

72658

T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

HÜZNÎ DİVÂNİ II

(İnceleme - Metin - İndeks)

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MUSTAFA GÜNEŞ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	I
GİRİŞ.....	III
HÜZNÎ'NİN HAYATI.....	VI
ESERLERİ VE EDEBİ KİŞİLİĞİ.....	XI
BİBLİYOGRAFYA.....	XXV
HÜZNÎ DÎVÂNÎ II	
GAZELLER.....	1
MUSAMMATLAR VE DİĞER MANZUMELER:	
MURABBÂLAR.....	124
MUHAMMESLER.....	138
MÜSEDDESLER.....	146
MÜSEBBÂLAR.....	160
TERKİB-İ BENDLER.....	162
MESNEVÎLER.....	170
DİĞER MANZUMELER.....	189

DNSÖZ

Agah Sırrı Levent, Türk Edebiyatı Tarihi adlı eserinin I. cildinde "Eski divanlarla hamseleri açınız, onların küflü sayfalarında, kılıkları, yaşayışları, düşünceleri, gelenek ve görenekleriyle atalarımızın canlandığını göreceksiniz." diyor. Gerçekten de ilk bakışta değersiz gibi görülen eski divanların ve diğer edebi eserlerin günümüz Türkçesine kazandırılarak araştırmacıların ve yeni nesillerin yararlanabileceği bir hüviyete kavuşturulması, edebiyatımızın bugünü ve geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Biz de bu noktadan hareket ederek, hayatının büyük kısmını yüzyılımızda geçiren Hüznî'nin II. Divan'ını yeni harflere çevirerek kültür ve edebiyatımıza kazandırabilmenin heyecanını yaşadık.

1. Divan'a göre daha hacimli ve dil açısından da daha ağırlı olan II. Divan'ın elimizde tek nüshası bulunuyor. Şairin, sözünü ettiğimiz bu II. Divan'a ne zaman başladığını kesin olarak bilemiyoruz. Fakat Divanın 140 ve 149. sayfalarında bulunan Vasiyet-nâme, Münâcât ve diğer şiirlerinin tarih beyitlerinden II. Divan'ın R. 1350/ M.1920 yıllarında tamamlandığını tahmin ediyoruz. Şairimiz bu II. Divan'ını yaşının en verimli döneminde (41) kaleme almıştır. İnceleme ve araştırmalarda verilen bu tarihler dikkate alınırsa çalışmalar biraz daha kolaylaşmış olacaktır.

"Metin" bölümünde de görüleceği gibi Hüznî Baba, yeni harflere çevirerek transkripsiyonunu yaptığımız bu II. Divan'ını, Divan edebiyatı nazım şekilleriyle yazmıştır. Klasik edebiyatın önemini kaybettiği yüzyılımızda, şairin bu edebiyata yönelerek Divan'ını oluşturması, O'nun eski şiire olan sevgi ve ilgisinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Şiirlerinden hareketle, Hüznî'nin eğitim düzeyinin de hayli ileri olduğunu söyleyebiliriz. I. Divan'ı, Şiir Defteri ve bazı cönklerdeki şiirleriyle, halk şairi olarak bilinen Hüznî'nin divan şairliği yönü bugüne kadar pek anlaşılammıştır. Bilindiği gibi 19. yüzyıl birçok halk şairinin Divan edebiyatına yönelerek, bu edebiyatın nazım şekillerinden aldıkları Halk şiiri nazım şekilleriyle yazdıkları bir yüzyıl olmuştur. Hüznî Baba, bu geleneği 20. yüzyılda da devam ettiren mümtaz bir şairimizdir.

Biz bu çalışmamızda, Hüznî'nin hayatı ve edebi kişiliğini, Bibliyografya bölümünde anılan kaynakları esas alarak bir bütün halinde değerlendirdik. Farklı görüşleri, II. Divan'dan hareket ederek yeniden gözden geçirdik. Divanda geçen Arapça ayet, hadis, dua, atasözü ve deyimlerden alınan bölüm ve kelimeleri orijinal şekliyle eski harflerle verdik. Bunun yanında, özellikle ayet ve hadislerin kaynaklarını dipnotta belirttik.

Ayetlerin geçtiği sure numarasını, surenin adını ve ayet numarasını, ilki sure numarası, ikincisi ise ayet numarasını gösterecek şekilde verdik. II. Divan'da geçen hadisleri güvenilir hadis kaynaklarını tarayarak, buralardaki yerlerini tespit ettik. Ayrıca çalışmamızın sonuna kişi ve yer adlarını gösterir bir indeks koyduk.

Hüznî'nin II. Divan'ının çeviriyazısının yapılarak araştırmaların hizmetine sunulmuş olması, şairin fikir ve sanat yönünün daha iyi anlaşılmasına neden olacaktır. Divan metninin çeviriyazısını yaparken, bütünlüğü dikkate alarak, silinen ve yıpranan kelimeleri anlam ve vezin yardımıyla yanlışsız okumaya çalıştık. Buna karşılık yine de bazı yanlışlıklar görülebilir. Okuyucuların ve araştırmacıların hoşgörüsü ile karşılayacaklarını umuyorum.

Öncelikle, beni divan üzerinde çalışmaya yönlendirerek, engin hoşgörüsü ve bilgisiyle bana yol gösteren çok değerli hocam Prof. Dr. Mine MENGİ'ye en derin şükranlarımı sunarım. Ayrıca tezimin hazırlanmasında değişik konularda yardımlarını gördüğüm, Kültür ve Turizm Bakanlığı Folklor Uzmanı M. Ücal OGUZ'a, şairin oğlu Fahrettin DİNCÜL'e ve emeği geçen diğer arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Hüznî'nin aziz hatırasını saygıyla anarken, O'na ve eserine küçük bir hizmette bulunduysam bundan kıvanç duyacağım.

GİRİŞ

Güzel sanatların bir kolu olan edebiyatın, millet hayatındaki yeri ve önemi çok büyüktür. Çünkü toplumların kültür değişimleri edebiyatlarına da yansır. Bu bakımdan edebiyat ve edebi eser, sadece hoşça vakit geçirten ve ruhu okşayan bir vasıta olarak değerlendirilmemelidir. Edebi eser toplumun ruh yapısını sağlamlaştırır ve insan düşüncesini geliştirir. Bazı edebi eserlerde geçmişle ilgili bilgiler de bulunur. Birçok eserin yüzyıllar boyunca "ölümsüz" diye vasıflandırılması, o eserlerin yukarıda saydığımız özelliklerinden kaynaklanır. Her sanat eseri ruhsal bakımdan bir ihtiyaç sonucu ortaya çıkar ve insanlara faydalı olur.

Her millet büyüklüğü nisbetinde büyük sanatkarlar, şairler, yazarlar ve düşünürler yetiştirir. Milletimiz eskiden olduğu gibi bugün de, büyük şairler, yazarlar ve düşünürler yetiştirmiştir. Bunlar da hissiyatlarını şiir ve nesir gibi edebi şekillerle ebedileştirerek toplumun yararına sunmuşlardır. Böylece toplumun geçmişle olan bağlarını daha kuvvetlendirmiş, manevi yapısını da daha sağlamlaştırmışlardır. Bir nesil, kendi kültür ve sanat eserlerini okuyarak onları anlamaya çalışırsa, daha kuvvetli yetişerek kendine güveni artar.

Ömrünün büyük bir kısmı yüzyılımızda geçen, iki divanı ve bir şiir defteriyle edebiyatımıza üç eser kazandıran Hüzni Baba'yı, bu noktada, sanatımıza ve kültür dünyamıza yaptığı hizmetten dolayı rahmetle anmak gerekir. Edebiyat dünyamıza kıymetli eserleriyle katkıda bulunan bu şairimizin adı bugüne kadar çeşitli sebepler yüzünden pek duyulmamıştır. Ölümünün 50. yılında şair hakkında çeşitli araştırma ve çalışmaların başlaması, sanat ve kültürümüz açısından sevindirici bir olaydır. Gerçi Türk Ansiklopedisi ile Bibliyografya bölümünde isimlerini vereceğimiz bazı kaynaklarda, hakkında bilgi verilmekle birlikte, bunların bir kısmı Hüzni'yi doğru olarak tanıtmamaktadır.⁽¹⁾

Çeşitli hatıra ve şiirleriyle hâlâ yaşadığı yörede unutulmayan Hüzni Baba'nın eski harflerle yazılı iki diva-

(1) Bu konuda bkz. M. Ücal Oğuz, Yozgatlı Hüzni'nin Hayatı, Eserleri ve Şiirlerinden Örnekler, T.F.A., 1988/2 (Ayribasım) Özbek Matb., Ank. 1988

nının yeni harflerle günümüz Türkçesine kazandırılması, onun şiirlerinin daha kolay okunup anlaşılmasına vesile olacaktır. Yozgat 19. asırda, Hüznî'nin yanısıra, Hasta Bekir, Yozgatlı Dertli, Zeminî, Seyrî, Gamli, Sâlim ve daha birçok halk şairi yetiştirmiş bir ilimizdir. Dileğimiz aynı geleneğin bundan sonra da devam etmesidir. Yozgat'lı eli kalem tutan veya bu sahada yetenekli olan gençler, dedelerinin bu güzel geleneğini devam ettirirlerse hem kültür ve edebiyatımıza büyük hizmet etmiş hem de dedelerine vefa borcunu ödemiş olurlar.

Şairin yukarıda sözünü ettiğimiz iki divanı ve şiir defterindeki şiirlerinden başka halk arasında dolayan mani ve diğer şiirlerinin bulunduğu da bilinmektedir. Bu şiirlerin, ayrıca derlenerek bir mecmua halinde toplanması da yararlı bir çalışma olur kanısındayım. Onun önemli şiirlerinden sayılan 22 kıtalık Yozgat destanı, dil, üslûp ve ahenk açısından benzerlerinin arasında önemli bir yer tutar.

Konu ve fikir yönünü, "Eserleri ve Edebi Kişiliği" bölümünde tanıttığım Hüznî Baba, II. Divân'ında başta gazelleri olmak üzere değişik şekillerdeki manzumelerini toplamıştır. Bu manzumelerin büyük çoğunluğunda toplu bir güzellik temini endişesi bulunmamaktadır. II. Divan'ının 41. sayfasında tek dörtlüğü ve 42, 43. sayfalarını da boş bırakmıştır. Bu sayfaların, şair tarafından boş bırakılmasının sebebi bilinmemektedir. 44. sayfadaki "İbtidâ-i Gazelliyât" bölümünden sonra, gazeller elifba sırasına göre tertip edilmiştir. Yalnız bu bölümde gazel dışında yazılmış divan edebiyatı nazım şekilleri de vardır. Ayrıca, bu bölümden önce Divan'ın ilk sayfalarında başka gazelleri de bulunmaktadır.

Bu bakımdan II. Divan tam bir müretteb divan olarak kabul edilemez. Biz okuyucu ve araştırmacılara kolaylık olması açısından divandaki şiirleri, "İçindekiler" bölümünde görüldüğü gibi yeniden elifba sırasına göre tasnif ederek müretteb bir divan görünümünü kazandırmaya çalıştık.

Şairin yaşadığı 19. y.y.lda Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde, yaşayan edebiyat, Klasik Divan Şiiri çizgisinin devamı durumundadır. Bu tür eser veren şairlerin başında Keçeci-zâde İzzet Molla ve Vâsıf-ı Enderûnî gelir. İşte Hüznî, bu şairlerin 19. y.y.lda yaptığını içinde bulunduğumuz asrın başlarında devam ettiren bir şairimizdir.

Hüznî'in çağdaş divan şairlerinden farklı yönü, halkı ve halk edebiyatını iyi bilerek âşık tarzı şiirler de yazmış olmasıdır.

II. Divan'ında şekil bakımından olmasa da konu bakımından halk şiirine daha yakın olan şiirleri de var. Şairimiz bazı araştırmacıların iddia ettiği gibi şiirlerini saz eşliğinde söylememiştir.⁽¹⁾ O, daha çok ciddi bir çalışma ve bilim disiplini içinde kendini yetiştirmiş, zaman ve ortam gereği olarak da âşık tarzı şiirler söylemiştir. Şairimizin bu yönüyle daha çok M. Öcal Oğuz ilgilenmektedir.⁽²⁾

Biz bu çalışmamızı II. Divân üzerinde yoğunlaştırdık. Bu Divânda geçen Türkçe kelimeleri anlam ve vezne uygunluk göstermek şartıyla günümüz Türkçesine uyarlayarak verdik. Vezin ve anlam gereği, eksik bırakılan bazı bağlaç ve ekleri parantez içinde gösterdik.

Elde sağlam, yanlışsız bir metin olmadan sağlıklı bir tahlil ve araştırma yapmak da mümkün değildir. Bu çalışmamın esas amacı bunu gerçekleştirmektir. Bu sayede şair HÜZNÎ'nin şiirleri sağlıklı bir şekilde tahlil edilerek, O'nun edebiyatımızdaki yeri ve önemi daha kolay anlaşılabilir olacaktır.

(1) Oğlu Fahrettin Öncül'ün anlattığına göre, saz çalan bir dostuna nasihat ederek, sazı bırakıp onun yerine Kur'an ezberleyip, güzel sesiyle Kur'an okumasını tavsiye etmiştir.

(2) Bkz. M. Öcal Oğuz, Yozgatlı HÜZNÎ Divânı I (Tahlil-Metin), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ank. 1987 (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)

HÜZNÎ'NİN HAYATI

Hüznî Baba Yozgat'ta Aşağı Nohutlu Mahallesi'nde 1879 yılında hayata gözlerini açtı. Babası Nakşî Efendi ailesine mensup olan ve Keşşafzâde olarak tanınan Mehmed Derviş Efendidir. Babası gibi Keşşaf-zâde lakabıyla da anılan Hüznî'nin asıl adı Mehmed Bahaeddin'dir.⁽¹⁾ Hüznî, I. Divân'ındaki bir dörtlükte doğumuna şu şekilde tarih düşürür.

Kişver-i imânım tâtâr-ı sevda
Akl(u) fikrim ile eyledi yağma
Yaşım elli dedi tarih tam şehâ
Hizbî-ves buldum gel şifâ-ya aşkın⁽²⁾

Ebed hesabına göre dörtlüğün son dizesinden Rûmî 1345 tarihi çıkmaktadır. Şair yukarıdaki dörtlüğü yazdığı zaman yaşının elli olduğunu açık olarak söylediğine göre, 1345 tarihinden, o zamanki yaşını çıkardığımız zaman, (R. 1295) 1879 tarihinde doğduğunu bizzat kendisinden öğrenmiş oluyoruz. Şairin kendi doğum tarihine açık olarak işaret etmesi, doğum yılı ile ilgili tereddütleri tamamen ortadan kaldırmaktadır.

Mahmut Işırtman Yozgatlı Hizbî (Hüznî) 1 adlı makalesinde, Hüznî'nin doğum yılı olarak yine aynı yılı vermektedir. "Hizbî'yi çok iyi tanırım. Yakında vefat etmiştir. 1930 tarihinden itibaren ölüm senesi olan 1936'ya kadar okul tatlillerinde Yozgat'a gittiğim vakit sohbetinden ve şiirlerinden bol bol istifade ederdim."⁽³⁾ diyen M. Işırtman, Hüznî hakkında en doğru bilgiler veren araştırmacılardan biridir. Şairin halen hayatta olan oğlu Fahrettin Öncül, Dr. Müjgan Cumbur ve isimleri bibliyografya bölümünde anılan araştırmacılar da şairin doğum tarihi olarak 1879'u göstermektedirler.

Halk arasında Hüznî Baba olarak bilinen şairimiz daha dört yaşındayken babasını kaybeder. Bu yaştan itibaren çocukluğunu akrabalarının yanında geçirir. İlk öğrenimini İbtidâî'de, Orta öğrenimini de İdâdî'de başarı ile tamamladıktan sonra, Sağır Mustafa Ağa Medresesi'nde okumaya başlar. Medrese tahsiline dört yıl devam ettikten sonra, çeşitli

(1) Dr. Müjgan Cumbur, Başakların Sesi, Ankara 1968.
(2) Hüznî Divanı I, s. 113
(3) Mahmut Işırtman, Yozgatlı Hizbî (Hüznî) 1 T.F.A. 8, 178 (Mayıs 1964), s. 3401.

imkansızlıklar sebebiyle Medresenin dördüncü sınıfından ayrılır. Bundan sonra Hüzni kendi geçimini sağlamak mecburiyetinde kalmıştır. Son derece zeki ve kabiliyetli birisi olduğu için Yozgat Mahkeme-i Şer'iyesi'nde Zabıt Katipliği'ne getirilir.

1319'da (1903/1904) Yozgat Mahkeme-i Şer'iyesi'ne Zabıt Katibi olan Hüzni, aradan uzun bir süre geçmeden askerliğini yapmak üzere Edirne'ye gider.⁽¹⁾ Ankara'da kendisiyle bizzat görüştüğümüz oğlu Fehrettin Öncül, babasının 13,5 yıl gibi uzun bir süre askerlik yaptığını bize söyledi, Mahmut Işıtman yukarıda adını andığımız makalesinde, 1918'de I. Cihan Savaşı'nda Edirne'ye geldiğini ve burada askerlik yaparken hastalanıp İstanbul Haydarpaşa Hastanesi'nde tedavi gördüğünü söylemektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Folklor Araştırmacılarından M. Ücal Oğuz, M. Işıtman'ın verdiği bu tarihin doğru olmadığını söyler. Yozgat ilini Tanıtma ve Kalkındırma Derneği Yönetim Kurulu tarafından yayınlanan bir mecmuada, Medrese'den ayrıldıktan sonra Yozgat Mahkeme-i Şer'iyesinde zabıt katibi olduğunu ve bundan sonra sırasıyla, Haymana'da imamlık, Zile'de tabur imamlığı ve 1918'de Edirne'de askerlik yaparken hasta olarak İstanbul Haydarpaşa Hastanesi'ne getirildiği belirtilmektedir. M. Işıtman, sairin defterindeki tarihleri Hicri zannettiğinden miladi tarihlerde yanlışlığa düşmüştür.⁽²⁾ M. Ücal Oğuz'un da ifade ettiği gibi Hüzni, Rumi takvimi kullandığını I. Divan'ının başındaki dörtlükte şu şekilde dile getirir:

Kat-ı ülfet eyledim nâsdan büründüm câmemi
Küze-i vahdette yazdım işbu eş'âr-nâmemi
Etmedim nâ-merde minnet dest-i hattım nîk ü bed
Üçyüzelli Rûmî Sâli Martta çaktım hâmemi

Bunun yanında, II. Divan'ında yer alan Vasiyet-nâme ve Münâcât'ın sonunda 9 Kanûn-ı Sâni Rûmî,⁽³⁾ 15 Kanûn-ı Sâni 1350, Arabî 30 Şevval 1353⁽⁴⁾ gibi kayıtlardan da anlaşıldığı gibi Hüzni, genellikle Rumi takvimi kullanmıştır. Yer yer Hicri

(1) M. Ücal Oğuz, Yozgatlı Hüzni Divanı I (Tahlil-Metin) Gazi Ü. Sos. Bil. Enst. T. D. E. Böl. Yüksek Lisans Tezi Ank.1987

(2) M. Ücal Oğuz, Yozgatlı Hüzni'nin Hayatı, Eserleri ve Şiirlerinden Örnekler, Türk Folkloru Araştırmaları Yıllığı 1988/2 (Ayrıbasım), Öztekin Matb. Ankara 1988

(3) Divân II, s. 145.

(4) Divân II, s. 151.

takvimi kullandığı görülürse de bunu Arabi kelimesiyle belirtmiştir. Hüznî Baba günümüz Türkçesine çevirdiğimiz bu Divanın muhtelif yerlerinde rumi takvime uygunluk arzeden tarihler de düşürür. Örneğin, kendisinin Polatlı'da bulunduğu yıllarda, Polatlı Müftüsü Bahri Efendi'nin gayretiyle yapılan caminin yapım tarihine II. Divanındaki şu beyitiyle tarih-i müveşşak düşürür.

Yanar bir şem'a-ı târih bu dilde Hüznî cevherdir
Binâ olmuş yeri hoştur bu enver mabed-i zibâ⁽¹⁾

Hüznî, 1322 (1906/1907) yıllarında askerlik görevi sebebiyle Haymana'ya gelir. Işıttan şairin 1326 (1908) yılında da burada imamlık yaptığını söyler.⁽²⁾ Ancak M. Oğuz Ücal bu tarihin 1326 değil 1325 olarak kabul edilmesi gerektiğini söyler.⁽³⁾ 1331 (1915/1916) yılında Tokat'ın Zile ilçesine gönderilen şair burada yaklaşık iki buçuk yıl tabur imamlığı yapmıştır. Ziledeki şabur imamlığı görevini yürütürken 1918 yılında da Edirne'ye gönderilir. Bir süre sonra Karaağaç'ta hastalanıp İstanbul'a gelir. Haydarpaşa Hastanesindeki tedavisinin tamamlanmasından sonra Hüznî'nin daha iyi şartlarda yaşamak ve eski sağlığına kavuşabilmek amacıyla memleketi olan Yozgat'a döndüğünü öğreniyoruz.

Fahrettin Öncül'ün babasının 13,5 yıl askerlik yaptığını söylemesi dikkate alındığında Hüznî, 1905 yılından 1918'e kadar Haymana, Zile ve Edirne'de askerlik görevi sebebi ile bulunmuştur. Br. Müjgan Cumbur da şairin sırasıyla Haymana, Zile ve Edirne'de bulunduğunu belirtir.⁽⁴⁾ F. Öncül babasının Karaağaç İskelesi'nde düşman kuvvetleriyle çarpıştığını ve yaralı vaziyette Haydarpaşa Hastanesine getirildiğini söylüyor.

Şair Yozgat'a döndükten sonra kendisini tamamen bilimsel çalışmalara vererek Yozgat'ın köy ve kasabalarında fahri imamlık, vaizlik ve Kur'an öğretmenliği yapar. Şair her gittiği yerde çevresi tarafından çok sevilmiş ve kendisine çok yakın dostlar edinmiştir. Mesela II. Divan'ında yer alan beş beyitlik bir gazelini Zile'li sadık dostu Bayramoğlu Hacı Halil Efendi'nin ölümü üzerine yazarak Zile'ye gönderdiğini

(1) Divân II, s. 40

(2) Mahmut Işıttan, Yozgatlı Hizbî (Hüznî), TFA 8, 178 (Mayıs 1964), 3401.

(3) M. Ücal Oğuz, s.g.e.

(4) Dr. Müjgan Cumbur, Başakların Sesi, Ankara 1968, s. 257.

söylüyor.⁽¹⁾ Yine Polatlı'da bulunduğu yıllarda Müftü Bahri Efendi'yle çok candan dostluklarının olduğu da hatıra olarak nakle-dilmektedir. Şair Müftü Bahri Efendi'nin teşvikiyle Beypazar'lı Hakkı Efendi tarafından yaptırılan camiye, tarih-i müvevşak⁽²⁾ düşürdüğü dikkate alındığında kuvvetli bir ihtimalle bu yıllarda Polatlı'ya gitmiş olmalıdır.

Halk arasında Hüzni Baba olarak tanınan şair, hayatında üç defa evlenmiş ve bu üç hanımından, iki oğlu ve bir kızı dünyaya gelmiştir.⁽³⁾ Türk Ansiklopedisi'nin 429. sayfasındaki Hüzni maddesinde, şairin iki defa evlendiği kaydediliyorsa da bu bilgi yanlıştır. Başta oğlu F. Öncül olmak üzere onu yakından tanıyanlar üç evlilik yaptığının kesin olduğunu ifade ediyorlar.

Oğlu F. Öncül, babası hakkında bize şunları söyledi: "Tokat, Zile, Samsun, Havza yörelerinden değişik zamanlarda çeşitli gruplar babamı ziyaret ederek, kendilerini ırşat etmek üzere sık sık memleketlerine davet ederlerdi. Babam, bunların davetlerine icabet eder, özellikle yaz mevsimlerinde vaktinin büyük bir kısmını (8-9 ay) dışarıda geçirirdi. Buralarda hayranları çoktu. Kışın Yozgat'a gelerek Ali Efendi Camii'nin fahri imamlığını yapardı. Evimiz caminin alt duvarında çayın konarında, iki odalı küçük bir evdi. Yozgat zenginleri bu evi değiştirelim diye babama ısrarda bulunurlar, fakat babam bir türlü kabul etmezdi. Nihayet Yozgat zenginlerinden Pabuçu Kadir Bey'le Abbas Efendi'nin ısrar ve yardımlarıyla yeni bir ev alınarak babama zorla kabul ettirildi. Bu yeni evimiz daha geniş ve güzeldi. Kitaplarımız çok olduğu için, daha evvelki evimiz kitaplarımızı bile zor alıyordu"

Hüzni'nin ilk hanımının adı Aliye'dir, Bu hanımdan mesleği terzilik olan ve 1982 de ölen Abdullah isimli oğlu dünyaya gelmiştir. Şair II. divanının sonunda bulunan vasiyetnamesinde büyük oğlu Abdullah Öncül'e seslenerek sevgisini ve isteklerini şu şekilde dile getirir.:

İki şey var diyeyim âni sana
Atma kulak arkasına mutlaka

(1) Divân II, s. 39

(2) M. Oğuz Öcal, a.g.e. ve F. Öncül.

(3) Aynı.

Ola bunca emekler çektiğim
 Eserimdir bunca gözyaşlarım döküğüm
 Matbaaya verme zinhar eserim
 Bilmez anlar kıymetini püserim
 Kenz-i mahfi sana çoktur yâdigar
 Seni iğnâ eder elbet âhir kâr⁽¹⁾

Beyitlerde de görüldüğü gibi eserlerinin çok kıymetli olduğunu ve onların şimdilik matbaalarda basılmamasını istediğini görüyoruz. Yine vasiyet-namesinin devamında çok sayıda kitabının olduğunu ve bunlardan hakkıyla yararlanılmasının gerektiğini ifade eder.

Oğlu Abdullah'ın üç oğlu ve bir kızı vardır. Halk arasında fakir babası olarak da bilinen Hüzni, ikinci defa Zeynep Hanım'la üçüncü ve son evliliğini de Refika Hanım'la yapmıştır. Zeynep Hanım'dan 1958'de Ayşe isimli bir kız çocuğu dünyaya gelmiştir. Hüzni'nin Ayşe Hanım'dan dört torunu var. Refika Hanım'dan ise bugün hayatta olan Fahrettin doğar. F. Öncül'ün iki kız bir erkek çocuğu vardır. Bize babası Hüzni hakkındaki bilgileri bizzat kendisi verdi. Şairin halen hayatta on torunu vardır.

1936 yılında Yozgat'ta ölen Hüzni, vasiyeti gereği Çamlık mevkiinin alt tarafında bulunan Halit Efendi Bağı'nın üst kısmına defnedilmiştir. Eskiden bağlık bahçelik olan burası şimdi şehrin kenarında kalmıştır. Şairin Yozgat'taki ev ve mezarının fotoğrafını çalışmamızın sonuna koyuyoruz.

Ölümünün 50. yılında şairin büyüklüğü ve şöhreti anlaşılmaya başlamıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı konuyu daha ciddi bir şekilde değerlendirerek, şairin anıt-mezarının yapılmasını kararlaştırmıştır. Yozgat Valiliği ve Belediye Başkanlığı da anıt-mezarın yapılması için ellerinden gelen gayreti göstermişlerdir. Buna rağmen halâ anıtın yapımı gerçekleştirilememiştir. Söz konusu anıtın projesi Kültür ve Turizm Bakanlığı teknik elemanları tarafından gizilerek gerekli makamlara iletilmiştir. Proje maketinin fotoğrafını bilgi olması bakımından çalışmamızın sonuna koyuyoruz. 7.10.1986 ve 5.8.1987 tarihli Yozgat gazeteleri bu sevindirici haberi "Yozgat'lı Şair Hüzni Baba'nın Anıtı yapılacak" manşetiyle vermişlerdi.

(1) Divân II, s. 142

Yozgat Valiliği -Kültür ve Turizm Müdürlüğü bize yazdığı 6.10.1988 tarihli cevap yazısında, yeri, şehir merkezindeki Çapanoğlu Büyük Camii yanındaki Müftülük Bahçesi olan anıtın, alt yapı çalışmalarının devam etmesi sebebiyle yapımına henüz başlanmadığı belirtilmektedir. Dileğimiz anıt-mezar yapımının bir an önce gerçekleşmesidir. Edebiyatımıza büyük hizmetleri geçen Hüznî Baba'nın yeni nesiller tarafından tanınması, bu sayede biraz daha kolaylaşacaktır.

HÜZNÎ'NİN ESERLERİ VE EDEBİ KİŞİLİĞİ

19. yüzyılın son çeyreği ile 20. yüzyılın ilk yarısında yaşayan Hüznî Baba, değişik konularda yazdığı üç ayrı eseriyle edebiyatımıza küçümsenemeyecek ölçüde hizmeti olan bir şairimizdir. Edebiyat ve kültür hayatımıza büyük hizmetlerde bulunan birçok şair ve düşünür gibi Hüznî'de tam olarak tanınmamıştır. Divanlarının yeni harflere çevrilerek basılması O'nun daha iyi tanınmasına yardım edecektir.

Arapça, Farsça ve Türkçe'yi çok iyi bilen Hüznî, bu üç dilin sentezinden oluşan Osmanlıca'yı, şiirlerinde başarılı bir şekilde kullanır. Şairliğinin yanısıra, diğer islami ilimlerde de derin bilgisahibi olduğu bilinmektedir.⁽¹⁾ Hüznî bütün Türk Edebiyatını dil, şekil ve içerik açısından çok iyi bilen bir şairimizdir. Divan ve Halk Edebiyatı nazım şekilleri ve aruzla yazdığı başarılı şiirlerinin yanısıra heceyle yazdığı şiirleri de bulunmaktadır. Bazı şiirleri hem aruz hem de hece vezniyle uygunluk içindedir. Fuzuli, Nedim, Osman Nevres, Süleyman Çelebi, Yunus Emre, Tokatlı Nuri vb. Divân ve Halk şairlerinin tesiri altında yazdığı şiirleri bulunuyor. Yer yer bu şairlerden örnekler vererek benzerliklere kısa da olsa işaret edeceğiz.

Şair, şiirlerinde uzun zaman Hüznî mahlasını kullanır. II. Meşrûtiyetten sonra şair arkadaşlarının ve dostalarının mahlasında bir değişiklik yapılmasını istemeleri üzerine, "Benim mahlas değiştirmem bir nokta meselesidir. Nun'un noktasını alta koyarsam olur biter" der.⁽²⁾ Ve bundan sonra

(1) Şairin hayattayken mektuplaştığı kişilerin F. Öncül'e verdikleri bilgiler ve Polatlı Müftüsü Bahri Efendi'nin hatıralarından.

(2) M. Işıtman, a.g.m.

Hizbî mahlasını kullanarak bu mahlasla tanınmaya başlar. Çevresinde ise Hüzni ve Hizbî mahlaslarından çok, Kalfa, Kurt İmam, Kurt Boğanın İmam lakaplarıyla anılmıştır.⁽¹⁾

M. Halit Bayır ise Hüzni ve Hizbî'yi iki ayrı şairmiş gibi gösterir.⁽²⁾

Şairin divanlarında ve diğer kaynaklarda da Hüzni ve Hizbî diye ayrı ayrı iki şairin varlığından söz edilmemektedir. Zaten kendisi de bu mahlas değişikliğine açık olarak işaret etmiş ve bu konudaki tereddütleri şu beyitleriyle tamamen ortadan kaldırmıştır:

Gâhi Hüzni gâhi Hizbî bir acep dîvâneyim
Gâhi neşrettim gazeller bin suhen-gûlarla ben⁽³⁾

II. Divanda bulunan vasiyet-namesinin son beytinde de Hizbî mahlasını şu şekilde kullanır:

Hizbî cevher etti ihsân Müsteân
Kendisin târih hemân kıldı ayan⁽⁴⁾

Şairde şiir sevgisi küçük yaşlarda belirmeye başlar. Medrese öğrenimi yıllarında, arkadaşlarıyla şiir sohbetlerine dalarak derslerini ihmal ettiği bilinmektedir.⁽⁵⁾

Hüzni'nin şiirindeki temel konular aşk, ızdırap, rintlik, zamandan şikayet, Allah'a dua ve yalvarışlardan oluşur. Bunlardan başka, edebi yönünün en belirgin özelliklerinden birisi de onun hiciv yönüdür. Yaşantısı ve karakteri bir yayla yığıdını andırır.⁽⁶⁾ Hüzni Baba, yaratılışın amacını, üstün ve kâmil insanın özelliklerini, mal, mülk, makam, alayış ve şöhret sevdalısı insanların akibetini ibretli şekilde şöyle dile getirir:

Ey dil acabâ dehr-i denîden ne kazandın
Beyhûde yere âteş-i gayret ile yandın
.....
Ol hâdim-i Hak bâtıla eslâ nazar etme
Ol çâşni-i pür-zehr-i müzahraftan usandın
.....
Hellâkı koyup halkına gel etme tekâpû
Âh neise uyup ömrile âmâle dayandın⁽⁷⁾

(1) M. Öcal Oğuz, a.g.m.

(2) Halit Bayır, Türk Klâsikleri, Halk Şiiri (XX.y.yıl) ist. 1957

(3) Dîvân II, s. 111

(4) Dîvân II, s. 145

(5) Mahmut İğitman, a.g.m.

(6) Durali Doğan, Yozgat Şair ve Yazarları, s. 190.

(7) Dîvân II, s. 24.

Eski Türk edebiyatında tasavvuf düşüncesinin çok önemli bir yeri vardır. Her fikrin en güzel ifadesi edebiyatta bulunduğu gibi, tasavvufun da en güzel ifadesi edebiyatta gerçekleşmiştir. Tasavvuf düşüncesinin en güzel ifade şekilini tekke edebiyatında görüyoruz. Tekke, edebiyatımızı dâilyce özümleyen Hüzni Baba, şiirlerini ilahi bir neşe içinde yazmıştır. Bunlar genellikle lirik ve kalenderane şiirlerdir. Bilhassa II. Divan'da aşk ve diğer tasavvuf unsurları önemli bir yer tutar. Şair bu Divanında, Zikir, Sır, Kalp, Tecelli, Sıdk, İhlas, Rıza, İlim, Nur, Hak vb. tasavvuf terimlerini sık sık kullanır. Prof. Dr. Fahir İz, tasavvufun tarifini "Beğeri ve evrensel bir akım ve eğilim olan mistisizmin İslam'daki biçimine verilen ad"⁽¹⁾ şeklinde yapar. Fahir İz'e göre sofilik bir düşünce sistemi değil, bir duyuş şekli olarak mizacla ilgilidir. Bunun için tasavvuf terimlerini kullanan her şairin mutasavvıf olması gerekmez. Hüzni'nin şiirlerinde tasavvuf düşüncesi önemli bir yer tutmasına rağmen, onun bizzat tarikata girerek sofilik kuralları çerçevesinde bir hayat yaşadığını söyleyemeyiz. Tarikata girme noktasında, eserlerinde ve hatıralarında bir ip ucu görememektâyiz. Yalnız Nakşibendi tarikatına olan sevgi ve hayranlığını açık olarak ifade eder.

Şâh-ı tarikat Nakşî
Kân-ı tarikat Nakşî
Şems-i şariat Nakşî
Sultanı dervişlerin⁽²⁾

Şairin, yukarıda üzerinde durduğumuz tasavvuf terimlerini sık sık kullanarak, şiirlerinde tasavvufî düşünceye ağırlık vermesi, eski şiir geleneğimizin bir parçası ve mizacının gereği olarak değerlendirilebilir.

Aşk teması, onun hemen hemen bütün eserlerinde hakim bir unsur olarak karşımıza çıkar. Hüzni'nin aşkı beğeri ve maddi aşktan çok ilahi ve evrensel bir aşktır. Şairimiz bu aşkın üstünlüğünü şu beyitleriyle, açık ve net bir şekilde ifade eder. Bu noktada ©, Yunus, Fuzûlî ve diğer Hak aşklarının yolundadır.

Maşhar-ı aşk-ı Resûl-i Kibriyâ derler bize
Vâkıf-ı sırr-ı Aliyyü'l-Murtazâ derler bize

(1) Prof. Dr. Fahir İz, Türk Edebiyatında Nazım, (Giriş Bölümü) s. 38, İstanbul 1967.

(2) Divân I, s. 18

Biz muhibb-i hanedanız can(u) dilden zâhidâ
Sâlik-i râh-ı hakikat bî-riyâ derler bize⁽¹⁾

Yâ Rab belâ-yı aşk ile kıl aşnâ beni
Bir dem belâ-yı aşktan etme cüdâ beni

diyen Fuzûlî gibi, O da aşıkları yeren, küçük gören vaizlere seslenerek aşkın kutsallığını ve aşk ateşinden kurtulmanın imkansız olduğunu şöyle dile getirir:

Esrâr-ı Hüdâ her kula bu aşk nasîb olmaz
Tâ arşa sûtûn olmada kavga-yı muhabbet

Vâiz bizi sen kürsüde zemmeyledin ammâ
Mazûr tutula elde mi itfâ-yı muhabbet

.

Tarif ile aşk künhüne vâkıf olunmaz
Hüznî sığamaz deftere imlâ-yı muhabbet⁽²⁾

Bezitlerde de görüldüğü gibi Hüznî, nevî ve muhabbet noktasında 16. yüzyılın büyük şairlerinden Fuzûlî ile aynı şeyleri düşünmüştür.

Hüznî Baba şiirlerinde Klasik edebiyattaki teşbih ve mazmunları sık sık kullanır. Bu noktada divân şairliğine özenerek üstatlarının yolunda yürümeye çalıştığı muhakkaktır. Ali Nihat Tarlan Bey'in haklı olarak belirttiği gibi⁽³⁾ Divân edebiyatının aşağı yukarı her beyiti bir sanat ve espirinin üzerine bina edilmiştir. İşte Hüznî, bu espiri ve sanatı, gücü nisbetinde şiirlerine yansıtmaya çalışmış, yer yer güzel beyitler söylemiştir. Bununla beraber bazı beyitleri doldurma olup, sanat açısından da fazlaca bir değer taşımaz. II. Divân'ındaki şiirlerinde, his ve hayal aleminin oldukça geniş olduğu görülüyor. Divân şiirindeki kalıplaşmış sevgili tipini, göz, saç, kaş, yanak, ağız, boy, dudak, kirpik, sevgilinin giydiği albino gibi özellikleriyle birlikte tipki diğer divan şairlerinde olduğu gibi verir. Örneğin,

(1) Divân II, s. 120.

(2) Hüznî Dîvânı II., s. 57.

(3) Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan, Edebiyat Meselele

Gören ol turra-ı gisûnuza anber dediler
Tutulan ukdesine sihrile ejder dediler

Şeh-i Hüsvrev mujesi didesi ahusu Çin'in
Batıyor sinemize kaşları hançer dediler

Bu Nerîmân-ı zaman âlem-i vîrân edecek
Aman ol nim bakışı cûnbûş-ı Haydâr dediler

Sim-i gerdan ile haller bu ne tavûsi reviş
Lebi bal gamzesi tîr kameti erar dediler⁽¹⁾

Ayrıca şairin, Kur'an'da ve popüler dini eserlerde geçen ve divân şâirlerinde fazlasıyla görülen efsanevi vb. unsurları ifadeyi güçlendirmek, mısralara canlılık kazandırmak veya çeşitli edebi sanatlara zemin hazırlamak amacıyla kullandığını görüyoruz. Örnek:

Bezemiş sim-ü zer ile nazar et sun-ı Lâhûti
Unutturdu fûsunlukta gözü Hârûtla Mârût'u⁽²⁾

Beyitte Bakara suresinin 102. ayetine telmih edilerek, sevgili ayette geçen Hârût ve Mârût isimli iki meleğe benzetilmiştir⁽³⁾

Şairin gazelleri, diğer manzumelerine göre daha sade, sanat açısından da daha başarılıdır. Terkib-i bentlerinde, diğer şiirlerine oranla, Arapça, Farsça kelimeleri fazlaca kullanmıştır. Müstezatlarında, terkib-i bentlere göre dili daha sadedir. Bu sadelik yerini yer yer ağıdalı bir üsluba terkeder. Buna rağmen şairin dili anlaşılmayacak ölçüde ağıdalı ve çetrefilli değildir. Musammat gazellerindeki sevimli, candan ifadeleriyle daima okuyucuyu tesir altında bırakarak onu düşünce ve muhasebeye sevkeder. Hüznî'nin şiirlerinde göze çarpan önemli özelliklerden biri de, insanları hoşgörü ve sevgiye çağırarak kin ve haset gibi duygulardan insanları uzaklaştırmak istemesidir. O herkesten çok kendi nefsinin kusurlu ve günahkar kabul ederek şiirlerinde bizzat kendi nefsinin kötülüğünü nasihatlerde bulunur. Bu noktada, Hüznî'nin şiirlerinden toplumumuzun alacağı bir çok dersler vardır.

(1) Dîvân II, s. 70.

(2) Dîvân II, s. 19.

(3) Bkz. Balıkesirli Hasan Basri Çantay, Kur'an-ı Hakim ve Meal-i Kerim, C.1, s. 33. Dipnotu, İst. 1962.

Tekke ve Halk edebiyatımızın ilk temsilcisi olarak kabul edilen ve birçok şairimizi etkisi altında barakan Yunus Emre ile aralarında benzer noktalar bulunmaktadır. Bu benzerlik başta fikir ve sanat olmak üzere başka hususlarda da kendini gösterir. Hüzni'de Yunus gibi makam mülk ve şöhretten nefret etmiş, gezginci bir garip olarak hayatını geçirerek Ahiret yurdundaki gerçek mutluluğu kazanmaya çalışmıştır. Bu noktada, şairimizin Yunus Emre'den esinlenerek O'nun ilahilerine benzer ilahiler yazdığını görüyoruz.

Yunus, "Biz dünyadan gider olduk
Kalanlara selam olsun
Bizim için hayır dua
Kılanlara selam olsun" derken Hüzni'de yedi yüzyıl sonra, aynı şekilde:

Beka mülke gider oldum,
Yarenlere selam olsun,
Dünyayı terkeder oldum,
Kalanlara selam olsun.

Eynime çekip bezimi,
Aşağı çöküp dizimi,
Çöküp yumup hem gözümü,
Yumahlara selam olsun⁽¹⁾ der.

Görüldüğü gibi iki ilahî hemen hemen birbirinin aynıdır. Yine 13. yüzyıl tekke şairimiz Süleyman Çelebi'nin Mevlid'indeki, Merhaba redifli bölüme çok benzeyen Merhaba redifli bir şiiri bulunmaktadır. Hüzni bu şiirinde peygamberimiz Hz. Muhammed'in büyüklüğünü ve faziletlerini anlatır. Şairin bu gazelinden bazı beyitleri görelim:

Merhabâ ey ruhları hamrâ efendim merhabâ
Merhabâ ey didesi gehlâ efendim merhabâ
Eyledin teşrifile ihyâ mürde cismin çok şükür
Merhabâ ey kaşları tuğrâ efendim merhabâ

(1) Durali Doğan, a.g.e. s. 197.

Muntazırdır meh cemâlin görmeye bu gözlerim
Merhabâ çeşmim eden bînâ efendim merhabâ

Merhabâ ey yâre-i hecrin mübârek merhemi
Merhabâ ey lebleri sahbâ efendim merhabâ¹

19. yüzyıl şairlerimizden Tokatlı Nuri'nin Halk edebiyatı nazım türlerinden vezn-i aharla yazdığı şiirleriyle Hüznî'nin şiirleri arasında önemli sayılabilecek benzerlikler bulunuyor. Bilgi olması açısından her iki şairimizin birer dörtlüğünü karşılaştıralım. T. Nuri'den:

Ey vasl-ı cennet kıl câna minnet vay serv-i kamet
cân içre cânın
Kıl câna minnet vay serv-ikamet cân içre cânın
nevres fidansın
Vay serv-i kâmet cân içre cânın nevres fidânsın
şüh-ı cihânsın
Cân içre cânın nevres fidânsın şüh-ı cihânsın (2)
gözden nihânsın

Hüznî de II. Divan'ının 96. sahifesindeki şu beyitleriyle söyleyiş olarak Tokatlı Nuri'ye çok yaklaşıyor. Bu yaklaşım ve etkileşim her devirde, hemen bütün şairler arasında olagelmış bir durum olarak değerlendirilmelidir. Hüznî'den:

Ey şâh-ı hûbân cân içre cânın
Vay cân-ı cânân rûh-ı revânsın
Ey şâh-ı hûbân vay cân-ı cânân
Cân sana kurbân olur peykânsın

Bundan başka şairimizin Halk edebiyatı nazım türü V. Ahar'a uyan üç murebbasının, T. Nuri'nin şiirleriyle önemli benzerlikler gösterdiği görülüyor. (Bkz. Divân II, s. 6/7/8)

Hüznî, Şeyhü'l-İslam Çelebi-zâde Âsım Efendi,⁽³⁾
Muhammed Esad Efendi,⁽⁴⁾ Nevres Efendi⁽⁵⁾ gibi şâirlerin gazellerini

(1) Divan II, s. 48.

(2) Cem Dilçin, Türk Şiir Bilgisi, s. 363, TDK. yay. Sövinç Basımevi, Ankara 1983

(3) (1755-1820) Büyük sözlük bilgileriimizdendir. III. Selim, II. Mahmut devirlerinde yaşayarak, II. Mahmut'a Kamus Çevirisini sundu. Yayınlanmış çok sayıda şiiri bulunuyor.

(4) 19. yüzyılın tanınmış vak'anüvislerindedir. Üss-i Zafer adlı iki ciltlik tarihi ile tanınmış. Çok güzel sade nesir örnekleri vermiştir. Münşeât'ı ve Divân'ı bulunmaktadır.

(5) 19. yüzyıl şairlerimizdendir. Keçeci-zâde İzzet Molla ve Enderunlu Vâsıf'la birlikte, bu y.y.lda Nedim tarzında yazdığı şiirleriyle şöhret kazanmıştır. 18. y.y. şairlerimizden olan Nevres Efendi, bu II. Nevres'ten Nevres-i Kadim Lakabıyla ayrılır.

tahmis ederek şiir vadisindeki gücünü ispatlamak istemiştir. Şüphesiz şair bunları seviyor ve okuyordu. Bunlar arasında özellikle Nevres Efendi'yi beğendiği ve onun tesiri altında gazeller yazdığı bilinmektedir. Hüzni, gazellerinde Nevres Efendi gibi Divan edebiyatının basma kalıp mazmunlarını aynen kullanır. Nevres'in Kербela tasvirlerini anlatan hissi mersi-yelerinin Hüzni'de daha değişik bir anlatım şekli kazandığını görüyoruz.⁽¹⁾ Hüzni Baba bu mersi-yelerinde Kербela olayı karşı-sında duyduğu üzüntüyü ve Hz. Hasan ve Hüseyin'e olan sevgisini dile getirir. Şair, Kербela'da yapılan bu tüyler ürpertici olayı şu beyitleriyle ifade eder:

Lê-yüad zulmettiler hakkında kavm-i eşkiya
Cânım olsun râhında kurbân şehîd-i Kerbelâ

.....

Vak'a-i dil-sûzunu etsin boyân kılk-i siyâh
Etmemek mümkünmüdür râhında bu ömrün kütân⁽²⁾

Diğer bir mersiyesinde ise yine aynı şekilde Hz. Hasan ve Hüseyin'e olan sevgisini ve olaydan duyduğu üzüntüyü nakarat beyitleriyle şöyle ifade eder:

Nûr-ı âlem vâh hasînim nûr-ı çeşm-i Murtazâ
Yaktı cânım deldi bağrım el-madet yâ Rabbenâ

Şair, yer yer şiirlerinde, tarihi olaylara ve Kur'anda geçen çeşitli peygamber kıssalarına telmihlerde bulunur. Bütün bunları anlatışındaki amaç, dünyanın faniliğini ve üstün insan olmanın yollarını insanlara göstererek, barış, sevgi ve mutluluk zemini oluşturmaktır.

Yunus'tan başlayarak, Divan ve Halk edebiyatlarını okuyan ve bilen şairimiz, eserlerinde bu iki edebiyatın sentezini oluşturarak; gazel, müstezad, murabba, muhammes, müseddes, müsebbâ, terkîb-i bend ve mesnevilerini aynı üslupla yazmıştır. Şiirlerinde, okuyup etkilendiği şairlerin tesiri açık olarak sezilmesine karşılık, bu şairlerin duyuş, düşünüş, sanat inceliği ve ustalığını şiirlerine tam olarak yansıttığını söyleyemeyiz. Halk edebiyatımızın Klasik edebiyatımıza verdiği koşma vb. şekiller yanında, Divan şiirinden Halk şiirine geçen nazım şekillerinden bazıları, Âşık Ömer, Gevherî,

(1) Bu konuda bkz. Hüzni Divânı II, s. 11,12,16.

(2) Divân II, s. 12.

Erzurumlu Emrah gibi halk şairleri tarafından da kullanılmıştır.

Hüznî, Klasik edebiyat nazım şekilleriyle oluşturduğu II. Divan'ındaki şiirlerini, vezin ve anlam bütünlüğünü bozmadan ayet ve hadislerle süsleyerek anlatıma canlılık kazandırmıştır. Bu özellik, onun şairinin dikkat çeken yönlerinden birisidir. Ayrıca mahalli şive, atasözü ve deyimleri de yer yer kullanmış olması şiirlerinin değerini biraz daha artırmaktadır. Bu bakımdan onun şiirleri folklorik kıymete de sahiptir. Hüznî'nin şiirlerinin çoğunu, bugün bile meraklı hemşerileri ezberinde bulunduruyorlar.⁽¹⁾ Ayet ve hadislerin bazen aynen alındığını görüyoruz. Şair, ayet ve hadislerden aldığı bazı kelimeleri veya anlam birliği taşıyan bir bölümünü beyitleri arasına yerleştirerek, anlatıma biraz daha canlılık kazandırmak istemiştir.

Hüznî'nin zeki, hazırcı ve nükteden hoşlanan birisi olduğu da söylenir. Kime gücenirse, kimi sevmezse, ona hiciv yazar, o da talebe arasına düştü mü bir daha kurtulmak zor olurdu.⁽²⁾ Bir şiirinde Yozgat'lı Hasta Bekir'i kendini beğenmişliğinden dolayı şöyle hicveder:

Kendini vâsıf edip zemmetme eli
O benlik davası yaman dediler
Herkesin aybından çekip de eli
Kendi aybın bilmek irfan dediler⁽³⁾

II. Divan'ındaki başka bir şiirinde de gösteriş meraklısı dalkavukları şu şekilde eleştirir:

.....
Sûretin haktan görünür sîretin fîsk-ı fücûr
Vâh sana eyvâh sana yarın hacâlettir sana⁽⁴⁾

Arkadaşlarının anlattığına göre, birgün Hüznî şair Gamlı ile birlikte arkadaşları Kebapçı Hasta Bekir'in dükkanına giderler. Yozgat şairlerinden Sâlim'i de dükkanda bulurlar. Bu üç şair kebapçıda sohbet ederken, buldukları yere aç, zayıf ve yorgun bir köpek gelir. Bir süre sonra köpek yatarak uyumaya

(1) Fahrettin Öncül'ün bize anlattığı hatıralar.
(2) Mahmut Işıktan, a.g.m.
(3) Durali Doğan, a.g.e., s. 190.
(4) Divan II, s. 46.

başlar. Bu durum hemen Hüzni'nin dikkatini çeker. Köpeğin iki ayaklarının üzerine başını koyarak yatışını nükteli bir şekilde ifade eder. "Köpek herhalde hasta" der. Hasta Bekir'de "Sanmıyorum, ya Hüzünlü ya da Gamlı" der. Bu cevap karşısında Hüzni, yatan köpeğe bir kemik parçası atar. Köpek bu kemik parçası üzerine hızla sıçrayıp kemirmeğe çalışırken, "Gerçekten köpek Hasta değil Salim'miş" diyerek, arkadaşları Şair Sâlim'i nükteli ve tarizli bir şekilde hicveder.

Bâb-ı lutfun var iken ben kimlere yalvarayım
 Hem cüdâ düştüm vatanımdan baht-ı karayım
 Nâ-tuvân Hüzni gedâyım âsiyim bî-çâreyim
 Yâ ilâhî kâm-yâb et enbiyânın aşkına¹

şeklinde Allah'a ve peygambere seslenerek acizliğini dile getirir. Bu içli yalvarışa birçok şiirinde rastlıyoruz. Daima Allah'ın rahmetine ve peygamberimizin şefaatine sığınır. Şairin bu seslenişleri oldukça duygusal ve sadedir. Yeri geldikçe, Divan'ında, konuyla ilgili ayet ve hadislerle de yer vermesi, ilahiyat konusundaki bilgisinin ileri bir seviyede olduğunu gösteriyor. Şiirleri bütün yönleriyle tahlile tabi tutulduğu zaman, O'nun derin kültür ve tefekkür sahibi bir kişi olduğu anlaşılır.

Halka ve psikolojisini çok iyi bilen şair, daima etrafındaki insanlara şefkat ve sevgiyle yaklaşmıştır. Bundan dolayı, birçok insan O'nun etrafında toplanarak, bilgi ve nasihatlarından yararlanmışlardır. Hüzni'nin Hacı Bektaş-ı Veli'yi ve Bektaşilik tari katını övmesi de bu tarikata mensup olduğundan değil, sınırsız sevgi ve hoşgörüsünün bir gereğidir. Şiir defterindeki bazı şiirlerinin altında "1908 yılında Yozgat'a gelen bir Bektaşî Çelebisine hürmeten yazılmıştır" şeklindeki bir ifadeden onun Bektaşî tarikatına mensup olduğu sonucunu çıkarmak yanlış bir değerlendirme olur. Çünkü O dört halifenin hepsine birden gönülden saygı duyar. Ve bu fikrini açık ve net bir şekilde şöyle ifade eder:

Bu dördün inkar edenler
 Ne mülhiştir ne kafirdir ilâhî

(1) Divân II, s. 8.

Ebûbekir Ömer Osman Ali'den
 Bizi mehcûr edip ettirme âhı
 Bu dördü Hüzni'ye ferdâ şefi' et
 Keremden pâdişâhlar pâdişâhı⁽¹⁾

Başka bir şiirinde de bir Bektaşî çelebisine şöyle seslenir:

Yürü hakikatsiz vadinde durmaz
 Beyhude inandım yalanlarına
 Tarik-i vefâ-yı sevdâyı bilmez
 Yeter çok uğradım ziyanlarına⁽²⁾

Dörtlükte de açık olarak görüldüğü gibi Hüzni Baba bektaşî değildir. Hüzni'de Bektaşilik, dünya malına tama etmeyen rindlikten ibarettir.⁽³⁾ Oğlu F. Öncül'ün bize anlattığına göre Hüzni Baba rindane, çok mütevazî ve fakir bir hayat yaşamıştır. Hatta kendisine gelen hediyeleri bile fakirlere dağıttığı bilinmektedir.⁽⁴⁾

Ayrıca şair, Leylâ ile Mecnun, Ferhat ile Şirin ve Vamık ile Azra gibi hikayelerle bunların kahramanlarına yer yer değinerek, bunları şiirinde malzeme olarak kullanmıştır. Bilindiği gibi Mecnun ve Ferhat birer aşk kahramanıdır. Bunun yanında bazen de değişik efsane ve değişik rivayetlere kısaca işaretlerde bulunmuştur. Bütün bu konular bizim çalışma sahamız içine girmediği için, sadece bilgi olması açısından kısaca hatırlatmakla yetindik.

Diğer şairler gibi Hüzni Baba da zaman zaman devirden, intizamsızlıktan, ahlaksızlıktan ve su-i istimallerden şikâyet eder. Bu noktadan oldukça hassas ve duygusal olduğu açık olarak görülür.

Nâbi'nin;

"Asrda zındik-sîma şeyhler
 Müstecâb-üd-dâvelikle lâfâter
 Gâybdan mansıb verüp tâliblere
 Aldatup halkı velâyetler satar

-
- (1) Dîvân II, s. 4.
 (2) Durali Doğan, a.g.e. s. 195.
 (3) M. Öcal Oğuz, a.g.m.
 (4) F. Öncül'ün hatıralarından.

.....
İhtikârın sonu iflâsa çıkar
Yapar evvel bir evi sonra yıkar⁽¹⁾ şeklindeki ifadesini,

Hüznî;

Çıkıp kürsüde hiddetle bizi nâra atar vâiz
İnip râh-ı sefâhetten nice şeyle yutar vâiz

Elinde kulf-i miftâhi sanasın cenneti nârin
Bir iki akçe kârı behiştî hem satar vâiz

Tekâpular gınâdâra gedâya bed-suhen-pîşe
Okur مال الجوزى den nazar kıl sahtekâr vâiz

Eder câh ehline secde bırakıp bâb-ı Mevlâ'ı
Kanâat hem sehâvet yok cihânı hep yutar vâiz

Bizi zemetmesin aslâ gınâmız beyt-i Mevlûda
Harabât ehline dügân o Karûn-veg batar vâiz⁽²⁾

şeklinde ifade ederek, söyledikleriyle hareketleri birbirine uymayan vaizleri ağır bir dille eleştirir.

Eserleri: Hüznî'nin üç yazma eseri, tek nüsha halinde
oğlu Fahrâtın Öncül'de bulunmaktadır. Şimdi bu eserleri
sırasıyla ve önemli özellikleriyle kısaca tanıyalım:

1) HÜZNÎ DİVÂN I : Toplam 235 sahife olan bu Divan'ında toplam 230 şiiri vardır. Bunların 38'i aruz, diğerleri hece vezniyle yazılmıştır. Müretteb bir divan değildir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi, Folklor Araştırmacısı M. Öcal Oğuz'un Hüznî Divânı I (Tahlil-Metin) adlı yüksek lisans tezi vardır. Bu çalışma, Hüznî Baba ve I. Divan'la ilgili olarak yapılan ilk ciddi ve akademik bir çalışma özelliği taşımaktadır. Divan'ın başında aşağıdaki dörtlük yer alıyor:

Kat'ı ülfet eyledim nasdan büründüm câmemi
Kûşe-yi vahdette yazdım igbu eş'âr-nâmemi
Etmedim nâ-merde minnet dest-i hattım nîk ü bed
Üç yüz elli Rûmî Sâli Martta çektim hâmemi

(1) Agâh Sırrı Levent, Divan Edebiyatı, s.303

(2) Divân II, s. 85

Eğitimci-Yazar D. Doğan, "İlk divanını aruz vezniyle yazdığı şiirler, ikincisini hece vezniyle söylediği koşma, destan, taşlama, şarkı ve maniler doldurur."⁽¹⁾ şeklindeki ifadesiyle bu Divan'ı II. Divân olarak gösterir. Folklor Araştırmacısı M. Öcal Oğuz'un bizden evvel bu Divan'ı Divan I şeklinde adlandırması sebebiyle, karışıklığa neden olmamak için bizde aynı şekilde değerlendirerek üzerinde çalıştığımız Divan'ı Divan II şeklinde adlandırdık.

2) HÜznî Divânı II : 153 sayfa dır. Bu Divan'da toplam 210 şiiri bulunuyor. I. Divan gibi bu da Arap harfleriyle yazılmış Türkçedir. Divandaki şiirlerin -bir ikisi hariç- çoğu aruz vezniyle yazılmıştır. Bunun yanında hem aruz hem de heceye uyan bazı şiirler de bulunuyor. Divan II, Klasik edebiyat nazım şekilleriyle yazılmıştır. Baş tarafında şu dörtlük yer alıyor:

Dest-i hattımla yazıldı bunca divânım benim
Etmemek nâ-merde minnet azm-i viodânım benim
Kimseye etmem tekapû Hak Teâlâ kâfidir
Kûşe-i vahdette mahfûz genc-i pinhânım benim

Yeni harflere çevirdiğimiz II. Divan'ının dili, I. Divân'a göre daha ağırdır. Arapça ve Farsça kelimeler oldukça fazla kullanılmıştır. Bu durum terkib-i bendlerde daha açık olarak kendini gösterir. Divan'ın 132. sayfasındaki Nasihat-nâme (142.beyit) 140. sayfasındaki Vasiyet-nâme (69. beyit) ve 145. sayfasındaki Mâsiyet-nâme (58. beyit) isimli şiirlerini mesnevi tarzında yazmıştır. İlk mesnevisinde (nasihat-nâme) büyük oğlu Abdullah'a seslenerek ona çeşitli konularda nasihatlerde bulunur. Ayrıca bu Divan'ın sonunda 33 beyitlik Münâcât'ı da yer alıyor.

3) Şiir Defteri: 96 sayfadır. Koşma tarzında yazmış olduğu şiirlerini içerir. 1930 yılında Yozgat Halkevi tarafından basılma girişimlerinde bulunulmasına rağmen bugüne kadar hâlâ basılamamıştır.⁽²⁾ F. Öncül, babasının bir de Hâtîrâtının olduğunu ifade etmektedir. Anılan bu hatıratın nerede ve kimde olduğu hâlâ bilinmemektedir. Bu üç eser ve Hâtîrâtından başka

(1) Durali Doğan, Yozgat Şair ve Yazarları, Ank. 1988, s. 190.

(2) Dr. Müjgan Cumber, a.g.e. s. 257.

daha başka eserlerinin de bulunabileceği tahmin edilmektedir. Oğlu Fahrettin Öncül de babasının daha başka eserlerinin bulunabileceğini ifade etmektedir. Bunun yanında Hüznî'ye ait birçok kitabın nerede olduğu bilinmemektedir. Sair II. Divan'ın sonunda bulunan vasiyet-namesinde bu değerli kitaplarına şu şekilde işaret etmektedir:

İki şey var diyeyim ânı sana
Atma kulak arkasına mutlaka

Ola bunca emekler çektiğim
Eserimdir gözyaşlarım döktüğüm
.....
Kenz-i mahfî sana çoktur yâdigâr
Seni iğna eder elbet âhir kâr

Çok zaman geçmeden hem cümle eser
İnde'l-İslâm olur âhir muteber

Şimdi dursun anı hıfzıyla biraz
Hakkı izhar eder elbet bî-niyaz

.....
Sâniyen bunca kitâb-ı şer-i Hak
Hürmete gâyan takdîre müntehak

Şairin bu beyitleriyle işaret ettiği kitaplar büyük bir ihtimalle büyük oğlu Abdullah Öncül'de kaybolmuştur.(I)

Hüznî Baba, Divanlarını ve Şiir Defterini, Rik'a dediğimiz bir eski yazı çeşidiyle yazmıştır. Rik'a günlük hayatta kullanılan ve Türklere has bir el yazısı çeşididir. Şairimiz bu yazıyı çok güzel bir şekilde yazarak, iyi bir hattat olduğunu da göstermiş olmaktadır. Fahrettin Öncül de babasının iyi bir hattat olduğunu bize söyledi.

(I) Fahrettin Öncül'ün hatıralarından

BİBLİYOGRAFYA

- Alıvyü'l-Kâri, El-Mevzûât. İst. (Basıldığı tarih belli değil)
Banarlı, Nihat Sami. Resimli Türk Edebiyatı Tarihi. C. II,
M.E.Y. İst. 1971.
- Bayrı, M. Halit. XX. Yüzyıl Halk Siiri. İst. 1956.
- Bayrı, M. Halit. Yozgatlı Hüzni. TFA 6, 136 (Kasım 1960)
- Buhari, Sahih-i Buhârî Muhtasarı Teorid-i Sarf Tercemesi ve
Serhi. Başbakanlık Basımevi, Ank. 1977.
- Cumbur, Dr. Müjgan. Başakların Sesi. Ank. 1968.
- Çantay, Balıkesirli Hasan. Kur'ân-ı Hakim ve Meâl-i Kerim.
C. 1, İst. 1962.
- Çavuşoğlu, Dr. Mehmed. Necâti Bey Divânının Tahlili.
Milli Eğitim Basımevi, İst. 1971.
- Dikmen, Ferit. "Yozgat'lı Hüzni Baba", Kopuz Mecmuası. 4, 153.
- Dilçin, Cem. Türk Sair Bilgisi. TDK Yay. Ank. 1983.
- Doğan, Durali. Yozgat Sair ve Yazarları. Tıp Matb. Ank. 1988.
- Ed-Dürerü'l-Müntesire Fi'l-Ehadîsi'l-Müstehireti Li'l İmâm-i
Celaleddin Suyûtî. Meymene Matb., Mısır, H. 1307.
- El-Fevâidil-Mecmua fi'l Ehâdisi'l-Mevzûa. S. Muhammediye Matb.
Kahire, 1960.
- İşıtman, Mahmut. Yozgat'lı Hizbi (Hüzni) I-II. TFA 8, 178-179.
- İpekten, Doç. Dr. Haluk. Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri.
Birlik Yay. Ank. 1985.
- İz, Prof. Dr. Fahir. Türk Edebiyatında Nazım. İst. 1966-1967.
- Köprülü, Ord. Prof. Dr. M. Fuad. XX. Asır Saz Sairleri. C. 3,
İst. 1940.
- Kur'ân-ı Kerim ve Türkçe Anlamı. Senem Matb. Ank. 1985.
- Levent, Ağah Sırrı. Divan Edebiyatı. (Kelimeler ve Remizler,
Mazmunlar ve Mehumlar), Enderun Yay. İst. 1984.
- Levent, Ağah Sırrı. Türk Edebiyatı Tarihi. C. 1, (Giris)
T.T.K. Basımevi, Ankara. 1984.
- Oğuz, M. Öcal. "Hüzni'nin Şiirlerinde Yozgat", B.Ç.Dergisi, Şubat 1988
- Oğuz, M. Öcal. Yozgatlı Hüzni'nin Hayatı Eserleri ve Şiirle-
rinden Örnekler. TFA 1988/2 (Ayrıbasım) Öztekin Matb.
Ank. 1988.
- Oğuz, M. Öcal. Yozgatlı Hüzni Divânı I (Tahlil-Metin). G.Ü.
Sos. Bil. Enst. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, (Basıl-
mamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara. 1987.
- Özkırımlı, Atilla. Türk Edebiyatı Ansiklopedisi. C. 3, İst. 1982.
- Öztelli, Cahit. Zileli Sairler. Samsun 1944.
- Pekolcay, Necla. İslami Türk Edebiyatı. Emek Matb. İst. 1981.
- Sadek, Bekir. (Çev.) Tâc Tercemesi. Kıtisan Matb. İst. 1980.

Tansel, Fevziye Abdullah. Türk Ansiklopedisi. C. 19, M.E. Basımevi, Ank. 1952.

Tarlan, Prof. Dr. Ali Nihat. Edebiyat Meseleleri. Ötüken neşriyat AŞ. İst. 1980.

Timurtaş, Prof Dr. Faruk Kadri. Yunus Emre Divânı. Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara. 1980.

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi. I-6c. İstanbul. 1986.

Uslu, Mustafa. "Hüznî Baba", Konevi Dergisi. 31. say. 1986.

Yozgat Gazetesi. 7.10.1986 ve 5.8.1987 sayılar.

Yozgat İl Yıllığı. 1973.

DĪVĀN-I HUZNĪ

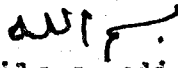
Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilūn

Dest-i haṭṭımla yazıldı bunca dīvānım benim
İtmemek nā-merde minnet 'azm ü vicdānım benim
Kimseye etmem tekapū Haḡ-Ta'ālā kāfīdir
Kūşe-i vahdette mahfūz genc-i pinhānım benim

I. Bölüm

Bi'smillahî'rahmanî'rahîm
İbtidâ-i Gazeliyyât

Harfûl-Elif

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün
Fa'zîl-1 (1) ile dîvâna ettim ibtidâ
İsm-i Rahmân ile verdim işbu nazma intihâ

Yâ Kerîmü yâ Rahîm mim-i Rahîmiñ 'aşkına
Sırr-ı vahdet-i hürmet etme beni 'aşktan ciidâ

Hamd ü bî-had zâtiña etti tulû' aşk gönlüme
Şol Cevâd ismiñle kıldım ben bu 'aşka iktidâ

'Âlem-i nâsütta 'aşkla cismimi mahvet benim
Ol şafâ-yı feyz-i 'aşktan ver medet kalbe cilâ

Gerdenimdenhemsivâ kaydîñ benim hallet hemân
Kalmasın gönlümde zerre derd-i 'aşktan mâ'adâ

Hün niğâr etsin dem-â-dem 'aşk-ı pakiñle gözüm
Çıksın âfâka fiğânım 'aşkile Bâri Hüdâ

Mâl-ı câh hûri-yi cennet çokları evler taleb
'Aşk-ı pakiñ ma'labım ölsem dahî rûz-ı cezâ

Yağdırıp tûfân-ı 'aşkı başıma çarket beni
'Aşkiñ olsun rûz (u) şeb bes Yâr-ı Gâr vâ Rab baña

(1) Kur'ân 1 (Fâtiha), 1/ 11 (Hüd), 41 / 27 (Neml), 30

Derd-i 'aşkıñ sînemi kilsin muşaykal el-amân
Eynime olsun 'abâ hem 'aşk-ı zât-ı Mustafâ

Ahmed ile Âlîniñ 'aşkıyla haşret yâ ilah
(1) اَقْتَرَيْتُمْ (2) السِّرِّيْنِ سırrına cânım fedâ

Maşiyet bahrinde kaldı Hüzniñ 'ası el-medet
Dest-gır sibteynle olsun Çâr-ı Yâr-ı bā-şafâ

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Zehr-i işyân yutturur bu nefse şeytân baña
Zenbime vâkıf olan her ins ü cin hayrân baña

Sen bilirsin cümle eñ 'âlim haşâdır yâ 'Alîm
Rû - siyâh kapıña geldim kıl rahm Rahmân baña

Etmişim bunca günâhı bâb-ı luḡfuñ var deyü
Sad hezâr ettim nedâmet rûzı kıl Ğufrân baña

Nâr-ı Nemrût nefsimi hem mahvedip Bârî Hüdâ
Bâğ-ı gülzâr-ı Halîl olsun dili süzân baña

Sırrı vahdet İsm-i A'zam zât-ı pâkiñ haqqıçün
Rahmetiñle kıl nazâr minel-amân her an baña

Zâtiña ettim tevessül kendime kıldım şefî
Ol habîbiñ hürmeti et 'aşkıñı ihşân baña

'Abd-i 'ası Hüzniyim bî-çârevim yâ Rab medet
Soñ nefeste rüz(1) kıl hem kâmil-i imân baña

(1) Kur'an, 6 (En'am) 90 (اَقْتَرَيْتُمْ şeklinde geçiyor)
(2) Kur'an, 5 (Mâide), 105

Mefûlü / Mefâilü / Mefâflü / Feülün
Mefûlü / Feülün
Yâ Rab beni sen cürmüm ile eyleme rüsvâ
Dünyâ ile ukbâ

Maḥv eyle ki şöl defter-i 'iṣyânımı aslâ
Hiç bilmeye a'dâ

Vaḥdaniyettin 'aşkına setr eyle ḥatâmı
Reddetme ricâmı

(1) لا تظن (2) البُرْهَانُ bürhaniyle mevla
Affeyle serapa

Ol kân-i Kerem Fahr-i Resul ḥürmeti yâ Rab
Hem âl ile aşḥâb

Doldur dili ol feyz-i muḥabbet ile sâḥâ
Kulzüm gibi Mevlâ

Bir fâcir-i fâsık katı bir zenb ile âlûd
Bir bende-i nâ-sûd

Geldi tehî-dest bâbîña biñ şermile amma
Raḥmiñ yedi deryâ

Hep maḥz-i 'ayân cümle günâhım saña mâlûm
Ey Kâdir-i Kayyûm

Haşreyle Resûlün ile bu Ḥüznîyi ferdâ
Ol ḥak (3) فرضی

(1) Kur'an, 39 (Zümer), 53

(2) Kur'an, 12 (Yûsuf), 87

(3) Kur'an, 93 (Duhâ), 5

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ey Serfūl - Müznibin her ins ü cin muhtāç saña
(1) (2) *رحمة العالمين* *لولاء لولاء* tāc saña

Hādimiñ Rūhul-Emīn vaṣṣafıñ olmuş Haḳ seniñ
Yā Muhammed 'arş u sidre nüh felek mi'rāc saña

Ibn-i 'Imrān Ibn-i Meryem rifātiñ bir zerreşi
Kābe kavseyn'ālem-i Lāhūt ol minhāc saña

Nüh İbrāhīm Hūd eyler ziyāret ravzañı
Oldu ervāh-ı resul hem gāimen āmāç sana

Enbiyā' vü(3) evliyā cümle sūrūşān za'iriñ
Sarf-ı māl bezl-i vücūd etmekte her huccāc saña

Mār-(u) mūr vaḣş (u) tıyūr aḥcār (u) eḣcār zākiriñ
Oldu ber-dār 'aşk ile Maṣūr Bin Hallāc saña

Yā Resūlallah dahilek etme red bu Hüzni'yi
Hān-ı Luṭfuñdan doyur kim geldi müflis aç saña

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Derd-i 'aşkıñ sīnede bir nūr-ı hikmettir baña
Rūz-ı şeb feryād-ı efgān mürğ-i devlettir baña

Yār mariz-i 'aşkıñ her dem rüzūn et derdimi
Nāle vü āhı firāķım 'ayn-ı şıhattir baña

Kıl cefā cānā tezāyüd eylesin emvāc-ı aşk
Baḥr-i gānda fülk-ı dil gāvvası vuḣlattır baña

(1) Kur'an, 21 (Enbiyā'), 107

(2) Hadīs-i Kutsī, 'Aliyyül-kārī, Mevzuāt, S.4,5

"Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım"

(3) Vü bağlacı vezin ve anlam gereği tarafımızdan konulmuştur.

Rāziyım her hâlde Lutf-ı 'adliñe biñ cān ile
Ettiğın cevır ü cefālar çünkü ni'mettir baña

Pertev-i hüsnüñ için divāne dil yamaktadır
Tār-ı hecriñ bir sehāb-ı feyz-i rahmettir baña

Sen füzün et cevriñi yār ben tahammül eyleyim
Hüznî'yim ālam-ı 'aşkın cāh-ı rifāttır baña

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ettiğın bunca 'ibādet dil kabāttır saña
Hep mürā'ilik ettiñ sîrette 'adettir saña

Sûretiñ haktan görünür sîretiñ fışk-ı fücür
Vāh saña eyvāh saña yārın hacālettir saña

'Ömr-i Nüh'a mālîk olsañ Lā-yü'ād kılslın 'amel
Çeşm-i müjgān şükürünüñ ifāsi āfettir saña

Etmesen zerre 'ibādet Şān-ı Hakkā yok ziyān
Nefse āit nik ü bed ferdāda 'āhattır saña

Olma mağrur 'ilmine smāliñe iblīs gibi
Ben diyen matrūt olur benlik felākettir saña

Nîmet-i Hak 'āleme bahır-i muhîtin zerresi
Ol Kerîmiñ rahmeti dil bî-nihāyettir saña

Rüz-ı mahşer hākimiñ Hak müdde'iñ şems-i cihān
Hüznî vazgel māsivādan son medāmettir saña

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Dehrīde dil şād iken giryān olur 'ālem bu yā
Gün olur pür-ğam iken şādān olur 'ālem bu yā

Çerç-i gerdün ber-ķarār olmak murād üzre muhāl
Gāhi ğam gāhi sürür devrān olur 'ālem bu yā

Pirehen atlas ile nā-merd felekten kāmyāb
Nice dānā fahrile 'uryān olur 'ālem bu yā

Şāh iken dehre Zeliḫā 'aşķ ile yoḫsul olur
Mısrā Yūsuf k̄ül iken sultān olur 'āhem bu yā

İnkılap eyler ṭabāyi' çün 'anāşır muhtelif
Dost iken 'ālem saña düşmān olur 'ālem bu yā

Verme dil zinhār zamānıñ dil-firīb maḫbū buña
Bī-vefāya dil veren pişmān olur 'ālem bu yā

Hüzniyā Ḥaķķa tevekkül kıl umūruñ tefvīz et
Kul iken k̄uldan k̄ula iḫsān olur 'ālem bu yā

Mefāilün / Mefāilün / Mefāilün / Mefāilün

Olur dūd-i siyāhımdan cihāna bir dumān peydā
Tutuşup ser-te-ser yansa sezādır ol yedi deryā

'Aceb mi 'ālem-i nāsūt ḫarāb olsa fiğānımdan
Ne eflāk 'arşı sidre hem daḫi levḫ-i kalem zirā

Mürüvvet merḫamet eyle dil-i bi-çāreye cānım
Ki sēnden gayri bir zerre görünmez dideme dünyā

Cemāliñ şemine yandı bu dile pervāne-i aşkıñ
Söyünmez sinede nārıñ fūrūhte ey meh-i garrā

Seherde 'andelib-āsā kan ağlar dide-i pūr-hūn
Derūn 'umman giribānım 'aceb girdāb-ı nā-bīnā

Esen bād-ı şabādan ben şakınıırken seni cānān
Rakīb-i nā-sezālarla nedir ol nāz ü istigna

Mürāat et vefā resmin ferāmūş eyleme şāhım
Deriñde vālih-i hayrān bu Hūznıñ 'aşık-ı şeydā

Fāilātün / Fāilātün / Fāilatün / Fāilün

Var salın gez nāz ile 'ālemd e ey kār-ı vefā
Var mı yok miğliñ gibi dehrīde cānā dil-rubā

Māh-ı hürşid gül cemāliñ ey perī bir zerresi
Bārekellāh her haḫādan saklasın Hāk dā'ima

Şive-bāzım bu ne āfet tāvusī reftārıñız
Servi-āsā kāmetiñ tūbāya beñzetmiş Hūdā

Gözleriñ mühr-i Süleymān ins ü cin mahkūmuñuz
Ebruvānıñ tiğ-i Rüstem kipriğın tır-ı kaḫā

Lebleriñ āb-ı hayāttır gezdiren İskenderi
Ol hayāt-ı cāvidānı Hızra vermiş ibtidā

Kumru-güftār bāğdaki bülbülleri hamūş eder
Gerdeniñ kāfūr-ı cennet sine bir bāğ-ı şafā

Teşne-dil yandı tutuştu āb-ı vaşlıñla yetiş
Ah eder şeb-tā-be-seher (bu) hūznile Hūznıñ-gedā

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Merhabā ey ruhları hamrā efendim merhabā
Merhabā ey didesi şehlā efendim merhabā

Eylediñ teşrifle İhyā mürde cismim çok şükür
Merhabā ey kaşları tuğra efendim merhabā

Muntazırdır meh cemāliñ görmeye bu gözlerim
Merhabā çeşmim eden bina efendim merhabā

Nā-ümidken kāmıyāb ettiñ dil-i bî-çāreyi
Merhabā ey kâmet-i tûbā efendim merhabā

Merhabā ey yāre-i hecriñ mübārek merhemi
Merhabā ey Lebleri şahbā efendim merhabā

Merhabā ey sāye-i luţfunda şādan olduğum
Eylediñ memnūn bizi zirā efendim merhabā

Merhabā ey cānım fedā rāhiñda kurbānım seniñ
Merhabā ey dehrīde yektā efendim merhabā

Hüzni-i bî-çāreñe Luţf ile rahm et dā'ima
Merhabā ey sinesi şahrā efendim merhabā

Mefāillün / Mefāillün / Mefāillün / Mefāillün

Seni dünyā eder mağrūr şakın dil olma gāfil hā
Hevā-yı nefsiñi mahv et olagör bunda 'akıl hā

Sivāya eyleme ragbet fenā ender fenādır bu
Helāk eyler seni āhir bu varlıkla tekāsül hā

Ticaret (1) *لن تبور* olmak dilersen hakkı zikreyle
Rızık için elem çekme Hüdâ rızıkına kâfil hâ

Bulup bir mürşid-i kâmil edip bûs dest ü dâmenin
Hakikat râhına sâlik olup ol Hakkâ vâsıl hâ

Okuyup (2) *من عرف* dersin edip ta'limi mürşitten
Sakın (3) *مالا يجوز* ile fenâda kalma câhil hâ

Kanâ'attan tevekkülden dağî şabr ü şükürden hem
Verip rûhuñ gıdâsın sen âfî kıl şeyh-i kâmil hâ

Olayım der isen rızâsın iste mevlânîñ
Hayât sermâye-i ukbâ gözün aç kalma kâhil hâ

Karanlık kabre varmazdan enîsiñle alıp zâdîñ
Ricâ eyle seher vakti olup maksûda vâsıl hâ

Yeter gaflet behey Hüzni tefekkürle encâmîñ
Denâetten sefâhetten yeter el çek ne hâşıl hâ

Mefûlû / Fâilâtûn / Mecûlû / Fâilâtûn

Ey şuh-ı mihr-i tâbân gâyet güzelsiñ ammâ
Vây çeşm-i tâb-ı devrân gâyet güzelsiñ ammâ

Kaldır kuzum hicâbı gîsü-semen nikâbı
Görem ol âfitâbı gâyet güzelsiñ ammâ

Tāvus gibi münakkaş sine fezâ-yı habes
Hâncer gibi kemân-kâş gâyet güzelsiñ ammâ

(1) Kur'an, 35 (Fatır), 29

(2) Ed-Dürerül-Müntesire Fi'l-Ehâdisi'l-Müştehireti Li'l-
Imâm-ı Celâleddin Süyûti, s.213, Harfûl-Mim, 36 hadis

(3) "Caiz değildir" anlamında, eskilerin kullandığı Arapça
bir deyim

Fülfüllerin süreyyā kaddiñ misāl-i tūbā
Ey şāh-ı mülk-i Kısra gāyet güzelsiñ ammā

Ol pīr-i Ken'an oldum rahm et Yūsuf'ım öldüm
Rahm et amāna geldim gāyet güzelsiñ ammā

Bir Hüznī dil-hazīnım kurbān olam şirīnım
Fikreyle meh cebīnım gāyet güzelsiñ ammā

Müstefilün / Müstefilün / Müstefilün / Müstefilün

يا رافع فوق العلى يا باط تحت الثرا
يا من يجود باللقا للوعمين في البقا
ياربنا ارحم لنا اغفر لنا يا ذا الجلا (1)

Cürm(ü) haṭā bulsun Kemāl faẓlīñ ile yā zel-celāl
Yā men ra'ūf zül-nevāl kalbimde koyma sū-i hāl

ياربنا ارحم لنا اغفر لنا يا ذا الجلا (2)

Etti zebūn nefsim beni mahv eyledi bure-ı teni
Bildir baña yā Rab seni ente'l-ālīm ente'l-gani

ياربنا ارحم لنا اغفر لنا يا ذا الجلا

Geçti 'ömür gitti hemān karım günāh hālīm yamān
Gafletten uyar el-amān gable-l-ecel fī-küllī ān

ياربنا ارحم لنا اغفر لنا يا ذا الجلا

Sermāyem hep fişk-ı füsūk Hüknī kārım haqq-ı hukūk
Derghāñña yüz bende yok ente'l-gafūr ente'ş şefūk

ياربنا ارحم لنا اغفر لنا يا ذا الجلا

(1) Ey yücelerin yücesi, ey yerin altındaki yaş toprağı seren(Allah).

Ey ahirette karşılamakla(kendine kavuşturmakla) müminlere ikramlarda bulunan (Allah).

Ey bağışlaması bol olan Rabbimiz, bize mezhmet et, bizi affet.

(2) Ey bağışlayıcı olan Rabbimiz, bize acı, bizi affet.

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Yetiştî nev-bahâr ey dil şafâlar olmada peydâ
Müzeyyen âl yeşil atlas misâli ser-teser dünyâ

Açıldı her taraf sünbül menefşe erguvân reyhan
Susamla yâsemen zanbâk dahî ol nergis-i şehîlâ

Çayır şebböy) çemen giydem açılmış lâle-i dil-cû
Şecerler berk ile mestür misâli cennetü'l-me'vâ

Öter bülbülleri bâğda seherde etmede feryâd
Cemâlin arzeder mey-i muhabbetle gül-i rahâ

Zemîne şâyeler salmış o servi-höş hırâm eyler
Esir bād-ı sabâ rüy-ı behiştten dem verir ammâ

Şafâlar bahşeder dâim dil mahzûnlara billah
Akar mir'at gibi şeffâf sular âb-ı hayât-âsâ

Gazel-hân mu'trib-i sâkî demâ-dem 'İş u'îşretle
Hezârân meclis-i rindân müheyyâ safra-i şahbâ

Hezâr mahbûb-ı dil-cûlar nezâketle eder seyrân
Dolu sahrâ ile gülşen kamer hurşid melek-simâ

Bahâra 'ayn-ı 'ibretle nazâr kıl Hüzniyâ bir dem
Ne hikmet kim bezetmiş kudret ile yeryüzün Mevlâ

İhvânımızdan Âyinevî-zâde Müftü Bahri Efendi'nin
iltimasıyla Polatlı'da müceddeden Eskipazar'lı Hakkı Efendi'nin
beğl-i himmetiyle inşâ olunan cāmî-i şerife işbu târih-i
müvevğâh tenzîm kılındı. Şöyle ki her mısra'ın evvel hareke-
lerini terkîb edince, Müftü Bahri Efendi ismi zâhir âhîr mısra'ın
noktali harfinden ebced-i kebirle Ledel-hesap inşâsı nümâyân
olunur. Darb-ı mesel ehliniñ me'lûmu

Mefailün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Mürüvvet sâhibinden Beypâzarlı Hakkı bî-hemtâ
Fenâda ol bekâ mülkün hakikat eyledi inşa

Ta'âla eyleye meşkur âmñ sâyini dâreynde
Yemîninden ede i'tâ kitâbın Hâzreti Mevlâ

Polatlı'nın şâhîsi karası ettiler himmet
Hamîyyet ehlidir hep Hâtem-i Tâ'î gibi eshâ

Revâdir her mü'mine dâim salât-ı hams edâ etsin
Yaraşır der isem işte budur hem Cennetü'l-Me'vâ

ilâhî 'izzet-i pâk-i celâliñ hakıçün 'affet
Firâvân cürmümüz bî-had bihakkın(1) *ابو* *vu*(2)

Nidâ'il-felâha dâhil et cümle ihvânı
Derûnun nûr-ı Kur'ânla Hüdâ eyle gel ihyâ

Yanar bir şemâ-i târih bu dilde Hüzni cevherdir
Binâ olmuş yeri hoştur bu enver mâbed-i zîbâ

Zile'den muhibbi sâdıkım merhûm Bayramoğlu El-hac
Halîl Efendiniñ vukû-ı vefâtına dâir şu târih-i cevheri
tahrîr edip Zile'ye irsâl eyledim idi.

İşbu mahalle dahî kaydı münâsip görüldü. Mevlâ rahmet
eyleye

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Etti rihlet eyleyip 'azm-i bekâ
Menzilin Firdevs ede Bâri Hüdâ

(1) Kur'an, 36 (Yâsin), 1
(2) Kur'an, 20 (Tâhâ), 1

- (1) كل شيء هالك hukmü erip
(2) امره اجمعى emrine etti iktidâ

Şefkati mebzûl idi ihvânına
Hem tevâzu' ehli hem ehl-i sehâ

Bayramoğlu nâmıdır Hâcî Halîl
Za'irinden Fatiha eyler ricâ

Hüznî tarih mey-i cevher nûş eder
Peyk-i mürgün şivesi mey gâlibâ

Harfü'l Bâ'

Mefülü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Hıfzeyle sivâ meylîne vicdânımı yâ Rab
'Aşk ile pür et sine-i süzânımı yâ Rab

Verzişler edem her nefes ezkâr-ı cemîliñ
Haşyetle akıt dide-i bārânımı yâ Rab

Dünyâda beni fakrile mehûs-ı sekib et
'Amâl ile ver servet-i sāmânımı yâ Rab

Kıl bâkî kâdem râh-ı şeri'atta sebâtla
Et benden uzak nefsile şeytânımı yâ Rab

Ver hâtîme Kur'an ile şol rûz u vedâ'da
Ettirme vedâ' kalb ile imânımı yâ Rab

Kondukta muşallâ taşına etme su'âlî
Her hakkı 'ibâd ma'âlab-ı ciyrânımı yâ Rab

-
- (1) Kur'an, 29 (Ankebüt), 88
(2) Kur'an, 90 (Beled), 28

Girdikte dahi beyt-i zalâm içre kerem kıl
Sıkdırma medet ol ten-i 'uryânımı yâ Rab

Münkerle Nekire vereyim şâfi cevâbı
Takrîr edeyim aňlara sultânımı yâ Rab

Oldukta haqr dent-i zebânide bırakma
Hem etme sakil cürm ile mizânımı yâ Rab

Şiddıklar ile bizleri et cennete dâhil
Dîdâr ile ver ândaki ihsânımı yâ Rab

Ol İsm-i Rahîm rahmet-i Cebbâra davandım
Reddetme ricâ-nâme-i işyânımı yâ Rab

Hüznî kuluñu Ahmed-i Muhtâra civâr et
Bir ben değilim cümle ihvânımı yâ Rab

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Mürüvvet eyle babında benim bir rû-siyâh yâ Rab
Sefâhat mâsiyet-kârım eden 'ömrüm kütâh yâ Rab

Benim bu cürmüme nisbet değil katre yedi deryâ
Hacer kum berk eşcârla dahî zerre kıvâh yâ Rab

Kirâmen kâtibîn Leyl ü nehâr e'fâlime vâkıf
Bu a'zâ-i cevârih hep olur ferdâ-güvâh yâ Rab

Mürüvvet senden olmazsa kime ben eyleyim şekvâ
Keremden Luţfedip eyle bu 'âsiye nigâh yâ Rab

Benî âdem sanır nazmın eden gûş ehl-i 'irfân âh
Behâ'im sîretim tâbım fesâhat vâhi vâh yâ Rab

Ümid-i (1) **لا تظنوا** nass-ı celîlîñ merhem-i şâfi
Çün oldur yâre-i vizre tabîb-i pâdisâh yâ Rab

Yedinde (2) **عروة الوثقى** Resîd ismiñle Rahmânîñ
Olur bu Hüzniye âhar refîk-i intibâh yâ Rab

Mefûlû / Mefâilû / Mevâilû / Feûlûn

Cü etti zünûb dîde-i bârânımı yâ Rab
Kıl Luţf u 'ata maksad u vicdânımı yâ Rab

Kâf oldu günâhim kerem et rûyuma urma
Şol rûz-ı cezâ defter-i işyânımı yâ Rab

Sen pâdisâh-i şâhib-i cüd-ı Luţf-ı keremsin
Şâf evle ummân-ı sîne-i süzânımı yâ Rab

Senden diğeri kimlere şekvâ edeyim ben
Her vakt-i seher nâle'i efgânımı yâ Rab

Okayd-ı sivâ 'ukde-i iğfâlini hallet
Dâreynde hemân ver baña ihsânımı yâ Rab

Hem hubb-ı hevâ tûl-ı emel kalbime koyma
Hızlanda koma bu dil-i nâlânımı yâ Rab

Kıl rûzı baña âhiri iğrâz-ı şehâdet
Râhıñda nisâr edeyim al kanımı yâ Rab

Ver hasta dil-i Hüzniye rü'yette şifâ'yı
Senden umarım derdime dermânımı yâ Rab

(1)Kur'an, 12 (Yûsuf), 87

(2)Kur'an, 2(Bakara), 256 / 31 (Lokmân),22

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Yak vücūdun nāra ey dil hak rızāsın kıl taleb
Yanmayınca kül olur mu küh-ı yabānda hatab

'Aşıkān ma'sūk için mahvetmede dā'im vücūt
Şem-i sūza kıl nazar pervāne yanmakta 'aceb

'Andelib-i nāle-sāz çün her seher āh etmede
Hande eyler goncalar bāg-ı şafāda ne sebep

Kays-ı Ferhād hecrile wān verdiler mahbūbuna
Girye etti hediye 'aşıkā çün Hak Çalab

Sūz-ı dil oldu Züleyhā hüsn-i Yūsuf çün hemin
Vuğlat-ı cānān için kan ağladı her rüz-ı şeb

Çünkü zer hāliş olur mu yanmayınca nāra hiç
Yan bu nār-ı 'aşk-ı hakka olasıñ hāliş zehab

Nāz eder 'uşşāka mahbūm cevrin efzūn eyleyib
Rāh-ı 'aşkta yanma mukadder Hüzniyā terk-i edeb

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Arzūhālim var saña rahm eyle bir kez gonca Leb
Nāle-i dūd-ı siyāhım çıktı āfāka bu şeb

Yā bize Luṭfun seniñ hecrile wevr etmek midir
Hiç beyim yok mu mürüvvet 'aşıkān eyler taleb

Ġalibā feryādıma biñ itihāriniñ var seniñ
Ağladıkça ben saña hoş mu gelir cānā 'aceb

On sitem kıl bir mürüvvet 'öşr-i şer 'i-veş bāna
Kırkta bir hüsnün zekātın ver bize 'ālī neseb

Bülbül āsā āh eder efkendela şām u seher
Elverir cānā firākıñ etti te'sir cāna heb

'Affedip işyānını rahm eyle bir kez sevdiğim
Dergehiñde var ise Hüznī'de bir terk-i edeb

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün

Ey güzel gül hüsnüñe oldu gönül bir 'andelib
Bāğ-ı vaşlıñ çün terennüm etmede gāyet 'acib

Şol peyām-ı vaşlıñ için dil kan ağlar her seher
Bāri sende 'id-i vaşlıñ et nolur cānā naşib

'Aşıkā va'sd eyleyip 'id-i mülākāt var deyü
Soñrsadan ettin nükül 'uşşāka olduñ dil-firib

Yağdırır bārān-ı hicrān zemheri-ves başıma
Şāye-i Luţfuñda taltif olmada her dem rakib

Dergehiñde baş koyup kan ağlarım rüz-ı Leyāl
Kıl rahim kurbānının ben el-amān şāh-ı edib

Yā kime şekvā edem bāb-ı semāhiñ vār iken
Baş açık yalın ayak feryād eder Hüznī garib

Feilātün / Feilātün / Feilātün / Feilün

'Acabā hāb gire mi dide-i hün-bāre bu şeb
Gele mi rāhat bir ān dil-i gam-hāre bu şeb

Düğeli hastoi göñlüm deni Lokmāna meded
Eder arzū-yı devā ol şeh-i timāre bu şeb

İniler dertli gönül yāre-i hicrān yetişir
Diriġā vuslata yok mu daġi bir çāre bu ŧeb

Yatar ol cāme-i rāḫatta dilā ŧāh-ı hūten
Varayım 'arzedeyim hālimi hūnkāra bu ŧeb

Ne yaman dardimış ey dil ŧeb-i yeldā-yı emel
Yanıyor Hūzni yine hasret-i dil-dāre bu ŧeb

Feilātün / Feilātün / Feilātün / Feilün

Feleġin tuhfesi her dem bize giryan ne sebep
Akıtır dide-i eŧkim benim el-ān ne sebep

Var ise Luṭf ōmā 'aksine kim māyelere
Nice erbāb-ı 'ukūl eder efgān ne sebep

İniler kūŧe-i miḫnette hezārān ŧuzāfā
Cūhela zūmresi de nā'il-i iḫsān ne sebep

Bu ne ḫikmet nice mūnkire ŧafā bahŧediyor
Nice hāl ehline de zulm-i firāvān ne sebep

Benim ol ġamzesi hun-riz eder āhımla ŧafā
Kılar aġyārımı āh Luṭfile ḫandān ne sebep

Ne 'acep ṭalī-i makūs burc-ı 'akrepte mūdām
Ne sebep dideme pinhān meh-i tābān ne sebep

Ne sebep Hūzni-yi bī-çāreyi hūzn ile koyup
Ne sebebdir rakıba her demi ᡡadan ne sebep

Harfū't - Tā'

Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilūn

(1) ظروا لله dan çāşniyiz cām-ı elest
Hem İerāni müjdesinden kūh-ı ten oldu şikest

(2) لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا fermānı Hāk
Ol sebep (3) انْفِقُوا remzi etti cañ-ı mest

Yā nedir ol (4) هذه جنات عدن huṭbesi
'Arif-i billah olanıñ maḥzen-i Hāk kalb(i) hest

Külbe-i aḥzān içinde kıl riyāzet bul fenā
Tut tarīk-i müstakīmi Pīr-i āşkla dest-be-dest

(5) كل شيء هالك hükmündesiñ ey dil yürü
(6) أرجى eyler nidā ki her nufūsa menzilest

Bul ḥayāt-ı cāvidānı gāfil olma Ḥüznīyā
Māsivāyı terk edip ol dāimā Allah-perest

Mefāilūn / Mefāilūn / Feulūn

Nebiler muḳtedāsıdır şerīat
Bize Hākkiñ hedāsıdır şerīat

Hākikat semāsı minhāc-ı mevlā
Tarīkat reh-nümāsıdır şerīat

-
- (1) Kur'ān, 112 (İhlās), 1
(2) Kur'ān, 3 (Āl-i 'İmrān), 92
(3) Bkz. El Fevāidil-Mecmūa Fil-Eḥādisi'l - Mevzūa S.326
24. Hadis
(4) "Bunlar Adn cennetleridir"
(5) Kur'ān 29 (Ankebūt), 88
(6) Kur'ān, 30 (Beled), 28

Şeriat çün saâdet yâveridir
Dil-i kâsı cilâsıdır şeriat

Şeriat bil Muhammed Mustafâhın
Oña Hakkın 'atâsıdır şeriat

Tariqattan hakikatten mukaddem
Ledünni ibtidâsıdır şeriat

Bulur hakkı oña tâbi' olanlar
Sülûkunuñ ricâsıdır şeriat

Şeriat sâlike şems-i hidâyet
Fenâfi'llah bekâsıdır şeriat

Şeriat müminiñ sermayesidir
Muvahhidler safâsıdır şeriat

Şeriat bilmeyen münkir mülâhid
Münâfıklar ezâsıdır şeriat

Şeriatdır münadi rah-ı Hakk'a
Kamûsundan 'alâsıdır şeriat

Veren Nuh'a necât Tufân-ı Gark'ian
Anıñ bād-ı rehâsıdır şeriat

Halile eyleyen ol nârı gül-zâr
O Nemrûduñ belâsıdır şeriat

Şehâb-ı zulm ile bâzi nihândır
Fakat zulmüñ kazâsıdır şeriat

Eden tahkîr olur âhir peşimân
Rakibânıñ cezâsıdır şeriat

Mesih'in nefhiyle ihya-yı emvāt
O Musā'nın 'asāsıdır şeriat

Şeriat meyvesi hep enbiyanın
Resulullah esāsıdır şeriat

Şeriat Lücce-i rahmet değil mi
Nice derdin devāsıdır şeriat

Tutup şerin tarikin olma ayyar
Hemān Hakkin likāsıdır şeriat

Fenacillah bekābillah olanın
Şeb-i ruzı gidasıdır şeriat

Şeriat olmasa 'ālem harābdır
Bu dinin çün 'abāsıdır şeriat

Hüdāyı bir bilip hak bil resulü
Rızāullah hūmasıdır şeriat

Şeriat (1) عروة الوثقى 'azizim
Kitābullah nidāsıdır şeriat

Gerek maddi gerekse manevi bil
Umūmun mültecāsıdır şeriat

Behey Hūznī zünübün haddēn aştı
Günāhkārān şifāsıdır şeriat

(1) Kur'an, 2 (Bakara) 256, 31(Lokman), 22

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Münzel iken cānib-i Hāk'tan usūl-i beyyināt
Vāh dilā bilmem nedir yetmez mi bunca seyyiāt

Dü cihān ey dil yeter hüccet saña ferman-ı Hāk
Halleden ol 'ālem-i mahāde yüz biñ müşkilāt

Seyf-i katı' hükmü baki şer'-i Ahmed haşre dek
Eyledi çün 'ālemi māmūr furū'-ı muhkemāt

Vermiş erbāb-ı 'uqul çünkü nizām matbūna
Bende-i şer'-i şerī'īñ māsivāsın elden at

'Ālem-i keşretten el çek küşe-i vahdet yeter
Köhne enkāz meskeniñ bul fānī madame'l - hayat

Menziliñ hüsran seniñ hāb-ı tegā'ülden uyan
Tut tarīk-i müstakīm bul nār-ı duzahtan necāt

Hışn-ı tevhid içre imān (1) عروة الوثقى sakın
Fitne-i bidat ile doldu nażar kıl Kā'ināt

I'tikād ehl-i sünnet üzre ol sen Hüzniyā
Din şerīat bākīdir hem mahvolur hep münkerāt

Mefülü / Mecāilü / Mecāilü / Feülün

Bī-çāre gönül nāle-i efgān saña şabret
Her derd-i belā her demi ihsūn saña şabret

(1) Kur'an, 2 (Bakara) 256, 31 (Eokmān), 22

Tā Bezm-i Elest kısmetiñ ālām kederdir
Taqdīr-i Hüdā böylece fermān saña şabret

Allah'a dayan şıdkile şükrān-ı nıfām ol
Birgün açılır zulmet-i hicrān saña şabret

Şekvāyı bırak kullara bī-fāide zīrā
Elbette gelir nīmet-i yezdān saña şabret

Yakūb'a Hüdā miñnet(i) çün eyledi ihsān
İbret yetiştir Yūsuf-ı Ken'an saña şabret

Çün miñmine zindān dahī küffāra gülīstān
Bu dar-ı fena hāsıl-ı zindān saña şabret

Ey Hüzni şarīb küşe-i şurbette marīzsiñ
Bir gün de olur derdiñe dermān saña şabret

Meñülü / Meñāilü / Meñāilü / Meñülün

Cüş etti bu dem dildeki deryāyı muhabbet
Bir kulzüm-ı bī-kār mezeyā-yı muhabbet

Hāk olsam eñerben yine yok dilde ferāgat
Tā haşre deñin sürmede davā-yı muhabbet

Esrār-ı Hüdā her kula bu aşk nasīb olmaz
Tā arça sütün olmada kavğā-yı muhabbet

Her kimde eñer var ise bu Lezzet aşktan
Elbet bulunur ānda müdārā-yı muhabbet

Vāiz bizi sen kürsüde zemmeyledin ammā
Mazūr tutula elde mi itfā-yı muhabbet

Ey zâhid-i sâlûs hele 'aşktan haberin yok
Kevser gibi sâfidir o şahbâ-yı muhabbet

Ey sâkî hemân şun bize bâde-i gülgün
Bu şeb edelim yâr ile icrâ-yı muhabbet

Çek bâr-ı gamı Luṭfunu yarıñ gözet ey dil
Dert 'asıḳ-ı naçâne hedeyâ-yı muhabbet

Zabṭetti bu dem kiever-i iklîm-i vücûdum
Yağmaya verip vârimı dârâ-yı muhabbet

Rödetti hemân sahne-i şahrâva 'adûyu
Kûl etti dili kendine mevlâ-yı muhabbet

Tarîf ile 'aşḳ künhüne hiç vâkıf olunmaz
Hüznî sığamaz deftere imlâ-yı muhabbet

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün
Mefûlü / Feülün

Yâ Rab baña Luṭfuñ ile sen cyle 'inâyet
Fazlıñla hidâyet

'Âsi kulunum zâtıña yok bende itâat
Hakkıyla 'ibâdet

Çün Leyl ü nehâr işlerim icrâ-yı günâhtır
Hep cürm-i sefahtır

Şol nefse uyup eyledim ah bunca kabâhat
Biñlerce denâ'et

Ol 'arş-ı azîm Levh-i kalem Sidre-i Bâlâ
'Aşkıña Hüdâyâ

(1) ^{لا تتر} ile eyledim encām-ı cesāret
'Affiāna deḥālet

Taḥşil-i riżā naṭlebam ey ıssı keremkār
Yā Hazret-i Gattār

Me'lūr-ı sivā kıl dil-i her-demde şiyānet
Ver rāh-ı selāmet

Yā Rab benim deſter-i 'iſyānıma bakma
Alānda bırakma

Aḥmed ile ḥaşret bizi ol rüz-ı kıvāmet
Çektirme nedāmet

Ol mūy-ı sefid rūy-ı siyāh ehl-i hevāyım
Bir ḥüzni gedāyım

Dīdār ile kıl bizleri marzī-ı beşāret
Der-i kūy-ı saādet

Kurbān olayım beşāret ey ḡonca Leṭāfet
Gel Hürri kıyalet

Tāvus gibi endām-ı güzel nūr-ı beşāret
Vay genc-i şadākat

Mestāne bakan didesi şehlā bu ne eṭvār
Ah tūti-i gūttār

(1) Kur'an, 93 (Duḥā), 10

Öldürmek ise bizleri fikriñdeki niyyet
Pek cânıma minnet

Ağyāra uyup aşıkā cevr etme kerem kıl
Kalb yıkması müşkil

Ger varsa kusūr kulları affeyle nihāyet
Şāhlarda bu adet

Dil Mısrına sen Yūsuf-ı Kenān-ı zamañsın
Sultān-ı cihāñsın

Şol dāda gelip eyledim encām-ı deḡālet
Kıl Luṭf-ı ināyet

Hem eyle bekām vasleyle bu bendēni cânān
Cānım saña kurban

Billahi fedā cān saña teklife ne hācet
Ey şāh-ı adālet

Hüznī saña dil vereli ḡanze-i cellad
Her dem işi feryād

Feryādına rahmeyle bugün kalmadı tākat
Yaktın anı ḡāyet

Diğer Müstezād

Rahmeyle n'olur hālime ey ḡonca-ı behçet
Behçet saña nisbet

Nisbet olmaz hüsnüne dünyādaki zinet
Zinet bu ne hikmet

Hikmet saçıyor dideñiz ol fitne-i devrân
Devrân baña düşmân

Düşmân ne 'acep vaşlıña bulmuş hele fırsat
Fırsat nice gavret

Gayret ise rüz-ı şebim eyledi feryād
Feryād ede āzād

Āzāde gönül olmadı çok miñnet-i hasret
Hasret soñu devlet

Devlet kuşu 'ankā gibi sāyeñ saldı
Saldı neler oldu

Oldu feleñiñ cevri bize hañçer-i miñnet
Miñnet ile gurbet

Gurbet ne kadar Hüzniñ bize yaralar açtı
Açtı dile geçti

Geçti o zamān sevdiceğim ol dem-i 'işret
'İşret dahi soñbet

Harfüs Se

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Dil tegāfül hem tekāsül cürm-i 'isyāniñ 'abes
Bülbül-āsā rüz-ı şeb ol aht efgāniñ 'abes

Kādir-i muṭlak seniñ çün rāz-ı pinhāniñ bilir
Sūretiñ tāvüs-ı zibā gerçi vicdāniñ 'abes

Hem t̄ehi-dest s̄āil-i b̄āb-ı rızasıñ ey gönül
Nerde m̄isāk bu mudur ol 'ahd-i peymānın 'abes

Yūsuf'a Yâkub isen beytü'l-hazanda girye et
Leyla'ya Mecnūn isen bu şād-ı handānıñ 'abes

Yār ise matlūb eğer aǵyāra minnet eyleme
Bir gönülde iki sevgi olmaz izānıñ 'abes

Ver gönül bir yōva kim ānūñ naziri olmaya
Cān atıp dil verdiğiñ dehrīde cānānıñ 'abes

Zād-ı 'uqbā kaydını tahşile soy et Hüzniyā
Kim 'ademden var ede ne bunca 'isyānıñ 'abes

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Şive-bāzım nāz ile aǵyāra imālar 'abes
'Aşıkā nisbet veren şol hubb-ı ādālar 'abes

Gel seniñle edelim keşf-i derūn-ı rāz biz bize
Bāri hıfz et sırrımı gel ğayra ifşālar 'abes

Dīde-i mestıñ beni mest eyledi mestāneyim
Ebruvānıñ var iken çün t̄iğ-ı çarrālar 'abes

El-amān cellād-ı gamzeñden civānım el-amān
La'L-i gül-gün var iken şol kand-i alālar 'abes

Meyve-i hüsnüñ seniñ bulmuş kemāl ey mäh-ı rü
Ğabğab-ı mīnāya karşı verd-i hamrālar 'abes

Āteş-i 'aşkıñ beni yaktı remād etti amān
Hüzni-āsā ey perī-rū terk-i sevdālar 'abes

Harfî'l-Cîm

Meûlû / Mefâilû / Mefâilû / Feûlûn

Ey berk-ı semen dîde-i hünhârîñi gör geç
Vay gonca-dehen şive-i güftârîñi gör geç

Âyine-i hüsnüñ gibi hiç var mı mücellâ
Gözler kamaşır ol meh-i ruhsârîñi gör geç

Ol kâmet-i 'arâr ise tûbâ gibi mevzûn
Cephendeki bir 'ukde-i sehâr gibi gör geç

Dökmek mi diler kânımı ebrû-yı hilâliñ
Cellâd-ı zamân gamze-i gaddârîñi gör geç

Dîne götürür Luţfile küffâr-ı 'unûdu
Sol muciz-i gül-fâmı durer bârîñi gör geç

Yandım a beyim ol Leb-i gül-günüñ elinden
Hüznî gibi bir 'aşık-ı nâ-çarıñi gör geç

Fâilâtûn / Fâilâtûn / Fâilâtûn / Fâilûn

Ey güzel rahm eyleyip hâlim benim sordun mu hiç
Dâğ-ı dâğ hecrîñle sinem yâremi sardıñ mı hiç

Pür-çarâret teşne dil neş'e-yâb-ı bâdeyim
Deşt-i hayret içre bî-tâb kaldığım gördün mü hiç

Gel seniñle bezmim ihyâ edelim meyle bu şeb
Tāvûs-ı refîr ile 'uşşâka câm sordun mu hiç

Ṭıfl-ı nevres kadr-i 'uṣṣāk yok hemān külhāndasıñ
Bilmezem aḡyār ile zevk-i safā sürdüñ mü hiç

Penbe rüyuñ Lāle renk gülzāre dönmüş ey perī
Meclis-i rindāna bu şeb gafilen vardiñ mı hiç

Gün münādī bir nidā etti bugün bayram günü
Yā bize 'ıydıyye cānım būseler verdiñ mi hiç

Vāde-i vuṣlat ile dil-i bülbülüm eyleñ firīb
Hüznī-i nā-çāre vādiñ üzre bir durduñ mu hiç

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Derd-i 'aşk etmemek olmaz 'avān pinhān güç
Hiç kabul etmez ṭabīb bir te'enni yok dermān güç

Fırkāt-ı cānān ise nār-ı cehennemden beter
Sabr olunmaz çāresiz derd-i yāre-i hicrān güç

Dā'imā aḡyāre minnet yār-ı temennā hāhişi
Dil taḥammül eylemezsiñ kim āniñ imkān(ı) güç

Bir hümā-mesreb ṭabīat hiç saña olmaz şikār
Bī-mürüvvet rām olunmaz senk-i dil-i vicdān güç

Vakt şik mānā rekik nā-merde acma bī-ḡaber
Bār-ı sevdā çekmeyen civāna pek 'irfān güç

'Aşk ise (1) من لم ينق لم يعرف ey dil kimbilir
Şehd-i sāfi lezzet ammā āniñ efgān güç

(1) "Tatmayan bilmez" anlamında mutasavvutlar arasında yaygın bir söz

Al mecāzî bul hakîkî 'avn-ı Hâk'la Hüzniyâ
Fevt-i fırsat eyleme zîrâ anın pesimân güç

Harfî'1 - Hâ'

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Sâkiyâ Allah için sun cân-ı 'aşktan bir kadeh
Tesne dil ol kayd-ı gâmden bir dahî bulsun kerah

Hün-ı eşk-i dîdemiz olmakta her-dem cû misâl
Bâr-ı hecrî kâmetim etti benim kavse-i kuzâh

Tâkatim tâk oldu billah sâkiyâ rahm et baña
Nâr-ı duzahyanmada sinemde bî-şübeh eşah

Düd-ı âhım çıkmada baştan senâya gel yetiç
Düştü gönle nâzeninin Lutf' bol şâh-ı semâh

Merhamet kıl hâline pervâne dil dîdar için
Mey-i 'aşkı sâkiyâ sun derî gam kıl felâh

Kulzum-âsâ derd-i 'aşkı gün-be-gün efzûn olur
Ser-te-ser yandı vücûd ver Hüzniye mey-i mübâh

Harfî'1 - Jâ'

Meâillün / Meâillün / Meâillün / Meâillün

Sââdet burcunun şemsi medet şâh-ı cihân ey şüh
Nezâket tahtının mâhî amân nûr-ı zemân ey şüh

Vücûdum döndü külhâna dilim pervâne-i 'aşkın
Medet hâl-i diğerkünüm olur her dem yamân ey şüh

Cefâ vü cevriñe yoktur tahammül bande ey cânım
Sââdetli mürüvetli efendimsiñ amân ey şüh

Vişâliñ eylerim arzû kerem-i bâb-ı lutfuñdan
Ricâmı gel kabûl eyle mürüvvet kıl hemân ey şüh

Cihânda servet-i sâmân görünmez dideme aşıâ
Seniñ vaslıñ hayâlîdir gönülde râyegân ey şüh

Cehennemden beter nâr-ı firâkıñ derdi cânânım
Çekilmez zerre kântâr-ı gamıñ bâr-ı girân ey şüh

Beni sermest eden aşkıñ garâb-ı cür'ası cânım
Gözümde dem-be-dem kanlar olur her dem revân ey şüh

Olursam zinde dünyâda seniñ aşkıñ enîsimdir
Varırsam kabrile haşre benimle câvidân ey şüh

Yüzü kara tehi-desttir kapıñda yalvarır dâ'im
Yetiş feryâdına rahm et bu hüznî nâ-tuvân ey şüh

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Rahmeyle bañs didesi fettân-ı zamân şüh
İnsâfa gelip gel yetiş imdâda amân şüh

Akmakta gönül cīvâ gibi küy-ı vişâle
Yüzler sürerek râhîñâ biñlerce 'avân şüh

Batmakta müjün sineme bir hâr-ı muğeylân
Çamzeñ ise cân-gâhıma bir tîr-i yamân şüh

Ol dem kerem et kâşlar-ı cellâdın̄ ucundan
Bir seyc-i sitem etmede âl kân revân şüh

Ol ruhları hamrânıza bülbül gibi nestin
Tubâ gibi kaddiñ ise bir taze fidân şüh

Ol sîb-i zegan Lebleri şahbânıza yandım
Ey tütî zebân gerdan-i billür-ı cihân süh

Hüznî saña dil vereli ey rûh-ı revânım
Kanlar skıtar dîdeden etmekte figân şüh

Mefâilün / Meşâilün / Feülün

Nebîler hâtemi sultân Muhammed
Velîler mürşidi cânân Muhammed

Hüdânîñ bahr-i 'ilmi içre hütü
Habîb-i Hazret-i Yezdân Muhammed

O Cibril hâdimiñ veşşâfiñ Allah
Saña nâzil olan Kur'ân Muhammed

Risâlet kişveriniñ gemsi mâhi
Nübüvvet şehrine hâkân Muhammed

Gubârîñ iftihârı 'arşa bestir
Vücûduñla zemân şadân Muhammed

Edince nice vaşîñi cümle melâ'ik
Gürûh-ı enbiyâ hayrân Muhammed

O rüz-ı rus-tahiz makbül sözüdür
Bırakma bendeni giryân Muhammed

Şalât ile selâm olsun huşûşan
Biyâz-ı pâkiñe her ân Muhammed

Cemî'ı âl ile aşhâbiña hem
Ola bizden şalât ihsân Muhammed

Makâm-ı Mahmûd'un miftâhı sende
Şefâat kıl bize ol ân Muhammed

Kısmîñ kıtmîridir 'a'let kuşurun
Ola hüznî saña kurbân Muhammed

Harfî'd - Dâl

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Çok zamandır ağlarım hecriñle cânân el-meded
İñlerin aşkıñla her-dem eyle ihsân el-meded

Aşık-ı bî-çarcâne cevriñ tezeyyüd eylediñ
Olmadım bir sevdiğim Luṭfuñla ḥandân el-meded

Derdimiz Eyyûb'a benzer hüznümüz Yâkûb gibi
Mısır içinde menzîlim olmakta zindân el-meded

Bunca 'ıydım etmede imrâr sirâk-ı vaşl ile
Bir ğarîb âvâreyim ben eyle şādân el-medet

Cismimiz heykel gibidir cân vedâ'da gel yetiş
Kalmadı tâb(ii) tüvân rahmeyle ey cân el-meded

'Adl ile etme su'al Luṭf eyle bāşın ḥakkıyçün
Ey Şehinşāh-ı cihān 'affeyle her ān el-medet

Hüznî-i bî-çāreniñ bakma ḥaṭāsı bî-şumār
Kullara etmede ihsān cümle sultān el-medet

Māilātün / Māilātün / Māilātün / Māilün

Çeşm-i cellādın beni āh(ey) perī kıldı şehid
Dest-i pāyım benden evvel perçemiñ ḥablü'l-varid

Seyf-i ebrū gerdenim kānın medet etti revān
Katlime fermān edip ah cāndan etti nā-ümid

Dik resen zulfünle cānā cāme-i mevtim benim
Āb-ı gül-fāmiñla yıka eyleyip Luṭfuñ mezid

Can vedā'da cismile gel bir görem gül rüyuñu
Yār-ı mariz hecri kim vaşlıñdan etmesen baid

Bas eliñ āl kānıma dinsicin yakınmış āl hınā
Her gören saña desin kim 'idiniz olsun said

Haftada bir eyleyip tesrīf mekām-ı meşhede
Kabrīm üzre kıl ziyāret ruḥum olsun müstefid

Bî-murad gitti deyū bî-çāre bî-kes 'aşıkım
Ey cefā-cū ağla gez oldukça Hüznî nā-bedid

Harfî'z - Zâl

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Rû-siyâh kâpîna geldim Rabb-ı 'Âlem el-'iyâz
Etme red Luţfuñla eyle şâd u hurrem el-'iyâz

Nefse uydum rûz u seb ettim hatâlar bî-şumâr
Görmemiş mislim zamânda nev'-i âdem el-'iyâz

Zenbim el-hâlât hazâ gün-be-gün eyler füzün
Yok yüzüm dergâhına varmağa bir dem el-'iyâz

İnhîtâta geldi 'ömrüm bulmadı cürmüm kemâl
Yâre-i vizrime çâl bir şâfî merhem el-'iyâz

Ol Muhammed hürmet affeyleyip isyanımı
Şol Ledünnâ sırrına sen eyle mahrem el-'iyâz

Müjde-i rahmet ile kıl gamdan âzâde yâ ilah
Ol zâif kullarına çün sensin ekrem el-'iyâz

Hüznî-i bî-çâreyi imân ile yoldaş kıl
Dü cihânda et 'azîz fazlıñla her dem el-'iyâz

Mefülü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Ey kalb-i hazîn hüznüne devrân mütelezziz
Ey cism-i nahîf derdine dermân mütelezziz

Kâbûs-ı elem bâşına ol bād-ı cününüñ
Estikçe hemân hâline düşmân mütelezziz

Ol kine-i gaddâr ise etmekte tezâyüd
Bî-rahm-ı kerem dîdesi mestân mütelezziz

Ey bād-ı şabâ yâra benim hâlimi söyle
Tedbir-i şifâ yok mu 'acep bu dil bir an mütelezziz

Ey nâme varıp dergeh-i dilâya kerem kıl
Var eyle beyân âhlıma cânân mütelezziz

Hüznî yanıyor âteş-i 'aşkile de-ma-dem
Etmekte fiğan hecrile süzân mütelezziz

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Mal leziz servet Leziz 'alemdeki sâman Leziz
Cân Leziz cânân Leziz hem ülfet-i yarân Leziz

Mâl olur aşhâbına â'dâyı cân çün bî-kemân
Servet-i sâmân müsemmin olamaz bir an Leziz :

Cân fedâsı ne'is-i şumûn ber-hevâ sermâyesi
İstihâ-yı zill-ı zâil 'ışına 'ıyân Leziz

Sûret-i zibâ münakkaş hüsn-i ma'sûk bî-vefâ
Rağm yok şanma gönül 'âlemde her hubân Leziz .

'Azb telahhun tatmışım dehrin 'enâdir cümlesi
Hüznîyâ dârül-karâra varmağsâ iman Leziz :

Müfteilün / Müfteilün / Müfteilün / Müfteilün

Yatma gâfil nūr-ı başar vakt-i seher vakt-i seher
Ağla hemān vakt-i seher vakt-i seher vakt-i seher

Cürm(ü) hatā büktü belin̄ var mı 'amel boştur elin̄
Kumru gibi öte dilin̄ vakt-i seher vakt-i seher

Oldu sabā peyk-i şafak 'ibreti al bülbüle bak
Vakt-i ricā Leyl-i 'ak vakt-i seher vakt-i seher

Bāb-ı Hüdā ānda açık rahmet-i Hak bahr-i 'amīk
Geçti 'ömür cehdet yazık vakt-i seher vakt-i seher

'Abid isen̄ ma'būda er yatma gâfil maksūda er
Şirzime-i meşūda er vakt-i seher vakt-i seher

Bād-ı şabā müjde-i hān (1) ^{انتهو} kavlıle cān
(2) ^{فاذ کرو} 'dan 'ibret alan vakt-i seher vakt-i seher

Kaysā o dem Leylāsını Vāmīk'ına akşāsını
Verir āhir Mevlāsını vakt-i seher vakt-i seher

Müy-ı sefid cürm-i sakīl kendi deni ne'sm̄ zelīl
İster isen̄ hakka delīl vakt-i seher vakt-i seher

Hābı bırak Hakka yavaş nefsiñ ile eyle şavās
Daimā koy secdeye baş vakt-i seher vakt-i seher

(1) Kur'ān, 4 (Nisā'), 171

(2) Kur'ān, 2 (Bakara), 198

Zāt-ı Hüdā hāle vukūf kullarına Rabb-i Rāūf
'Aşıkına bil ki 'atūf vakt-i seher vakt-i seher

Etme 'itāb ey pādīşāh Lutfuyla kıl bize niğāh
Kılma gāfilinden ilāh vakt-i seher vakt-i seher

Hüznü amān olma kesel fāidesiz tūl-ı emel
Geldi uyan vakt-i ecel vakt-i seher vakt-i seher

Mefāilün / Me'āilün / Me'āilün / Me'āilün

Tutuştı kişver-i gönülüm yanar durmaz harāret var
Ne hikmet kudret-i Mevlā bilinmez dilde hālet var

Çekilmez bār-ı aşkıñ āh ne müşkildir 'acep cānım
Ne dilde Lezzetim vardır ne bir sevk ü şefāret var

Akar göz yaşlarım sanki bahar eyyām-ı bārānı
Ne elde vuslatıñ zevki ne hicrāns temāmet var

Bu dil bülbül gibi feryād eder vakt-i seherlerde
Ne hābım var ne hāşyet var ne bir ān istirāhat var

Seniñ 'aşkıñ ile cismim yanar revān-veş nāra
Ne 'aklım var ne tedbirim ne feryāda siyāset var

Koyaldan ben kadem dār-ı fenāya gülmedim aşıā
Ne yār-ı gam-küsürüm var ne gāmdan bir selāmet var

Derinde āh eder Hüznü velakin itibār hiç yok
Ne kıymet var ne rağbet var ne bir luṭf-ı 'ināyet var

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün /

Seniñ ah-ı firâkıñla hemân Leyl ü nehâr ağlar
Hayâl-i vaşlıña meftün 'azizim nev-bahâr ağlar

Benefşe boynunu bükmiş susam kâddin kemân etmiş
Çayır çiydem semin Lâle 'abirle müşk-bâr ağlar

Vücûdun nâr-ı 'aşkıñla yakar pervâneler her dem
Gül ağlar bülbül ağlar sünbül nergisle hâsır ağlar

Zemin Ü âsumân mâtem Libâsın giydi hecriñle
Hacer kum berk-i eşcâr dem-be-dem ol küllâsâr ağlar

Çiğerden kan döker durmaz vişâlin hâhişi gönlüm
Özüm ağlar gözüm ağlar bu gelen cüy-bâr ağlar

Seherde ben niçin ah çigâni etmeyeyim mutâd
Derûnumdan elem ağlar gam ağlar gam-küsâr ağlar

Bu Hüznî kâle-i hüznün hazîni hüzn ile her ân
Metâ'-ı 'id-ı vaşlıñ çün efendim bî-karâr ağlar

Fâilâtün / Fâilâtüm / Fâilâtün / Fâilün

Elvedâ' ey 'id-ı mâtem el-firâk ey mâh-ı nûr
Nâzenin 'ömrüm gibi hüznile ettin mürûr

Mañi-i cürm-i hatâdır Leyle-i kadriñ seniñ
Şol 'uluvv-i şâniñi vaşfeyleyen her dem şekûr

Ğurbet elde kisve-i mâtem giyip kaldım garip
Sen garip bu dil garip ya kim baña versin esürür

(1) *الفقرة من القر* dir 'aleme
Mür-āsā bak zāif olmakta binlerce cesür

Bilmezim t̄ālī-i yaman kader-i ma'kūs mudur
Kāribān-ı hasretim beḡāḡam metāim (2) *لن تبور*

Ah vaṭan körpe kuzular vāh'iyāl-i mūnisim
Etti düta k̄āmetim müyüm sefid meslüb şuūr

Zāt-ı şavvān'īd-ı fıtrīn ḡakķı çün kenz-i 'atā
K̄ayd-ı ḡāmdan hem rehā etsin beni ḡayvūn sabūr

Almasın bir kimseniñ ḡurbette cānnel-amān
Hem ḡayātı zillet ānā hem memāt ḡakķında ḡēr

Bāḡ-ı 'Adniñ bir misāmi Hüznī'ye Yozḡat müdām
(3) *بلدة طيبة* dil var ümid Rabbim ḡafūr

Feilātün / Feilātün / Feilātün / Feilün

Medet ey ruḡları ḡamrā medet ey şāh-ı dilir
Görelī ḡüsnüñü dil 'ukde-i zulfünde esir

Ciḡerim ḡüznile mahrūr ten-i 'uryān yanıyor
Yetişir cümle-i hecriñ yetişir veḡh-i münir

Acımañ mı 'acabā 'aḡıka raḡmīñ ne zamān
Yeter artık yeter āh sinesi taş kalb-i demir

(1) "Yolculuk cehennemden bir parçadır" anlamında bir Arap

atasözü: (*الفقرة من القر*)

(2) Kur'an, 35 (Fātır) 29

(3) Kur'an, 34 (Sebe) 15

Bu tahassür bu reviş başıma cinnet getirir
Yeter el çek bu zulümden yetisür emr-i 'asir

Sana canım ola kurbān kerem et eyle kabul
Ola kayd defter-i 'uşşakına bu Hüznî fakir

Feilātün / Feilātün / Feilātün / Feilün

Sızılar yāre-i hecristen tenim Eyyüb gibidir
Ah eder dertli gönül hüznile Yakub gibidir

Ne cefalar çekiyor aşık-ı bî-çārelerin
Tutulan rişte-i gisūnuza mezbub gibidir

Seni sultān edenin taht-ı dile şah-ı dilir
Didesi bahr-ı siyāh kâmet-i mektup gibidir

Doyamaz hüsnünuze didesi nazzārelerin
Nicesi ateş-i aşkın ile meczub gibidir

Bu revişle nice kanlar döker ahū-yı nigāh
Dokunur sīneme hūn-riz mujeler top gibidir

Bedenim Hüznî hedef eyledi ebrū-yı hilāl
Medet ol gamze-i tır katlime mensup gibidir

Feilātün / Feilātün / Feilātün / Feilün

Gören ol turra-ı gisūnuza anber dediler
Tutulan ukdesine sihrile ejder dediler

Şeh-i Hüsrev mujesi didesi ahûsu Çin'in
Batıyor sinemize keşları hançer dediler

Bu Nerimân-ı zamân'alemi virân edecek
Aman ol nim bakışı çünbüş-ı Haydâr dediler

Sim-i gerdân ile hâller bu ne tāvusi reviş
Lebi bal gamzesi tir kâmeti 'arar dediler

Meh-i ruhsârına karşı nice 'uşşâk çağırıp
Medet Allah bu ne âfet perî peyker dediler

Dili bir meyve-i cennet deheni genc-i dürer
Şu nezâket şehinin'âşıkı kimler dediler

Dedim evrenk-i dil-i Hüzni'ye hükkâm-ı kadîm
Bârekellah yaklaşırsın vaşlına cân ver dediler

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Kulzüm oldu dertlerin ey dil 'acep deryâ mıdır
Bilmezim bu sendeki cüş eyleyen sevdâ mıdır

Yâr ile âgyarı tefrik etmedin mecnûn gibi
Laubâli çektiğim gam bâ'is-i imhâ mıdır

Geçti devrân mert elinden gayre ikbâl eyledi
Sürdüğüñ demler 'acep rüya mıdır hayâl midir

'İşve-bâzım nâzeninim 'akl-ı fikrim selbeden
Mânümanın etti garst yoksa dil yağma mıdır

Yâr için âgyara minnet etme bi-süd Hüzniya
Bed rakibe ser-fürü tabînce bir mânâ mıdır

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ruhtarın̄ nūr-ı şu'āi 'Arş-ı Azamdan midir
Leblerin̄ āb-ı hayātı mā-i zemzemen midir

Gözlerin zeytuna beñzer berk-i hātıf gamzeler
Kibriğin̄ siham-ı kazā mı tīg-i Rüstenden midir

İnci dişle sim ü gerdan bu saña eltāf-ı hāk
Bā'is-i ihyā-yı 'ālem gonca gül-famdan midir

Ebruvān çiftö çekilmiş zülfiķār mı yā nedir
Ol şirin tütü kelāmın̄ nūn u kalemde midir

Zümre-i huccāca benzer Hüzni tā'is hüsünü
Bu seniñ şān ü şerefin̄ Beyt-i Ekremde midir

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Sell-i seyf etmiş cihāda Rüstem-āsā gamzeler
Bir Nerimān-ı zaman şavletle cānā gamzeler

Ruhtarın̄ etmek diler bu hasta gönle bir devā
Zerre vermez fırsat-ı şavvetle ammā gamzeler

Şark u garba hükmünü in'āza memūr ebruvān
Şöyle bir şevketlü sultān sanki Dārā gamzeler

Meyve-i hüsünü kemāle Lebler ilān etmede
Bāsibān-ı genc-i vaslın̄ olmuş illā gamzeler

Zerrece rahm etmez ey şüh durmayıp kânım içer
Kan döker nā-hāk yere doymaz mı hālā gamzeler

Kıl rahim devletli şāhim eyle vaslın̄la bokam
Her taraf kesti amānım gayri zira gamzeler

Hüznî-i bi-çāreyi cānā esirge el-amān
Tatlı cānım kasdına etmekte dāvā gamzeler

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ey perî-rū behişt içre vālidiñ ğilmān mıdır
Ahsen-i takvīm vücuduñ dāderiñ vildān mıdır

Mādariñ hürî seniñ hāşā begerde yok nazîr
Afitāb-ı pertevin ol tuhfe-i Rahmān mıdır

Hāher kindir ğālibā kim şol periniñ duhteri
Aşıkā rāmiñ muhaldır çeşme-i cuvān mıdır

Barekellāh bi-kuşūr halk eylemiş Mevlā seni
Mısr ilinde hübluğūñ ol Yūsuf-ı Kenān mıdır

İns ü cin cümle halāyık hüsnüñe hayrān seniñ
Aşıkāniñ 'ālem içre yālinız insan mıdır

Gönlümüz hāhinger ey şūh vaşlıña ammā baîd
Sayd olunmaz bir hümā tabiñ şeh-i merdān mıdır

Asitāniñ hizmetidir mir gedāniñ maqsadı
Dergehiñde Hüznî-āsa nāle-i hayrān mıdır

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Düstü gönle devr-i sâbık dil yanar can ağlatır
Rîze rîze kan döker ten zahm-ı hicrān ağlatır

Eylesem teşrih tabibe derdimi hayrān kalır
El çeker Lokmān devādan çünkü dermān ağlatır

İltiyām etmez kabūl derdim muḥal-ender-muḥal
Dost değil bu yare'i çün görse dūsmān ağlatır

Şerbet-i zehr-i helāhil cismimi etti ḥarāb
Vermedi bir dem şifāyı çarḥ-ı devrān ağlatır

Görse kāfir rahm eder ol dīde-i ḥūnūbemi
Etmedi bir kez tereḥḥum seng-i vicdān ağlatır

Bir taraftan cevr-i dilber zaḥm-ı hicrān bir taraf
Katre katre eşkimiz çün baḥr-ı ummān ağlatır

Hüznīyā cānāna tes̄ir eylemez hiç āhımız
Din yok imān yok hem rahm yok kan ağlatır

Mefūlü / Mefāilü / Mefāilü / Feülün

Yar kadrini bilmekliğe aḡyār ne güzeldir
Bir dilde müdām sevgili dildār ne güzeldir

Gizlice varıp semt-i dil-ārāya seherde
Tahsil-i rızā vuslata bāzar ne güzeldir

Aḡūşa alıp Lebleri şahbādan emince
Gerdānını şem etmeğe yalvar ne güzeldir

Bir cān gibibir cāneye birden sarılınca
Gīsusu semen ruhları gülnār ne güzeldir

Hicrānı ise emr-i 'asīr 'aşık-ı zāre
Teslīm-i hayātı sīnede her bār ne güzeldir

Ol maḥbūb ile Hūznī eğer kabre girersen
Bes devlet-i bāki saña ḥōş-kār ne güzeldir

Merāilün / Merāilün / Mefāilün / Merāilün

Nezar kıl zāhidā bir dem bugün meydānımız vardır
Ledünden (1) *من عرف* dersin veren pīrānımız vardır

Ānīñ çün münkire karşı açıldı kāle-i irşād
Hakikat cevherinden gel al hōş dükkānımız vardır

Kapanmaz dergeh-i pīrān mürüvvet ehli pek çoktur
Gelen üftādeye karşı nice ihsānımız vardır

Sahāvet sofrası mebzūl-ı garāp selsebil-āsā
Şeriat̄tan tarīkattan yenir hōş nāmımız vardır

Söyünmez sīneden āteş yanar meydānıaşk içre
Safāsı artar eksilmez dil-i pürvānımız vardır

Şeherde bülbüle ders-i figānı etmişiz tālīm
Bizim de mānevī şāhim hezār gülşenimiz vardır

Niçin dervislere baktiñ hakāretle behey hāsīd
Sakin Allah diven boş mu kalır subhānımız vardır

Gururu māla māl ehli ede biz 'aczi Allah'a
Muhammed Hāzret-i Āsā bizim sultānımız vardır

(2) *الحمد لله* hezerān şükr ola Hūznī
Tarīk-ı mürşid-i Hakkā ezel İmānımız vardır

(1) Bkz. Ed-Dürerü'l-Müntegire Fil-Ehadisi'l müştehireti
Li'l-İmān-ı Celāleddīn Süyūti S.140 (Harfū'l Hā Bölümü 1)
İmān-ı Nebevīye göre hādīs değil, Mu'az Er-Rāzī oğlu Yahyā'nın
sözüdür. Bkz. a.g.e. S.140

(2) "O'na (Allah'a) hamd, O'na (Allah'a) teşekkür

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Bî-bedelsiñ hüsnüle dünyāda dersem çok mudur
Kaddiñe olmaz miñāl tūbāda dersem çok mudur

Hüsnüñe bir ben miyim 'aşık perî ins ü melek
Yok nazîriñ Cennetü'l-Me'vāda dersem çok mudur

Pîr-i Ken'an eyledi hâcriñ beni rahm et emān
Dost-dârîñ Yûsuf-ı zibāda dersem çok mudur

Tâb-ı ruhsârîñ meh-i garrāya nûrun bahşeder
Āfitâb mihver-i mînāda dersem çok mudur

Şöhretim Mecnûn gibi dāsîtân-ı 'ālemiñ
Hüsnüyün bir zerresi Leylāda dersem çok mudur

Genc-i hikmet gül-femiñ la'l-i gülgün selsebîl
Mişliñi halk etme Mevlâ da dersem çok mudur

Dergeh-i 'aşkıñ gubârı tütüiyāsı 'ālemiñ
Hüznî-veş halk-ı cihân üftāde dersem çok mudur

Harfü'r - Râ'

Mefāillün / Mefāillün / Feülün

Bu 'aşk deryāsınıñ dürdānesiyiz
Çırâg-ı hüsnünüñ pervānesiyiz

Takındım Lāle-i hüsnün habîbim
Dohāniñ kendiniñ dîvānesiyiz

Dilim Yâkûb Züleyhâ 'akl u fikrim
O Yûsuf veçhiniñ efsānesiyiz

Vişâliñ arzusu sînemde muhkem
Şarâb-ı La'liñ mestânesiyiz

Feleklerde melekler vaşfiñ eyler
O tûbâ kâmetiñ hayrânesiyiz

Zebûr Tevrat dahî Incil Furkân
Okurlar nâtiñi seyrânesiyiz

Saçıñ (2) والبيلى dir (1) والفي veçhiñ
Lebiñ kevser âniñ 'atşânesiyiz

Medet şâh-ı resul ettim dehälet
Şefâat bahriniñ kurbânesiyiz

Kapıñ kıtmîridir Hüzni günahkâr
Dem-â-dem dergehiñ nâlânesiyiz

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Etmedi teğir size bunca zamündür âhımız
Küşe-i ahlâya çektin kendiñi ey şâhımız

İftihârıñ izdiyâd etmekte günden güne âh
Kalb-i pölüdiñi âmâç evledikçe vâhımız

Dûd-ı âhım bir şehâb-ı girye-i firkat baña
Etmediñ bir kez tecelli vuşlat ile mâhımız

Bir hüma meşreb şikâr olmazsın ey nevrete sen
Âşiyân-ı bâza 'aşka zulfün ârâm-gâhımız

(1) Kur'an, 89 (Fecr), 1

(2) Kur'an, 92 (Leyl), 1 / 93 (Duhâ), 2

Tiğ-ı hecrîñ sineme açtı hezerân pencere
Terk-i cân etmek rehiñde bir'uluvv-ı cāhımız

Dest-i 'aşk içre cünün teşne bî-tâb gönllümüz
Kâbe-i maksûda cânâ ersin bu vuslat rāhımız

Yāra ağıyāra müdārā Hüzni evler dāimā
Bir seniñ çün ey güzel her şahsa eyvallahımız

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Sākiyā sun bādei bizler āniñ mezzākıyız
Zehr-i endüh-ı firākıñ 'aşk ile tiryākıyız

Zāhid-i sālūsî-veş hāy hūya minnet etmeyiz
Kūşe-i meyhānede mestimüdāma sākıyız

Zühd ü takvā 'ār-ı namus varmışız didāra biz
Lanemiz mürğ-i hümā kân-ı kanā'et tākıyız

Būy-ı vuslat ey sabā kıldı muallıar cānımız
Şol peyām-ı id u vasliñ tā ezel'uşşākıyız

Ġamla tezyin eyledim bassın kadem ğamhāneme
Muntazır dil her cihet tesrîfiñ müştākıyız

Lāubāli meşrebim zerre ferāġat etmezem
Kays Ferhād ile Cennet tahtınıñ ortaġıyız

Dide-i hūnābemiz kūy-ı vişāle cū misāl
Hüzni-veş deryā-yı 'aşk dil girdāb ğamda bākıyız

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ey perī ebrū-kemān pür-hūna minnet etmeyiz
Berk-i hūṭif gamze-i efsūna minnet etmeyiz

Ders-i aşktan dün gece aldım icāzet sevdiğim
Cānımız sahrā-yl gam Mecnūna minnet etmeyiz

Şerbetiñ māül-hayāt nūs eyleyen sekrān olur
Lebleriñ bes bāde-i gülgūna minnet etmeyiz

Mürde cisme çün hayāt bahşetmede 'Isā gibi
Ruhlarıñ dārū's-şifā macūna minnet etmeyiz

Ğabğabiñ minā ise mir'at -ı haktır gerdeniñ
Çeşm-i āhu var iken zeytūna minnet etmeyiz

Kāmet-i şimsādiñi tūbāya benzetmiş Hüdā
Hüznī-āsā 'arār-ı mevzūna minnet etmeyiz

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Biz esir-i dām-ı aşkız boğa feryād etmeyiz
Bülbül-āsā bizzarūr ol āha mutād etmeyiz

Yara verdik gönlümüz zencir-i aşka bağlıdır
Emrine mahkūm olandan gayre münkād etmeyiz

Deşt-i gamda Kays'a talīm eyledik sevdāyı biz
Pir-i aşk-ı Leylāyız biz gayrın evrād etmeyiz

Vade etti vuşlatiñ vakt-i mülakād bekleriz
Her şirīn'e gönlümüz beyhūde Ferhād etmeyiz

Sundu cānān būsēsīñ biñlerce minnet cānıma
Māsivāyı dilberi biz dilde icād etmeyiz

Nazmımız iksir-i aẓam zümre'i 'irfān için
Hüznī pīr-i 'aşktan irgād gayra isnāt etmeyiz

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Etmede cevrin tezāyüd gün-be-gün cānānımız
Zerre te'şir etmedi āhnāle vü efgānımız

Ben ricā ettikçe yāra zulmün etmede füzün
'Aksine eyler tecellī tuhfe-i sultānımız

Ağlatır şeb-tā-seher üftādesin ol Mehlikā
Düş olalı 'aşkına āhla geçer devrānımız

Hak-i pāye düstüm encām eyledim vaşlın ricā
Etmedi zerre mürüvvet seng-i dil-i hūbānımız

Eşk-i çeşnim āh revān etti benim rahmetmedi
Öyle bir şüh-i sitenkar dīdesi fettānımız

Ben dedim yok mu mürüvvet āhla geçti vaktimiz
Ol dedi gāmdır hediye 'aşka ihsānımız

Ben dedim dil bī-şekīb āh ol dedi şabreyle sen
Bir gün olur şād olursuñ ey Hüznī-i nālānımız

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Eylediñ yağmā olanca 'aklımız ey yārımız
Olmadı bir kez rehā cevrīnden bu dil-i zārımız

Lāle-zār oldu hemān āh dāg-ı hecriñle bütün
Bād-ı 'aşkıñla huzāndır gonca-ı gül-zārımız

Dāda geldim el-amān rahmeyle çeşmim yāsına
Pādişah-ı mülk-ı hāver Hüsrev-i Hünkārımız

Kāfir olsa Lā-cerem eyler terehhum āhına
Rahma geldi bī-mürüvvet hālime agyārımız

Te'sir etmez yā niçin dūd-ı siyāhım sineñe
Ey mürüvetsiz hayāsız bī-vefā dil-dārımız

Eylerim şekvā Cenāb-ı Züñtikām kıl hāzer
Ālme rahm et ey peri-rū sende inkisārımız

Cinnet-i 'aşkıñ cünūdu etti gārat rāhatım
Neşrolundu 'āleme Hüzñi deyü āsarımız

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Devlet-i dünyā için devrāna minnet etmeyiz
Dirhem-i dinār için nā-dāna minnet etmeyiz

Vuşlatın kıldım taleb emma çi sūd-rām olmadı
Rahm yok ol bī-vefā cānāna minnet etmeyiz

Derd-i 'aşkıñ etme teşhīs ey tabīb-i çāre-sāz
Biz bu derde rāzıyız dermāna minnet etmeyiz

Mihnet-i dünyā benim hiç zevkime vermez hālel
Nūh-ı 'aşkıñ bahr-ı gām tūfāna minnet etmeyiz

Gülşen ile cāy-i zindān bes berāberdir bana
Def-i gām kılmak için seyrāna minnet etmeyiz

Sūy-ı Haktan her ne gelse rāzıyım biñ cān ile
Muntazır dil ibtilāya cāna minnet etmeyiz

Dergeh-i gaffāra tuttım rū-siyāhım Hūzniyā
Ol verendir maksadım sultāna minnet etmeyiz

Failātün / Failātün / Failātün / Failün

Etmeyiz minnet hüveydā dehrīde hūnkāra biz
Bakmayız şimden girü ol yāre biz aǵvāra biz

Biz hakikat şehrine basdık kadem bil zāhidā
Kılmayız zerre muhabbet çerhe biz devvāra biz

Gülseñ-i dār-ı fenādan mürǵ-i dil etti firār
Kat-ı ülfet etmişiz her ān gül-i gül-zāre biz

Atlas-ı zibā gerekmez köhne şāl bir post yeter
Taht-ı dāra mülk-i şāhān almayız efkāre biz

Payidar olmaz fenānıñ sıhhat-ı der-i gamı
Yāre-i çerh-i sitemden bakmayız timāra biz

Bir tehi-dest rū-siyāh Hūzniyim bi-çāreyim
Arz-ı hācāt eyleriz ol Hazret-i Gaffāra biz

Harfü's - Sın

Failātün / Failātün / Failātün / Failün

Bir zamān bünyād-ı şifre olmuş idim nev-heves
Bir zamān feryād u efgān eyledim bi-dād— res

Bir zamān oldum hayāl-i vuşlat ile hānde-dil
Bir zamān hāmūş olup oldum esīr-i cān-kafes

Kays-ı dehre cinnet-i 'aşkı benim ta'lim eden
Sūret-i Leylā dilimde dilde Allah her nefes

Hāne-i zenbūr gibi sinemde bīn revzen durur
Kandım oldu 'aşk benim bī-çāre gönlümdür mekes

Nabzıma el urma zinhār ey tabīb-i hāber
Eyleme tedbir-i dermān bulamazsıñ çāre kes

Bu mecāzīdir hākiqat şehrine cısr-i 'azīm
Servet-i çarhıñ hāsise 'aşk u sevdā bize bes

Dersimiz verdi bize ey Hüzni pīr-i 'aşk bugün
(2) کنت کز den (1) علم الایماء olundu muktebes

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ey garīb bülbül yeter beyhüdedir feryād(1) kes
Bī-vefādır gonca nev-hiz olma vaşlin mültemes

Her seher efgāniñi gūş eylemez hikmet nedir
Sāde rengini cemālin rü'yet etmek mi heves

Hār ile pūşidedir berk-i hā'il 'aybına
Rūz-ı şeb āgyāra meyyāl duymaz āhiñ bir nefes

Ey göñül 'ibret yeter pervāne şemā yandığı
Var mı bir mahbūb ola 'uşsākına hiç dād-res

(1)Kur'an, 2 (Bakara), 31

(2)Ed-Dürerü'l- Müntesire Fil-Ehādisi'l Müştahireti Li'l-
İmām-ı Celāleddin Süyüti S.193, 6.Hadis'ten

Hüznîyâ bir bâkî yâra ver gönül kıl âh-ü zâr
Elvedâ' ettikte rûhuñ zikr ede ol ten kafes

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Kays (u) Ferhâd ders-i 'aşkı bizden etti iktibâs
Bülbül pervânedir süz-ı dilden 'ağk-şinâs

Okudum kanûn-ı 'aşkı aldım icâzet ben bugün
Bir ferîd-i mürşid-ı kâmil oluptur dil esâs

Sûret-i şekl-i gedâyı zâhidâ hôr bilme sen
Etmeye iğfâl seni hiç ol 'acîb rengin Libâs

Umduğun bunca defâ'ın medfen-i vîrânedir
Mürşidân hıfz eden halk içre bir köhne Libâs

Sûret-i mergüblarin bil sîreti efî gibi
Nice hâc çıktı velî zanettiğinden bî-kıyâs

Çarh-ı devvâr 'aksine devr etmede fâzıllara
Hüznîyâ nâ-mentlere eltâf-ı devrân ihtisâs

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Tab-ı ruhsârına ey şüh etmişim nâ-çâr heves
Ben mâyim 'âlemde cânâ yâr ile ağyâr heves

Bülbül-i şurideyim gül-zâr-ı hüsnün nev-bahâr
Ey benim şirîn zebânım ettirir güftâr heves

Berkiñ ref' et nûruñdan bir kez temâşâ eyleyim
Rûyuñu zabteylemiş ol perçem-i târmâr heves

Ebruvānıñ sīneme urdu hezārān yāralar
Tir-i müjgān nā'il-i mehpāre-i ruhsār heves

Ġamzeler k̄anın iĉer ehl-i 'aşkıñ her zamān
Fülfül hāl-i siyāhıñ ettiren her bār heves

Menba-ı genc-i Letāfet gerden-i billūruñuz
Gonca-ı gül-fem ettirir Hüzni'ye her dem kār heves

Harfū's - Şin

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Sarf-ı 'ayn ettim cihāndan hiç mürüvvet kalmamış
Dilberinde devletinde zerre lezzet kalmamış

Devlet-i dārā değil dünyā daği 'aynında yok
Eyledim nefret zamāndan hiç halāvet kalmamış

Vār ise sürdüm diyen dünyāda devrānū's - şilā
Hakķına rāzī olanda zerre rāhat kalmamış

Müfti-i efkār hemān dānā-yı şöhret kazībe
Verseler duymaz cihānı yok kanāat kalmamış

Mürşid-i kāmil deyü dāmānını būs eylesem
Müttakī zannetiğim pırde kerāmet kalmamış

Mesnedinde nīmetinde vār mı mālında velā
Cevherinde sim-ü zerde eski 'izzet kalmamış

Hüzniyā ne'simden ettim nefreti ammā ĉi sūd
Kūşe-i vahdet gibi 'ālemdə rāhat kalmamış

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Elvedā' kār etti cāna nār-ı hasret gel yetiş
Kalmadı şabra mecālim çeşm-i āfet gel yetiş

Kāş göz eğri bizlere ağvāra her dem iltifāt
Yok mudur sīneñde rahmıñ bī-mürüvvet gel yetiş

Ben vatan terkin edeyim sen de rahāt gez yürü
Lāubālī ile her dem 'ıys u 'işret gel yetiş

Kān dökerdiñ dīdeden feryād edip ey Mehlikā
Kalmamıştır sende ol eski sadākat gel yetiş

Bilmediñ kadrin benim hayfā ki sīneñ taş imiş
Geçti ol naz günleri geldi nedamet gel yetiş

Hakk-ı sābık yok mudur birden ferāmün eylediñ
Gel helūl eyle hukukıñ vakt-i firķat gel yetiş

Eylesin beytū'l-hazanda misl-i Yaķūb Hüzni-zār
Sende var taht-ı şafāda bul selāmet gel yetiş

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Elvedā' ey şūh-ı devrān ruĥları ahmer yetiş
El-medet bī-rahm-ı insā' sīnesi mermer yetiş

El-firāk efrūhte cismim el-amān bī-tāb bu dil
El-amān endūh-ı 'aşkıñ sende bir efsar yetiş

Ġamze-i hunziñize tākārımız cān vermedir
Seyf-i Haydār ebruvānıñ katlime hançer yetiş

Zulmet-i āb-ı hayāttır tār-ı gīsū gerçemiñ
Hāhiş-i La'l-i Lebiñdir Hızr u İskender yetis

Engübīn-i gül-femin Luţfet yetistir teşne dil
Şerbet-i La'liñ şifādır Lebleri kevser yetiş

Bāb-ı vuşlat kēbesin cān et kūsād Hūzni kula
Kalb-i nā-şādına rahm et kāmetin 'arar yetiş

Mefāilün / Merāilün / Mefāilün / Mefāilün

Leb-i La'liñ ācep şūhum cihāna armağan olmuş
Devā-bahşā varizāne hayāt ābl revān olmuş

Sineñ āyine-i devrān Gülistān-ı İrem-āsā
O mahmur dīdeler cānāna fettān-ı zamān olmuş

Batar cāngāhıma tīr-i müjeñ ey kāmēt-i bālā
Muhabbet seyfini 'uryan edip kaşıñ kemān olmuş

Medet gamzeñ içer kāmim kerem kıl ruhları hamrā
O billūr gerdeniñ şāhim ācep dār-ü'l-amān olmuş

Eder gīsūlariñ mağlūb nice sām-ı Nerīmān
Muāţţar perçemiñ ammā nasıl şāhip-kırān olmuş

Bu Hūzni āşık-ı şeydā düşelden dāmına ey şūh
Vişālin arzusu dilde ise āh ü fiğān olmuş

Mefāilün / Merāilün / Mefāilün / Mefāilün

Derūnumdan çıkan āh-ı şerārımdan cihān āteş
Zemīn ü āsumān āteş ācep kevn ü mekān āteş

Meh-i ruhsārına meftūn gülistānıñ şükūfātı
Gül āteş sünbül āteş benefşe (vü) ergüvān āteş

Şeb-i yeldada ta şubha deġin āh-u figān eyler
Dil āteş Leb dehān āteş ne hikmettir zebān āteş

Seniñ vaşlıñ hayāliyle bu 'aşkıñ nārına yandım
Cebin āteş 'abd āteş ciġer āteş canān āteş

Eden pervāne-i sūzān tecellā-yı cemāliñdir
Özüm āteş gözüm āteş sözüm āteş bu cān āteş

Tahammül eylemek sensiz deġil mümkün bir ān cānān
Damar āteş 'aşab āteş mizācım her zamān āteş

Alırsam destime hāme edersen 'aşkıñı tefsir
Midād āteş suhen āteş bu kilik-i nā-vidān āteş

Bu Hüznī teşne-i āb visāliñ nār-ı hecriñle
Tutuştı sineden sardı veni bastan amān āteş

Bābü's - Sād

Mefülü / Mefāilü / Mefāilü / Feülün

Ey bād-i sabā ol şeh-i hūbānıma maḥşūs
Var eyle selām Luṭfile cānānıma maḥşūs

Pervane mişāl hüsnüne meftūn-ı hayāliz
Bir çāre kıla sine-i sūzānıma maḥşūs

Çoktan beri āh ka'be-i arzū-yı visāldir
Ya 'küb gibi dil-i Yūsuf-ı Keñānıma maḥşūs

Mecnūn olalı Leylā gibi ol zulf-i siyāhım
Feryād ederim didesi fettānıma mahsūs

Cān mı dayanır āteş-i hasretle rimādız
Kanlar döker rez-i āfet devrānıma mahsūs

Kurbān olayım dergeh-i vālā-yı nigāra
Yağnā edeyim cānımı sultānıma mahsūs

Pek hasta 'acip kūşe-i gurbette bu Hüzni
Şerh eyle anān hālimi Lokmānıma mahsūs

Mefāilün / Mefāilün / Feülün

Ne ümmet sâhib-i evzāra mahsūs
Zünüb 'affı gani Gaffāra mahsūs

Hüdādan havfedip terket zünubu
Hüdādan korkmanak küffāra mahsūs

Ne havfi kes Hüdādan ne recāyı
Cenāhayn mürğ-ı Hak tayyāra mahsūs

Hafī pinhān Hüdāya āşikārdır
'Uyüb setri hemān settāra mahsūs

Deme bir kimseye fi'l-i zünubu
Çün ikrār eylemek bi'āra mahsūs

'İbādet çün yarattı 'abdin Allah
Her ins ü cin kamū ezkāra mahsūs

Seni halk eyleyen rezzākı zikr et
Anı zikr eylemek ebrāra mahsūs

Kuzum fevteyleme fırsat zamānın
Metā' pārin ulū bāzāra maḥsūs

Gedā bāyın kefen sermāyesidir
Haris olan bekāda nāra maḥsūs

Karincanın veren rızkın Hüdādır
Kamunun kısmeti Cebbāra maḥsus

Rızk noksān olunmaz seyyi'atla
Dahi artmaz 'ibādet-kāra maḥsūs

Behā'im-veş yiyip içip uymak
Münāfık mülhid eşrāra maḥsūs

Bu dünyā mezra'-ı ukbā 'azizim
Bizi var eyledi bir kāra maḥsūs

Mülāzım ol evāmiri Hüdāya
İtā'at Hazret-i Kahhār'a maḥsūs

Zāifsiñ kendiñi gel atma nāra
Vücütta yok tahammül nāra maḥsūs

Rahimin rahmeti mümin olana
'Azāb-ı tūzahı ağıyāra maḥsūs

Bihamdillah bizi ümmet yarattı
Şefō'at mäden-i hünkāra maḥsūs

Şalāt ile selām olsun resüle
Dahi ol āl ile ahyāra maḥsūs

Yüzüñ kâra eliñ boş Hüzni var mı
Teveşül Ahmed-i Muhtâra mahsûş

Harfû'd - Dât

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Baht-ı dūnumla bugün etti baña devrân gâraź
Zehr-i hicrânı yutup etti dil-i nālân gâraź

Çeys-i ğurbet etti yağma nakd-i cānım her ne var
Yok haber semt-i vaṭandan eyledi ihvân gâraź

Āh ile eyvāh ile hayfā ki geçti 'ömrümüz
Etmedi bir kez terehhum eyledi hicrân gâraź

Etti teşhīs derâ-i 'aşkım nabzıma el urdu āh
Vermedi bir dem devāsın eyledi Lokmân gâraź

Hālet-i neza eriştim şāh-ı hūbān elvedā'
Kāfir îmana gelir gel eyle cānân gâraź

Gülşen-i hūsnūñ visāliñ bāġbānı Hüzni-āh
Çekilmez oldu bār-ı zulmūñ eyleme bir gâraź

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Āteş-i aşkıñla oldu bu bu dil-i sūzān mariz
Dāñ-ı hicrānıñla cānā kalmısım giryān mariz

Dām-ı ğurbet derd-i hasret cismimi kıldı harāb
Cān vedāda gel yetiş ey fitne-i devrân mariz

Merhem-i vaşlıñ yetiştir geldi cān hūlkuma āh
Bī-mürüvvet ġayri rahm et derdime dermān mariz

Mürde cismim zinde kıl ol şerbet-i didār ile
'Aşıkıñ ālam-ı gānda ey şeh-i hubān mariz

İltifātın mazharı olmuş rakib-i nā-sezā
Rūz-(u)şeb inler kerem kıl 'aşık-ı nālān mariz

Ver kemāl cev̄r ü cefāya tene tākāt kalmadı
İltiyāmın hāhişi dil ey perī-rū cān mariz

Dergehinde ser-nigūn hem rūz-ı şeb kan ağlıyor
Geldi Hūznī dād-res ol hāline cānā mariz

Harfū't - Ta'

Mefāilün / Mefāilün / Mefāilün / Mefāilün

Muṣṭtar hoş-semen gīsū hemīn ruhsārınā mebsūt
O burc-ı rüyūna ahter misāli hāl-i siyah menkūt

Sūlaymān-ı zamānsiñ satvetiñ hem tuttu dünyāyı
Esir 'aşkıñ olmuştur deyu insān emriñe merbūt

Görünmez gözūme ziyā duvaldan natını şāhım
Hemān 'aşkıñ dimağında edüpdür 'aklımı mahbut

Ederdi Kays ile Ferhād rahında cismini ifnā
Göreydi hūsnūñı Leylā Şirin kalır idi mağbūt

Vişāliñ arzusu dilde kerāmden kāmiyāb ile
Niyāz eyler gönül Luṭfuñ cenābından değıl maknūt

Bu Hūznī āh eder vakt-i seher çün nat-ı vaşlıñla
Fedā cānı saña sarttır dahī rahmīñ aña meşrūt

Harfû'z - Zâ'

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Çıkıp kürsüde hiddetle bizi nâra atar vâiz
İnip rāh-ı sefahetten nice şeyler yutar vâiz

Elinde kulf-i miftāhı sanasın cenneti nārın
Bir iki akçaya kârı behiştî hem satar vâiz

Tekâpular gınādāra gedāya bed-suhen pişe
Okur (1) مالايجوز dan nazar kıl sahtekâr vâiz

Eder cāh ehline secde bırakıp bāb-ı Mevlāyı
Kanāst hem sehāvet yok cihānı hep yutar vâiz

Bizi zemmetmesin aślā gınāmız beyt-i Mevlāda
Harābat ehline dūşmān o Kārūn-veş batar vâiz

Leddünnî dersini āmuht olan semmi'asel eyler
Senin o telh suhen tigiñ bāla zehri katar vâiz

Bu 'aşkı Levn eden elbet mezākın tatmayan nā-merd
Behāim-veş bu 'ālemde yiyip içip yatar vâiz

Er iseñ (2) من عرف dersin oku erbāb-ı 'aşktan gel
Bu Hüzni-veş suhen bahşā hezār misli öter vâiz

Harfû'l-'Ayn

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Elvedā' ey fitne-engiz şāh-ı hūbān elvedā'
Elvedā' ey Yūsuf-ı Kenān-ı devrān elvedā'

(1) " O caiz değildir" anlamında eski eserlerde, mutasavvıfların çok kullandıkları Arapça deyim

(2) C.Suyütî, a.g.e., S.213, Harfû'l - Mîm 36.Hadîs'ten

Elveda ettim enānet hıfzede Mevlā seni
Kim verildi şerbet elvedā' zehr-i hicrān elvedā'

Yādigār ettim bu gönüm dām-ı zulfünde esir
Münkesir etme kerem kıl rahmeyle her ān elvedā'

Elvedā' rühum dahī müjgānına ettim hedef
Girme kana boş (yere) rāhında kurbān elvedā'

Elvedā' etme ferāmūs Hüznī-i üftādeni
Hayrile Mevlā mülākāt etsin ihsān elvedā'

Meñülü / Meñāñlü / Meñāñlü / Feñülün

Mañbüb-ı Hüdā her dem aşhāb-ı tevāzü'
Bil ehl-i kemāl şüphesiz erbāb-ı tevāzü'

Bak hāke sürer rüyunu ol āb-ı mübārek
Tathīr-i vesah nīmet-i şehd-ab tevāzü'

Var kibri ara her demi evlād-ı zināda
Her yerde mihek bildirir ensāb-ı tevāzü'

Aslı bilinir meclis-i 'irfānda sözünden
Meydāna çıkar māyeden ādāb-ı tevāzü'

Zabteyle diliñ zāg gibi ettirme teneffür
Çün oldu 'azim meslek-i elkāb-ı tevāzü'

Olmuştur esās Hāzret-i Sultān-ı cihān-bān
Bülbül gibi güftār ola irāb-ı tevāzü'

Ey Hüzni eğer ermek ise Hākka murādıñ
Sineñde ola gevher-i nā-yāb-ı tevāzü'

Harfû'l - Gayn

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Bir esîr-i aşkıñım ben nev-civân etmem ferâğ
Aleme ettiñ beni sen dâsitân etmem ferâğ

Sevmişim cân-ı gönülden ey gül-i hamrâ seni
Râhîna kurbân sensin cismimde cân etmem ferâğ

Sen demişsin vazgele benden ne mümkün ey perî
Ölmeyince geçmem artık bî-gümân etmem ferâğ

Bed-rahîbe karşı ey şüh itisâftan çek elin
Kıl rahim devletlü şahın el-amân etmem ferâğ

Vâde-i vaşlın zamânı geldi bayram günüdür
Ver lebinden îdiye büse hemân etmem ferâğ

Gerdanıñdan emmek ister teşne dil kanın bugün
Şerbet-i dârü-yı vaşlın her zamân etmem ferâğ

Hak-i pâyin Hüzniye bir tütüyâ-yı mânevî
Pâyidâr oldukça ey şems-i cihân etmem ferâğ

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Firkat-i hecriñle yaktım sinede yüzbin çerâğ
Muţfi-i âb-ı vişâlin eylediñ benden ırâğ

Dâima agyâr ile yâr ettiğın sohbet yeter
Tîğ-ı zulmün ey perî cân-kâhıma âh açtı dağ

Terk-i sevdâ pek muhâl göz gördü dil yandı medet
Ebruvânın içmede kanım benim kanlı bıçâğ

Rüstem-i Zāl-ı zamānıñ hiç tahammül eylemez
Bār-ı 'aşkıñ bağım üzre dāimā kurmuş otağ

Didede kábüs-ı zulmet zinet-i dünya hayāl
Cümlesi zann-ı zevāldır sebzevāt u bağçe bāğ

Leyli-i zülf-i siyāhım dilde arām kalmadı
Meskenim ol vādī hayret melce-i 'aşkıñ da dāğ

Bāb-ı Lutfuñ sā'ili Hüzni gedāyı etme ret
Asitān-ı dergehiñden etmez ol zerre ferāğ

Harfii'l - Ma'

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ey perī müjgānına bu sinemi ettim hedef
Şerha şerha etmede cismimde zahmıñ muhtelef

Ebruvānıñ seyf-veş cān-gāhım etmiş niçān
Kıl tebessüm gamze-i hunrizle canım et telef

Bir gehid-i 'aşkıñım kaldır niķāb-ı perçemim
Eyleyim bir den tenāşa vech-i pakiñ her taraf

Sine-i şahrada katlet ey seh-i huban beni
İftihārım terk-i cān 'aşkıñla etmem hiç esef

Gerdān-ı kāfurunuñ şemeyleyim şebbō gibi
Olmaya bir kimseye ihsān bu nāmı bu şeref

Cism ü cān amādedir rahında kurbanım seniñ
Hüzni nāmım yād ola tā haşre dek beyne'l-halef

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ruĥları ĥamrācıĥım sen bir ĥaraf ben bir ĥaraf
Lebleri saĥbācıĥım sen bir ĥaraf ben bir ĥaraf

Gülşen-i ĥüsnünde efgān eyledim bülbül gibi
Ey gül-i rehācıĥım sen bir ĥaraf ben bir ĥaraf

Cevriñ efvün eylediñ aĥvāra karşı aşıka
Güldü hep a'dācıĥım sen bir ĥaraf ben bir ĥaraf

Zerre takdīr etmediñ āh kıymetim ey māh-rū
Geçti aşk dāvācıĥım sen bir ĥaraf ben bir ĥaraf

Ben dedim vaŝlıñ bugün eyler niyāz üftādeniz
Duymadıñ Leylācıĥım sen bir ĥaraf ben bir ĥaraf

Sen dediñ beyhüde feryād eyleme maĥbül deĝil
Didesi ŝehlācıĥım sen bir ĥaraf ben bir ĥaraf

Çün muĥabbet iki baştan söylenir darb-ı meŝel
Kalmadı sevdācıĥım sen bir ĥaraf ben bir ĥaraf

Sen idiñ evvel benim biñ nāz ile aĥlım alan
Kāmet-i bālācıĥım sen bir ĥaraf ben bir ĥaraf

Baĥmedip bir kez nolur aĥvālimi ĥiç sormadıñ
Hüzni-i ŝeydācıĥım sen bir ĥaraf ben bir ĥaraf

Mefāillün / Mefāillün / Fāullün

Bugün oldum viŝal-ı yar-ı rāci
Biĥemdillah bize çok etti taltif

Dedi bu şeb içelim mey-i تنها
Saâdethâneme sen eyle teqrîf

Beğâretten gönül mecnûna döndü
Ne mümkün eyleyim ben anı tsrîf

Durup nısfu'l-Leyl düştüm yola ben
Gönül fırsat demin eyler mi tesvîf

Der-i vâlâsına ettim nuzulü
Bizi istikbâl eden ol zât-ı tsrîf

Elim aldı ele girdik odaya
Oturduk yanyana çok ettik tsrîf

O gün bayram etti bir bûse verdi
Keremden cevri ni hem etti tsrîf

Biraz 'işret biraz şohbet edince
Vedâ'ettim edip gîsûyu tezlîf

Dedi Luţfum vişâlim hem seniñçün
Gelir vakt-i fedâ bu cân ne teklîf

Murâd-ı maksûdu Hüzni fakîri
Cemâliñ kabesin etmekte tsrîf

Harfûl - Kâf

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Cephe-i pâkiñde olmuş merkez-i vakt-i şafak
Hâ'il olmuş ol mübedder rûyuña zulf-i gasak

Burc-ı ruhsârıñı merkez eylemiş birden nücüm
Bârekellâh hûb yaratmış cümlöden Rabbü'l-felâk

Çeşm-i (1) والزيتون nuna çün dendi (2) مانع البصر
Lā-nazīrsiñ yā Resūl vaşfında 'ālem müttefik

Saçlarıñ (3) والليل annā (4) والضحى veçhiñ seniñ
Vaşfıñı etmekte 'aciz biñ kitap yüzbiñ varak

Hüsn-i Yūsuf gül cemāliñ hulkiyın bir zerresi
Hızr u Mūsā ol Ledün dersinden almış bir sebak

Dā-i zenbiñ ey tabīb-i çāre-sāz-ı el-amān
Kaddīmi kıldı muķavves zahm-ı 'işyān soñ ramak

Hüzni-i bī-çāreyi reddetme kaydet deftere
Bahır-i Lutfuñ kaṭresine eyle ānī müsteḥak

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

(5) علم الاسما da vardır 'aşıka bürhān-ı 'aşk
Bā-i (6) بسم الله ta mevcūt kaṭre-i 'ummān-ı 'aşk

(7) كنت كنز in sirrına erdi erenler 'aşk ile
(8) معنى عرف dersin okuttu 'āleme 'irfān-ı 'aşk

'Ar-ı nāmus şişesin etti şikest 'aşık olan
Şive-i hükmi Hüde dan böyledir fermān-ı 'aşk

(1) Kur'an, 95 (Tīm), 1

(2) Kur'an, 53 (Necm), 17

(3) Kur'an, 92 (Leyl), 1

(4) Kur'an, 93 (Duḥā), 1

(5) Kur'an, 2 (Bakara), 31

(6) Kur'an, 1 (Fātiḥa), 1, 11 (Hūd), 41, 27 (Neml), 30

(7) Bkz. Ed-Dürerü'l-Müntesire Fi'l-Eḥdisi'l Müştehireti

Li'l-İmām-ı Celāleddin Süyüti, s.129 Harfü'l-Kef, 6.Ḥadīs

(8) a.g.e., s.213, 36.Ḥadīs

Çün tecelli eyledi mahbûb yüzünden 'aşık
Ol sebepten oldu maşûk menba'-ı ihsân-ı 'aşk

Kim ki düştü 'aşka ol maşûka etsin ilticâ
Ol hayâ-ı perde-i mahbûbdadır sultân-ı 'aşk
Soñradan etti sirâyet 'aşk-ı maşûk 'aşık
Her birisinin etti Mecnûn Leylâ-veş tabân-ı 'aşk

Çün Züleyhâ evvelâ 'aşk ile oldu nâmdâr
Oldu meftûn soñradan ol Yûsuf-ı Kenân-ı 'aşk

Soydurup Edhem misali nicesin dervîş edip
Taht-ı 'aşkta Hüznîyâ hep oldular hâkân-ı 'aşk

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Seniñ gül hüsnüñe cânân mekân 'aşık zamân 'aşık
Seniñ evsâfıñı dilden bilen 'aşık duyan 'aşık

Mübârek talât-ı hüsnüñ acep şems-i hidâyetdir
Seniñ mihr-i cemâliñe cânân 'aşık lisân 'aşık

Olur bir bülbül güya gönül 'id-i vişâlin çün
Kalır üftâdeler hayrân hemân 'aşık hemân 'aşık

Bulur mükirleriñ imen göreydi rifât-ı şânıñ
Muhesssıl zâtıña her dem pîrân 'aşık hubân 'aşık

Güzellikte dahî Yûsuf olan zerre cemâliñden
Bilenler rütbe-i aşkıñ 'ayân 'aşık nihân 'aşık

Şarâb-ı selsebil-âsâ mübârek nuḡk-ı pür-hikmet
Ne hikmettir sañm cümle zemîn ü âsumân 'aşık

Bu Hüznî kemteri kayd et bulunsun defter-i 'aşkta
Dil-i mahzûn ile her dem saña şâhım bu cân 'aşık

Faillātün / Faillātün / Faillātün / Faillün

Yatma gāfil ey gönül vakt-i seher bidāre bak
'Ayn-ı 'ibretle nazar kıl zümre-i ebrāre bak

Sūretā bülbül figānı eyler ammā gül içia
Mahāda matlūbu Mevlā ettiği ezkāra bak

Bu tegāfül bu tekasül āh seni eyler firib
Aç gözün fānide ey dil vaktiken bir kārā bak
Kanda kaldı bunca mürsel enbiyā vü evliyā
Nerededir bunca cebābir bir-tāhin devvāra bak

erde Yūsuf nerde Mūsā nerde 'İsā kıl fikir
erde Rüstem'le Nerimān Haydar-ı Kerrāre bak

erde Hātem nerde Cengiz nerde Haccāc et nazar
birisin yok eden dünyā deni gaddāra bak

netenLi'l-'ālemīn taht-ı risālet hātemi
: ācep verdi mi mühlet Ahmed-i Muhtara bak

e-i rahmiñle sīr-āb eyle yā Rab el-amān
rūnahkār kalb-i kāsī Hüznī-i nā-çāre bak

Mevlū / Mevlū / Mevlū / Mevlün

yakıyor sīnemi şanma kederim yok
rü belim sīrkat-ı cismimde ferim yok

an için çıkmaya bed-nām o şūhuñ
una vermez idim eyvāh seferim yok

Ğanzoyleniş ağıyar bizi ol yāra nihānī
Bühtān ediyor hakkıma billah haberim yok

Ben kendimi Levmetmeye hem müterif oldum
Dünyā değil a hāzrete Lāyık hünerim yok

Heykel gibi 'ālemdə vücūd-ı naqs-ı hayālāt
Ölsemde dahī hayr u halef bir püserim yok

Ey Hüzni geçer rüz-ı Leyāl cürm ile eyvāh
Allah'a yarar hakkıyla zerre eserim yok

Mefülü / Mefāilü / Mefāilü / Feülün

Biz cemr-i remādla rūh-ı kimyādan usandık
Evhamızır ü simle pür-emyādan usandık

Baktık nice dem cinnī-i haddām-ı hayāle
Maşrū'a şifā bahş eden igvādan usandık

Hiç kendime Lāyık göremem fenn-i nücümü
Havvās-ı riyāzāt ile dāvādan usandık

Meggül edemem fikrimi hem 'ilm-i cifirle
Teslīm-i bast-ı vefk ile esmādan usandık

Hüzni dile koy Lü'lü-i esrār-ı hakūyak
Tahsīl-i rumūzāt ile simyādan usandık

Mefāilün / Mefāilün / Mefāilün / Mefāilün

Gönül hāb-ı tegūfūlde Hüdāya armağanım yok
'Acep nice olur hālim verādan hiç niğānım yok

Geçer Leyl ü nehârim âh hemân icrâ-yı zenb ile
Özümde haşyet(ü) havf yok niçin çeşm-i revânım yok

Neden böyle olur mağrûr iki günhük fenâya dil
'İbâdetle mürûr etmiş niçin bir ân zamanım yok

Hemân tûl-i emel nefs-i hevâ eyler işim berbâd
Bu 'ömrüm ber-hevâ oldu neden âh(u) fiğânım yok

Niçin bülbül gibi âhı seherde etmezem mu'tâd
Niçin halktan hayâ etmem hayât-ı cavidânım yok

Hidâyet senden olmazsa ne yapsın neylesin 'âsî
Kerem bâbından ey Hâdî diğer darü'l-anânım yok

Habîbîñ hürmeti 'affet bu Hüzniñ bir yüzü kara
'Alîmsiñ her cihet hâlim saña nihânım yok

Harfü'l-Kâf

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Ahkar sekiyim bâb-ı Resûlü's-Sekaleyniñ
'Aciz kuluyum hem dahî ceddü'l-Haseneyniñ

Ol şâh-ı resul mefhar-ı mağbûb-ı cihâniñ
Kurbân olayım fethine şol Bedr (ü)Huneyniñ

Mâtem-zedeyim vak'a-i dil-sûzuñ ucundan
Kanlar dökerim 'aşkına ben (1) *مقرت عين*

Vâh Şîr-i Hüdâ Fâtîma'nıñ cân-ı 'azîzi
Söndürdü Yezîd nururunu ol 'arş-ı berîniñ

(1) Kur'an, 28 (Kasas), 9

Küfrüne hüküm olduğu Kurān'a hakāret
Ettikleri nisyān olamaz zerre bī-dīniñ

Tā haşre kadar 'aşıkın ālamda bıraktı
Çün kesti serin zulm ile ol sıbt-ı mebinñ

Ey Şıar-i pelid haşre kadar cāniña Lānet
Destinde çıkıp hançer ile sadra Hüseyinñ

Döktüñ yere al kanını hınzir-i yabāni
Dil teşne ne idi o şehin zātına kinñ

Hiç havf-ı Hüdā hātıra gelmez mi 'abidi
Teşhîr sırnı eylediñ ah Rüh-ı Emīniñ

Geldikçe muharrem urayım sineme hançer
Lānet edeyim ruhuna binlerce Lāiniñ

Yā Rab medet Hüzniye mahserde şefi'et
Her vakt-i seher ağlamada 'abd-i keminiñ

Mefāilün / Metāilün / Mefāilün / Mefāilün

Dilā sende bñ 'adet ne utanmazsın ne alçaksın
Teğāfülle denāet ne utanmazsıñ ne alçaksıñ

Fenāya aldanıp kaldın hayāl-i vāhiye daldıñ
Rezālet şöretin aldın utanmazsıñ ne alçaksıñ

Hevā-yı nefsiñe uyduñ Hüdā havfın geri koyduñ
Aziz ismiñ deni koyduñ utanmazsıñ ne alçaksıñ

İki gınlük deni dünyā'ucb etti seni rüsvā
Hayādan yok eser aślā utanmazsıñ ne alçaksıñ

Koyup hākkı kula taptıñ seriāttan niçin saptıñ
Nice dāman kadem öptüñ utanmazsıñ ne alçaksıñ

Ararsıñ mesned-i menfur ararsıñ devlet-i mevfūr
Olursuñ dirheme mağrūr utanmazsıñ ne alçaksıñ

Nicesiñ arzını kırdıñ nicesin kanına girdiñ
Kefen toprak kabir yurduñ utanmazsıñ ne alçaksıñ

Bu Hüznā ācize nettiñ nice mekr ü hile ettiñ
Adūlar tuttuğun tuttuñ utanmazsıñ ne alçaksıñ

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Bī mürüvvet yok mudur 'uşşāka ihsāniñ seniñ
Taş midir mermer midir pōlat mı vicdānıñ seniñ

Ey cefā-cū bilmediñ hayfā ki kadirim neyleyim
Yok mudur sineñde yoksa zerre imāniñ seniñ

Ağladın şeb-tā-seher bülbül miğali aşıkın
Gonca nev-hiz bu mudur kanun-ı fermāniñ seniñ

Bir tecelli eyle cānā zulmet-ı hecriñ yeter
Ebr-i zülüründen görünsün veç-i tabāniñ seniñ

Nār-ı aşkın ser-be-ser yaktı vücūd-ı iklimi
Ab-ı vaşlıñla söyündür Hüzni kurbāniñ seniñ

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Çık adālet tahtına Nüşirevān-veş dehrīde
Hātem-i Tay ol sehāda aşık-ı şeydālara

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Al giyin āllar kuşan āl kırmızı āllar seniñ
Gül sokun güller takım gülşendeki güller seniñ

Al benim nazik efendim deste deste destine
Hem kokula kıl temāşā bāgda sünbüller seniñ

Gabgabın āl ruhlarıñ āl lebleriñ āl mey de āl
Eyle nüş āl sevdiğim sāğardaki müller seniñ

Zülf-i büy-ı müşkile şol gerdān-ı billür nedir
Vech-i pākiñde duran top ahter-i hāller seniñ

Gel kerem kıl her zamān ey gonca-ter gonca fidān
Hüzni-veş kan ağlıyor aşkıñla bülbüller seniñ

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ser-be-ser 'aşkıñla yaktıñ 'aşık-ı şeydāları
'Adetiñiz bu mudur yā söyle cānānım benim

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Haydi var gez sevdiğim demler seniñ devrān seniñ
Çok temāşā eyle cānā her cihet seyrān seniñ

Geldi nice 'aşıkān Yūsuf-ı cemāl-i pākiñe
Oldular nezzāreler meh hüsnüñe kurbān seniñ

Kadd-i 'arār şol hırām-ı tāvūsıñ gölgede hep
Bārekellāh dediler her ins ü cin hayrān seniñ

Lāle sümbülle karanfil mor menefşe her şükūf
'Arzı dīdār ettiler güller ile reyhān seniñ

Şevketiñle devletiñ günden güne olsun merid
Hak-i pāy-i dergehiñde Hüzniñ dil-süzān seniñ

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Bir hamāil bir nazarlık pek yakışır al takın
Gezne böyle sevdiğim gel çeşm-i a'dādan sakın

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ey perī-rū dehrīde sehḥāra benzer kaşlarıñ
Çeşm-i āhu üzre şanki mēra benzer kaşlarıñ

Ah muhabbet seyfiyle bu sînemî ânâç eden
Zülfikâr-ı Haydar-ı Kerrâra benzer kaşlarıñ

Esb-i lâşka rākib olmuş fetheden dil kisverin
Sāhib-i düldül süvār şehvâra benzer kaşlarıñ

Hāme-i kudret gibi 'uşşāk-ı mahkūm etmede
Kilk-i hikmet sanat-ı settâra beñzer kaşlarıñ

Vendi fermān katlime ol bi-amāndır gālibā
Mansur-ūsā Hüzniye bey-dāra benzer kaşlarıñ

Mefülü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Mestāne gönül aşk ile mestāne mi geldiñ
Yā'îd-i vişāl vādine kurbāna mı geldiñ

Ey sākî bu dem bāde-i şermsarı yetiştir
Böyle tehi-dest meclis-i rindāna mı geldiñ

Ey bād-ı şabā ahde vefā etmemek olmaz
Tat'yib-i kulüb hātır-ı vīrāna mı geldiñ

Bülbül gibi giryān olurum vakt-i seherde
Efgānıma feryādına seyranı mı geldiñ

Ey merk-i melek çek eliñi benden uzak ol
Cānānıma nezreylediğim cāna mı geldiñ

Ey Hüzni seniñ hüznüne yok mu nihāyet
Bu 'āleme sen hüzniyle bir tane mi geldiñ

Mürteilün / Mürteilün / Müfteilün / Müfteilün

Lebleriyiñ şerbetine tesne gönül yandı yürek
Kumru diliñ sohbetine teşne gönül yandı yürek

Gözleriyiñ kârasına yandı gönül çâresi ne
Sine fezâ âresine tesne gönül yandı yürek

Düştü vişâl gayguñuza ol buse-i mehruñuza
Zulf-i semen şebbüñuza teşne gönül yandı yürek

Gerden-i kâfûra bakan silsile-i aşkı takan
Vâdi-i Mecnûna çıkan teşne gönül yandı yürek

Ebrû hilâl gamze teber fülrülü hal nuşk şeker
Yandı yeter oldu yeter teşne gönül yandı yürek

İşvesi hoş genc-i edeb duhter-i şâh 'âli neseb
Buse bedeh ez-ruh-ı Leb teşne gönül yandı yürek

Hüznî saña mihr-i münir cân fedâ gönlü esir
Raḥmı keşir Luṭf keşir teşne gönül yandı yürek

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün
Mefûlür / feülün

Ürtâde gönül aşkına ol tûṭi zebâniñ
Sultân-ı canâniñ

Bir mislini halk eylemiş mihr-i 'ayâniñ
Ol mâye-i cânîñ

Taḥlîşe mecâl kalmadı bir mest-i müdâmım
Bir bende-i cāmım

Şahbāsina āşufte gönül serv-i revānīn
Hem pīr-i muşānīn

Müftü kerem et şadakatla bir diñle makālī
Koy ceng-i cidālī

Bī-rā'ide hül ehline zāhirde beyānīn
Deryā-yı ma'ānīn

Kādī hele sen nefsiñe var eyle kazāyı
Tertib-i cezāyı

Nā-ḥaḳ yere meşrū mu 'acep hükm-i zamānīn
Yazık hanī şānīn

Vāiz saña Cennet dahī miras mı pederden
Başın o Şaḳardan

'Asī ḳuluna rahmet-i hallāk-ı cihānı
Hiç var mı gümānīn

Davāyı bırak bilmez iken Lafz-ı hürūfu
Kızma ḳaba söfü

Nefsiñde ara ner ne varsa hezeyānīn
Hiç açma dehānīn

Hişmetme sakın nuḳūma ey zāhid-i devrān
'Affet ḳoca sultān

Gāyetle deni ḫüznī fakat sözleri āmīn
Tiryāk-ı zamānīn

Harfû'l - Lām

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Bir vakt olur aşkıñız enhāra muādil
Bir vakt olur gāvriile hūlyāya mūmāsıl

Bir vakt olur bülbül hamrā-ya seher-hiz
Bir vakt dahī Lāl olur ol ümmi-i cāhil

Her gördüğü mahbūba bakıp āteşe yandı
Bī-çāre gönül maqşada hiç olmadı vāsıl

Bir vakt olur Yūsuf-ı dehre nazar etmez
Bir vakt olur çehresi zibā puta mēil

Bir vakt olur 'āleme dil hākim-i muksit
Bir vakt dahī zulm ile hep refet-i zāil

Bir vakt uruç etmededir seb-i semāya
Hāk üzre gezer baẓi da ol āba mūbādil

Beyhūde yere 'ömrümü gāfletle geçirdi
Davā-ya fenā bākiye āh elde ne hāsıl

Rahm eyle gönül Hūznāye uhrāya refik ol
Def' ola hemin bizdeki ol fikr-i ebātil

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Kudret issı ey Kerīm ey Raḥīm-i Lā yezāl
Her nekāyişten mūnezzeh zāt-ı pākīñ bī-misāl

Emriñ olmaz ise olmaz ber-hevâ yerden zübâb
Katre-i derya edersiñ bahride gavren hayâl

Kim dehälet eyler ise báb-ı Lutfunda 'aziz
Oldu sultân-ı saâdet dü cihanda Lâ-muhâl

Kim ki kibr etti muhakkak kaldı merdûd Lâ-cerem
Jeng-i küfrile mülevves oldu hem ehl-i dalâl

Hikmetiñ bir zerresidir cümle mevcûdat hemân
Hâkim-i mutlak çü sensiñ ey 'azim Hak-Ta'âl

Lâ-şerik Lâ-nazîrsiñ vaşfiña 'aciz' ukûl
(1) يا ربا (2) صراط المستقيم zül-kemâl

Sensiñ ol (3) خاله خير حافظا hırz et beni
İns-i cin mekrinden ey Hayy-ı Kadîm Zü'l-nevâl

Son nefeste Hüzni'yi İmân ile yoldaş kıl
(4) ربنا ثبت لنا ايماننا وقت الزوال

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Eyle talîm ders-i 'aşkı mürşid-i devrâna gel
Sen henüz bir tıfl-ı sîrsiñ mekteb-i şıbyâna gel

(5) من عرف den iktibâs et (6) كنت كثر ey gönül
(7) علم الاسماء öğren meclis-i 'irfâna gel

(1) Kur'an, 1 (Fâtiha), 6

(2) Kur'an, 1 (Fâtiha), 6

(3) Kur'an, 12 (Yûsuf) , 64

(4) Beytin 1.misrasının Arapça ifadesi.

(5) Hâdis, a.g.e, s.213, 36.H.

(6) Hâdis, a.g.e, s.193, 6.H.

(7) Kur'an, 2(Bakara), 31

Ḳīl ü kâlden vazgelip bahsin bırak vâhi emel
Ber-hevâ etme hayâtın mâye-i ummâna gel

Fırşatın eyyâmıdır fevt etme zinhâr 'âkıl ol
Halka-ı ezkâr-ı tevhid Hazret-i Sübhâna gel

Yârı fânî mâli cife tâlibikelb Hüzniyâ
Fânide bâki olan sol yârı bul yârâna gel

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Pâdisâh Hüsrevî yâ Nüşirevân'dır gönül
Hâtem-i Taydır şehâda ehl-i ihsândır gönül

Kâh ednâ kâh âlâ rengârenak tahvîl olur
Heft — kişver-i şehvâr-ı şâh-ı merdândır gönül

Beyt-i (1) secdegâh-ı enbiyâ
Her bir eşyâdan mükerrer 'ars-ı rahmândır gönül

Menba'-ı feyz-i ilâhî cây-ı Kur'an'ı bilmiş ol
Hubb-ı fillah ser-firâz-ı genc-i imândır gönül

Tarfetü'l-'ayn içre birden kâinâtı seyr eden
Kutb-ı aktâb Hazret-i ol gâh-ı ceylândır gönül

Ol makâm-ı sîrr-ı Lâhutuñ sürüş-ı akdesi
Cibril-âsâ kurb-ı Hakkâ hem sitâbândır gönül

Münkesir-kâlb olma Hüzni nûr-ı mârsa şurets
Şems-i hâver burc-ı tende nûr-u 'irfândır gönül

(1) Kur'an, 1 (Fâtiha), 1

Mefûlû / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Her rûz-ı Leyâl âh ile efgânımı gör gel
Yanmakta müdââ sine-i süzânımı gör gel

Kanlar döküyor 'âşık-ı bî-çâre ciğerden
Cûlar akitir dîde-i ummânımı gör gel

Koydum serimi secde-i rahmâna seherde
Yâ Rab beni kurtar deyu giryânımı gör gel

Vazgel yeter artık yeter âh yandım eliñden
Yetmez mi cefâ bu dil-i divânemi gör gel

Hüznâ gibi âh hüzn ile bir kalb-i hâzinim
Hüznüñle harâb külbe-i ahzânımı gör gel

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün

Sana kurbân olayım kaşî gözü kara güzel
'Acabâ yok mu benim derdime bir çâre güzel

Medet öldüm meh-i ruhsârıvıñ ersânesiyim
Neler ettiñ baña ey sâhir-i mekkâre güzel

Şeb(i) rü'ya ile hem gündüzü rü'ya geçiyor
Beni şakîñ ile ettiñ katı âvâre güzel

Bize yok mu 'acubâ 'id ü vañlıñdan eser
Ne olur eyle mürüvvet dil-i nâ-çâra güzel

Medet ey gâzsesi tîr Hüzniye rahm eyle medet
Verir ol cân-ı dili dîde-i sehâra güzel

İşbu gazel **ادز ززو** şu yedi hurūf-ı munfesiладan
'ari olarak hurūf-ı muttasıl ile inşād ü tertīb olunmuştur.
Erbābına mālūm

Fāilatūn / Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilūn

Gonca hüsniñ talat-ı şems-i muhabbet kalbe bil
Zabt kılmış kafasın hem beyt-i hubuñ Luṭf kıl

Muşhef-ı natīñ muhakkaḳ menbā-ı 'aşḳ feyz-i Ḥaḳ
Bil melek ṭabīñ seniñ gülfemiñ hem selsebil

Şem'-i hüsniñ Lem'ası genc-i muhabbet çeyş-i gam
Gelmemiş misliñ acep mülk-i felekçe pek kalīl

Cinnet-i 'aşḳın hemīn misl-i cehennem haşyeti
Ben tuhammül kılaman kılaman bile çeyim 'alīl

Maḥlaşım müşkil ṭaleb hiç kıla şakla sīnene
Hefti pencle müşkiliñ hal kıla yek Lahza celīl

75 Hüzni nāmı nümāyān olur. (1)

Harfū'l- Mīm

Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilūn

Rabbenā yā Rabbenā irḥamlenā yāze'l-'aṭā'
Ve'fu'annā çok ḫatālar eyledim gāvet 'azīm

Yā Raūf yā Kerīm Yā Gafūr iğfirlenā
Urma 'isyānım yüzüme şol zaman vaktü'l-'akīm

(1) Heft Penç, Farsçada Yetmiş beştir. Hüzni kelimesindeki harflerden, Ebced-i Kahire göre yetmiş beş rakamı çıkmaktadır.

Rabbenā bir kaṭre rahmān hıfvet ü deryāya bedel
Zenbim ikrār eyleyip geldim kerem kil ya Rahim

Yā Hakīm ya Kadir kudret seniñdir şüphesiz
Kün demekle vār edersin nice yüz binler adim

Kābe Kavseyn şahibiniñ yüzü suyu hürmeti
Hubb-ı Dünyā māsivādan eyle bu kalbim selim

Eyle ya Hādī hidāyet Hüzni 'aşı mücrime
Şol tarika kim ola ol hak tarik-ı müstakim

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ehl-i cürüm zāhidā zemetme 'isyānım benim
Hamdülillah şıdkile vār Hakka imānım benim

Ol keremle kāniniñ dergāhına tuttum yüzüm
Rahmānıñ erhamıdır çünkü Rahmānım benim

Şiddet-i ahvāl-i mahşer nār-ı hüsrān bilmezim
Şafi'im ol fahr-i 'ālem nūr-ı Yezdānım benim

Kırma gönlüm şōfiyā gel dūd-ı ahımdan şakın
Hak katında belki makbūl rāz-ı pinhānım benim

Hem (1) *çün cürsün nūs eyleyip*
Hamr-ı 'aşkla Hüzni-ves gör kalb-i sūzōnım benim

(1) Qur'an, 76 (İnsān), 21

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Ey şüh-ı cihân dîdesi mestânım efendim
Vay rûh-ı revân gamzesi fettânım efendim

Bülbül gibi gül hüsnüne dem-beste-i bâlım
Pervâne misâl cismile süzânım efendim

Gözler süzerek kaç çatarak şüh-ı cihân-bân
'Azmiâ bâğa mı zib-i gülistânım efendim

Gel pâdişah-ı kişver-i iklim-i vücûdum
Can Mısrına vâı Yûsuf-ı Kenânım efendim

Gel bir gece sohbet edelim mey içelim âh
Cân içre 'aziz cân ile mihmânım efendim

Kurbân edeyim cânımı ol'iyd ü vişâle
Yüzler sürerek pâyine kurbânım efendim

Zulmüñ yetişir bendene al bir de duâmı
Her vakt-i seher 'aşkile nûlânım efendim

Mecnûn gibi şrâm edeli dest-i suhunde
Hüznî gibi sâhib-i divânım efendim

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Mandım saña bin cân ile meftûnum efendim
Bir bülbülünüm ey ruh-ı gülgünüm efendim

Cân atmada dil gem-i şebistan-ı vişâle
Pervâne misâl cismile merhûnum efendim

Sen Leylâ isen dehrîde çün hüsn ü kemâlde
Aşkîñ ile vâý ben dahî Mecnûnum efendim

Tek eyleme de ey perî agyarla muhabbet
Öldür beni cevriñ ile memnunum efendim

Bir bende-i fermânınım ey veçh-i münîrim
Hüznî gibi rahm-ı ciğer-hünüm efendim

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Geçti 'ömrüm vâh ile eyvâh ile eyvâh benim
Yandı cismim ödlara yok tākātım billah benim

İstemem et ülfetiñ var dâimâ agyâr ile
Zerre kâdrim bilmediñ âh nazlı yârim âh benim

Keçti-i vaşlım çün şikest ettiñ benim ey nâzenin
Külle-i endüh ile biñ zulmîle nâgâh benim

Etmede girvem tezâyüd gün-be-gün Yakûb gibi
Külbe-i ahzân içinde iffirâkla vâh benim

Şol vişâl-i harman 'ömrüm benim solduñ hebâ
Yok mu rahmîñ Hüznîye etme gânm her-gâh benim

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Yaktı gönlüm âfetim şirin zebânım vâh benim
Kaş çatıp göz süzerek gonca fidânım vâh benim

Katleden üftâdeni bir nîm-nigâhla ey perî
Bu mudur kânûn-ı hübân hün-feşânım vâh benim

Cümbüş-i reftâr ile ol ruhları âliñ seniñ
Dilde tākāt koymadı nāzik meyanım vāh benim

Çengel-i aşkıñ takip boynuma mecnūn eyledin
Naz ile etyār ile hākka dehānım vāh benim

Hüzn ile hüznüm benim cūş eyledi Hüzni gibi
Olmadıñ āgāh bu dilden nev-civānım vāh benim

Feilātün / Feilātün / Feilātün / Feilün

Çekemem dērd ü gamıñ rüz şeb efgān edeyim
Yine mi bülbül-āsē dili nālān edeyim

Alayım başımı artık gideyim haugi ile
Kıluben terk-i vatan cāyımı zindān edeyim

Medet ey sīnesi mermer baña ettiñ neleri
Öleyim kurtalayım cāyımı zindan edeyim

Urayım sīneme hañçer akıtıp hūn-ı firāk
Saçanam başıma ōdlar ten-i suzān edeyim

Yeter el verdi yeter Hüzni'ye cānā bu hüzün
Nāce bir beyt-i dilim külbe-i ahzān edeyim

Feilātün / Feilātün / Feilātün / Feilün

Ruh-ı hamrāñıza bir gonca-ı gülşen mi desem
Tutuşup ten yanıyor aşkile külhan mı desem

Hele şebbō(sīneye ravza-ı cennāt diyelim
'Acabā Bāğ-ı İrem 'ar'ar-ı yāsemen mi desem

Seniñ āyine-i hüsnün nazar-ı şems-i cihān
Bu semān sāk ile ol sâide nūr-ı ten mi desem

Nicesin kıldı şikār perçem-i hōşbū reseniñ
Onā Mangūr olacak dil ile bir ben mi desem

Akıtın dide-i hūnun medet ey şāh-ı cihān
Acımañ Hūznı'ye zerre diliñ āhen mi desem .

Meŕŭlŭ / Meŕāilŭ / Meŕāilŭ / Feŭlŭn

Ey şŭh-ı edib ol perī eŕvārına yandım
Vāy nūr-ı 'acib meh gibi ruhsārına yandım

'Aşıklara bir seyf-i muhabbetle dem-ā-dem
Ol fitne veren ganze-i gaddārına yandım

Yaktıñ dil-i rindānımı ol dūd-ı firāka
Cenā kerem et vuşlat-ı didārına yandım

Ejder gibi iklim-i kasın üzre efendim
Cepheñdeki şol perçem-i tel-kārına yandım

Hiç yok mu beğim āh dil-i pür Hūznıye rahmıñ
Gel Hūri sıfat naz ile güftārına yandım

Fāilātŭn / Fāilātŭn / Fāilātŭn / Fāilŭn

Can fedā olsun ki hūzne intizārım var benim
Bār-ı hūznü çekmede hem iktidārım var benim

Tācir 'ankā misalim gam hūzün emtā'ımız
Zevk atıp hūzn almada bir hōşça kārım benim

Beytü'l-ahzân bâg-ı 'Adniñ kaşr-ı alâsı bize
Şād olursam dehrīde bil intihārım var benim

Yâküb ile Yūsuf'un vaşlına hūzn oldu sebep
Āniñ için hūzn ile dil iftihārım var benim

Ehl-i hūznūñ göñlüdür der bil makāmım ol Hüdā
Taht-ı dilde şāh-ı endūh yār-ı gārım var benim

Hū diyen yā Hū diyen Allah diyen maḥzūn gezer
Ol sebepten hūzn ile çün iḡtihārım var benim

Muḥlisim Hūznā deyip hūzn ile yazdım biñ gāzel
Ehl-i hūzne hūzn ile biñ yādīgārım var benim

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Derd-i dilden bī-habersiñ derde dermānım benim
Yandı hecriñle tutuştı kıl rahim vānım benim

Şerḥa şerḥa eyledin tīg-i elemle sīnemi
Kalmadı ḡayrı taḥammül tīr-i müjḡānım benim

Burc-ı hūsnūñden şehāb-ı perçemiñ kaldır yeter
Eyle bir tenvīr cihānı şems-i devrānım benim

Kadd-i elfin ḡam-be-ḡam ebrūña teşbīh eylediñ
El verir bunca sitekler nazlı cāmānım benim

Hūznī-veş oldum yanardaḡ şūleli āhım çıkar
Kubbe-i eflākı yakar āh ı sūzānım benim

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtün / Feilün

Yine mey âteş-i hecriñ ile sūzān olayım
Büküyor kaddimi firkat nice giryān olayım

Nice Mecnūn gibi efgān edeyim şām u seher
Yetişir çille-i hasret nice nālān olayım

Şeb-i firkat dil-i dīvānemi mahvetti medet
Ne zamān şubh-ı vaşlīñ ile handān olayım

Dayanır mı 'acabā cān bu firāka güzelim
Ne vakit şohbet-i yār vāşıl-ı cānān olayım

Medet ey didesi āhū cigerim yandı medet
Nice pervāne gibi āh ten-i biryūn olayım

Kerem et gavret-i agyār ile sūz oldu bu dil
Biraz ol luṭfuñ ile nā'il-i ihsān olayım

Nazar et Luṭf ile Hūznī ediyor arzu vişāl
O şebistān-ı vişāle saña kurbān olayım

Mefūlü / Mefāilü / Mefāilü / Feülün

Arz etmeğe ahvālimi cānāna yanastım
Dīvāna durup āfet-i devrāna yanastım

Dergāhına yüzler sürerek yanına vardım
Öptüm kademini hem dahi dāmāna yanastım

Reddetmedi matlūbumu ol şahı semāhat
Öptüm ruhunu sīm gibi gerdāna yanastım

Azıma alıp Lal'-i Lebin hem de zebânın
Büzâkıñ emip derdime dermâna yanaştım

Ol dâdesi fettân ile tenhâca muhâbbet
Ettim bu gece menba'-ı ihsâna yanaştım

Ölsem de ne gam sînesi billûrda yatarken
Ey Hüzni bugün Yûsuf 'ı Kenân'a yanaştım

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Ey perî çoktan beri gel hüsnüyün hayrânıyım
'İd-i vaslîñ gonca seniñ bülbül-i nâlanıyım

Yok mürüvvet 'aşıkâ vicdânıñız mermer midir
Nâr-ı 'aşkıñ külhanıñın sînesi süzânıyım

Vâdi-yi hasrette gönlüm âh eder Eyyüb gibi
Sen şeh-i mısrsîñ efendim ben pîri Kenâniyım

Cevr-i bidâdiñdan olsun el-amân ey Mehlikâ
Katre-i hün-âb-ı hecriñ Lücce-i 'ummâniyım

Bî-vefâ olma mürüvvet eyle 'ahde kıl vefâ
Sâil-i Luţf u 'atânıñ bende-i fermâniyım

İltifâtıñ sayesinde Hüzni'yi et kâniyâb
Vuşlatıña şubha dek biñ cân ile kurbâniyım

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Kalmadı 'indiñde zerre ey perî-rû kıymetim
'Aşkıñ oldu 'âlem içre bâis-i mahviyyetim

Rahne-dār oldu vücūdum dāğ-ı hecriñle medet
Bār-ı cevriñ etti dü-tā sevdiğim bak k̄ānetim

Cinnet-i ceys-i firākıñ etti zabt dil kalasın
Mecnūn-āsā küh-ı gānda vahşile ünsiyyetim

Vuslatıñdan k̄āmiyāb eyle dil-i mahrūmumu
Dergeh-i vālānıza yār her zamān bu h̄ācetim

‘Ar nāmusu m̄ā-bedīd oldu cūnūn-ı ‘aşk ile
Meclis-i ‘irfānda yok ‘aşkıñla eski rağbetim

Dāsitān oldum cihāna hüznile mesrūr iken
Hüznī nāmin almısım rāhıñda Hüznī şöhretim

Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilūn

Ey güzel ol nūr-ı vechiñ şemāne pervāneyim
Per açar dil vaşlıñā göster cemāliñ yānayım

Rūz u şeb hecriñ bañā yār dem-bedem kan ađlatır
Gonca ruhsāra seherde bülbul-i nālānevīm

Leyli zūlfūñ boynuma zincir gibi bend eylediñ
Bu cūnūn-ı ‘aşk ile Mecnūn deñil de yā neyim

Ey semīn s̄āid ‘abiri mūy-ı müşk-i cān-fezā
Sun Leb-i Lāliñ şifāsın s̄ānesi sūzānevīm

‘İd-i vaşlıñ müjdesi bu göñlümü mest eyledi
Ol hayāl-i şohbetiñle şanki bir divānevīm

Rāh-ı ‘aşkıñ tekyesinde cānını kurbān eden
Zehr-i hecriñ mūs eden bir Hüznī-i mestānevīm

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Mefülü / Feülün

Ey Bâg-ı İren göncası nevrete fidânım

Vây şüh-ı cihânım

‘Azmiñ nere bu tarz ile ye hokka dehânım

Gel kumru zebânım

Bilmem nedir ol sendeki bu nâz-ı revişler

Hikmet mi ne işler

Aşlıñ perî âdem diyemen ben saña cânım

Vây rûh-ı revânım

‘Aşkıñ beni bülbül gibiy verd-i semen-bü

Bak etti suhen-gü

Sevdân ile feryâd-zedeyim mihr-i ‘ayânım

Vâh kaşı kemânım

Kurbân olayım ben saña ey Yûsuf-ı zibâ

‘Ah didesi şehlâ

Dil Mısrına sen şâh olalı böyle civânım

Artmakta figânım

Hüznî dili pervâne sıfat ‘aşkile her an

Çün yanmada cânân

Söndür anı âb-ı vişâliñle hûbânım

Hâ ince meyanım

Harfû'n - Nûn

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Şehriyâr-ı şehr-i dîn ey Rahmetenli'l-'âlemîn
Hep seniñle fahr eder eşyâ-yı mevcûd şâh-ı dîn

Embiyânın evvelsiñ hem risâlet hâtemi
Hutbe-i Levlak mübüvvet tahtına olduñ nişân

(1) ما ناع البصر (2) والنهى veçhin dide (3) والضحى
Haq ile olduñ mülâkî şüpheşiz 'ayne'l-yakîn

Kim dehalet eyledi şol-bâb-ı şer'î hazrete
Dü cihânın miñnetinden ol halâş buldu hemîn

İlticâ'ı kat' edenler zem olundu dü cihân
İbnî Hişâm Bû Leheb-veş Lanete oldu karîn

'Abd-i memlûkuñ seniñ cümle ferişte ins ü cân
Ol mübarek merkadîle iftihar eyler zemîn

Hamdülillah dest-girim sen iken gam yok bâna
'Asiyim 'affet küsurum ey şefi'ül-müznibîn

Kıl şefâat yâ Resûlellah amândır el-âman
Ru-siyâh kapına geldi Hüzmi pür-zâr-ı hazîn

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

(4) علم الاسما'ya girdim bir zamân hularla ben
Hakkı ispat eyledim illâ da kâlûlarla ben

- (1) Qur'ân, 93 (Duha), 1
- (2) Qur'ân, 91 (Şems), 1
- (3) Qur'ân, 53 (Necm), 17
- (4) Qur'ân, 2 (Bakara), 31

Gāhi secde eyledim puthānede cānān için
Gāhi girdim mescide hoş müttakī hularla ben

Gāh sükūnet buldu gönlüm Lāl oldum kaldım velī
Gāhi oldum bir hezār ol 'aşk-ı Leylūlarla ben

Gāhi yaktım cismimi ben odlarla pervāne-ves
Gāh bürüdet bulmuşum her renk her sūlarla ben

Gāhi 'aşık gāhi māsūk Lāubālī meşrebim
Gāhi seḥḥārım efendim cins-i cādūlarla ben

Gāhi katre gāhi deryā çölde oldum gāh serāp
Tegne-Leb gāhi dolandım Çin'de ahūlarla ben

Bī-piyāle bādesiz mest-i müdām zāhidā
Hem-dem oldum gāhi de ol zulf-i sebbōlarla ben

Sū-be-sū etti guluv ol ceş-i cinnet başım
Gāhi Kays oldum 'aşırda 'aşk-ı Leylūlarla ben

Gāhi Hüzai gāhi Hizbī bir 'acep divāneyim
Gāhi neşrettim gazeller biñ suhen-gūlarla ben

Fāilātün / Fāilatün / Fāilātün / Fāilün

Hāver-i gam mülküne sultān ararsañ işte ben
Serfirāz-ı Leşker-i hicrān ararsañ işte ben

'illet-i 'aşkıñ baña Eyyüb gibi ah ettirir
Firḳatīñle hasta vü nālān ararsañ işte ben

Mürg-i dil Yāqūb gibi Hüdādan rü'yetin
Mısr ilinde menzil-i zindān ararsañ işte ben

Taht-ı gönlüm' ah ile arāste çün Dārā gibi
Mihnetiyle Hüsrev-i devrān ararsañ işte ben

Ey Şirīnim tī-şe-i 'aşkıñ beni etti helāk
Şimdi Ferhād'a mişāl kurbān ararsañ işte ben

Gerdanımda Leylī zulfūñ zincir-āsā ey perī
Deşt-i Kays'da serserī hayrān ararsañ işte ben

Şol havāl-i vuşlatıñla Hüzni-ves zār-ı hazīn
Saltanatta şuşşaya şâyān ararsañ işte ben

Mefülü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Dil 'aleme destān oluyor yāriñ o hubdan
Bülbül gibi feryād-zede gül-zārıñ o hubdan

Ferhād gibi değlar delerek küy-ı şirīne
Rahında şehid gamzesi huaharın o hubdan

Mümkün mü ferāgat ede ol çeşm-i gazālden
Yağma ediyor 'aklımı gaddārıñ o hubdan

Zulmetse de rahm etnese fermāne mu'tidir
Maḥküm olamaz bir şeh-i hünkārıñ o hubdan

Hiç rahm-ı nigāh etmedi bu Hüzni-yi zā'ife
Bir tül-i emel vuşlat-ı dildārıñ o hubdan

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Hançer-i tîg-i sitemle kıyma cânâ cânâ sen
'Aşıkâ maşûk kıyar mı girme Lutfet kâna sen

Yâ nicoldu deyi seniñle sevdiğim devranlarım
Etmedik zerre sebât şol ahd ile peymâne sen

'Ar-ı nâmus yok mudur hiç böyle bî-pervâ gezen
Güft ü gülâr söyletirsîñ dâima düşmâna sen

Süret-i mihr-i vefâdan cevri mutâd eylediñ
Yâ neler yaptım vefâsız bu dil-i divâna sen

Ger ölürse Hüznîye gavri teraḥḥum eyleme
Bir zulüm eylemeden (1) bir yâna ben bir yâna sen

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Bir nazar kıl nâle-i efgâna gel Allah için
Sen devâ et yâre-i hicrâna gel Allah için

Et temâşa gel bugün gör narû-ı feryâdımı
Kan döker çesmânımız seyrâna gel Allah için

Elvedâlar geldi yine işte rûz-ı iftirâk
Sârâyım kollarımı gerdâna gel Allah için

Câna tesîr etmede cânâ firâk u vuslatiñ
Etme cevri bu dil-i nâlâna gel Allah için

Yâ görem ya görmevin göster cemâlin son vedâ
Eyle Luṭcum Hüznî-i divâna gel Allah için

(1)Metinde etmeden olarak yazılan bu kelime vezin gereği
tarafımızdan "eylemeden" şeklinde okunmuştur.

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Bir nigâh et bende-i hayrânîm Allah için
Gel mürüvvet kıñ baña kurbânım Allah için

Nâzenîm cân atıp gül rüyuna her an seniñ
Her seher bülbül gibi nâlânım Allah için

Ebrüvânîñ durma çek öldür beni gir kânıma
Ben şehîd-i 'arşa-ı meydânım Allah için

Bâş u cânım cümle vârim râhına olsun fedâ
Muntazır dil bende-i ferâşânım Allah için

Vuşlatıñdan etme mehcür Hüznî-i biçâreyi
Hayli demdir sâil-i ihsânîm Allah için

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilüm

Kıyânetler kopardı 'âleme çeşmîñ siyâhından
Zebûn eyler nice Rüstemleri ol nâm-nikâhından

Dizilmiş burc-ı hüsnüñde gerapâ hâllerin cansa
Felekte nâ-bedîd hurşîd mücellâ mihr ü mâhından

Çekilmiş çifte ebrûlar cebîne zülfikâr-âsâ
Hazer etmez döker kânın niçin mazlûmun âhından

Medet müjgân ile ganzeñ ne cellâd-ı zamân olmuş
Nice zâhidlerin 'aklın eder fî-kible-gâhından

Ricâ-mend-i visâlim ben mürüvvet eyle sultânım
Kula 'atf-ı nikâh meşhûr emeldir pâdisâhından

Pedâdır râhîna Hüzni hemîn havrân-ı 'aşkıñdır
Saâdetli efendimsiñ âniñ vazgel günâhından

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Divâne göñül eyle gel efgân içeriden
Feryâd ediyor cürmüne imân içeriden

Düayâyı sevip Hâlıkı hen etme ferâsûş
Tâ'ib olagör zenbiñe her ân içeriden

Şol nefse uyup varlığa mağrûr mu olursun
Merdâne olur kâmil-i insân içeriden

Bir katre meñ aşlıñı gel eyle tefekkür
Maksûda erer 'âşık-ı Mezdân içeriden

Zâhirde içip katre-i şahbâ-yı Hüdâyı
Bâtında çoşa Lücce-i 'ummân içeriden

Hâ gülmede ahvâline cäsüs-ı ziyân-kâr
İğvâyı veren her demi şeytân içeriden

Bir mürşid-i kâmil ara bul vuslat-ı yâra
Bul derde devâ derdine dermân içeriden

Ey Hüzni eğer ister iseñ merhem-i Şâfi
Nefsiñde ara yâraña Lokmân içeriden

Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilūn

Ğurbet elde serserî mağnūm gezersiñ dilinden
Kulle-i endūha ettiñ bir hedef bu cūsmi sen

Var mıdır 'ālemde olmuş sen gibi kâbil değıil
Baht-ı dūnuñ armağānı kim seni mağbūm eden

Çünkü 'usrūn yusrū var 'ācil olma ol çekib
Def' eder Hellāk-ı 'Ālem çekme dil zerre miñhān

- (1) *إقدر لا یغیر* cüz'i hayra mebzul et
(2) *عروة الوثقى* yedinde (3) *حسبى الله* bir resen

Hām şofinin Levn-i tñn-ı zemmeden zāt-ı ecel
sen

Zād-ı uhrā Hüzniyā yok bil vatan kabriñ seniñ
Çün (4) *حب الوطن من الايمان* demişler dildeki *حب الوطن*

Mefūlü / Mefāilü / Mefāilü / Feülüm
Mefülö / Feülün

Dil nerde 'acep şahib-i saşvet o Süleymān
Sultān deyū insān

Mefkūd nerede Hüsrevi Behrān-ı Nerimān
Āsāf ile Lokmān

- (1) "Kader birdir değışmez"
(2) Kur'an, 31 (Lokman), 22
(3) Kur'an, 9 (Tevbe), 129
(4) *حب الوطن من الايمان* "Vatan sevgisi imandır."

İskender-i Dārā kani şol Zāl ile Rüstem
Kuvvetle müselleme

Mevt etti zebūn ōnları biñlerce peşimān
Hep vāleh-i hayrān

Ner nefsi Hüdā zāika-ı mevte bıraktı
Ol sehmele attı

Hāk ūzre vatar yoksul bāyla nice 'ūrvān
Maḥveyledi devrān

Bu varlığa mağrur olanı maḥūr eder Hāk
Şek etme muḥakkak

Bir 'abd-i zāifken 'acep ey dil bu ne 'isvān
Benlik değıl āsān

Ol maḥkeme-i rūz-ı cezā sen seni fikr et
Encāmını zikr et

Hiç var mı 'amel elde kim olsun saña kalkān
Eyvāh işiñ efgān

Bu 'ālem-i efsāmede mihān-ı hayālsiñ
Bir zill-i zevālsin

Al zād-ı rehi olma tehī ōnda perişān
Ol Hākka şitābān

Artık yeter elverdi seniñ fişq-ı fücūruñ
Kāf oldu kuşūruñ

Kılmış mı 'acep ettiğini ins ile bir cān
Ahvāl düşün yan

Eyvāh yine eyvāh geçen ol ömr-i 'azīze
Devrān-ı Lezīze

Ey Hādī hidāyet dile senden ola her ān
Kıl Hūznā'ye ihsān

Harfū'l - Vāv

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Sūretim tersim olmauş hevkel oldu māh-rū
Her taraftan bād-ı cinnet başıma etti gülū

Zerre kadrin bilmedin ağıār ile hem-dem olup
Eyledim kat-ı ümīd āh vaşlıña sından gerū

Hem-dem olmuşsun rakīb-i bed-Likā yanıñdadır
Eylediñ yüz bin hakāret bendeñe āh rū-be-rū

Hiç mürüvvet yok mudur ūftādene ey bi vefā
Olmazın gerre emīn hep andıña boştur şū bū

Cān 'azīzin sende birün ol bu tenden vakt iken
Çün harāba tuttu yüz āh beyt-i göñlüm sū-be-sū

Ey melek al cānımı tez cinnet etmem cān için
Mevt için geldim fenāya Lemyezeli Hak bākī hū

Sen selāmet ver ilāhi Hūznā'ye āhir nefes
Eksilir mi ey Hūdā bahr-i kereminden kaçre sū

Mefûlû / Mefailû / Mefâilû / Feilûn

Lâl oldu gökûl şive-i güftârîna karşı
Râm oldu hemîn ganze-i gaddârına karşı

Kumru gibi mest etmede 'ussâk-ı zebânî
Tâvus da hicâb etmede etvârîna karşı

Ey şüh-ı cihân cânına kâr eyledi sevdâ
Dil mi dayanır Lebleri sükkârîna karşı

Medh olmağa Layık mı değil kaşî hilâliñ
Öldüm kerem et dide-i sehharîna karşı

Hâlin yetişir kevkeb-i seyyâreye emsâl
Sünbül mü misâl perçem-i telkârîna karşı

Ey Hüznî 'akıl ermedi feftâr-ı 'acibe
Bir zerre değil medhine eşârîna karşı

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilûn

Dâm-ı zulfünde esirim nazlı cânânım deyü
Dâda geldim el-amân ey şems-i devrânım deyü

Biñ ricâlar eyledim bir kez mürüvvet etmediñ
Pâyine düştüm hezârân ağladım cânım deyu

Senk-i vicdânım gibi bir senk-i hârâ görmedim
Yoksa polat mı diliñ rahm evle sultânım deyü

Eyledim gün güne cev(ü) cefâñı bi-şünâr
Merhamet et kalmadı hiç tende dermânım deyü

Kelb rakıbe iltifâtın armağan zulmüñ baña
Pâyine düştüm kerem kıl sâh-ı hübânım deyü

Zerre Luţfuñ görmedim görmem dahî şimden gerü
Ey melek-simâ medet kıl dökme gel kânım deyü

Hañçer-i cevriñle âhir Hüznî'yi mahveylediñ
Göz göz oldu sinede ol dâğ-ı hicrânım benim

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün
Mefûlü / Feülün

Ey şâh-ı hutem şüh-ı cihân gamzesi cādū
Ah hañçeri ebrū

Ol beyt-i dilim âtes-i aşkın ile meh-rū
Külhan gibi memlū

Cüş etmede kulzüm gibi deryâ-yı muhabbet
Cânâ bu ne hikmet

Etmekte füzûn derdimi hecristân gamı yâ Hū
Vây dîdesi ahū

Müştak-ı cemâl Leylâ şafat dil nice sâldır
Mecnûna mişâldir

Geldim der-i valânıza hâlim seze her su
Etmekliğe arzū

Her rüz-ı şebim 'aşkile bülbul gibi âhtır
Ah alma günâhtır

Kan ağlıyor üftâdeler ey zulf-i senen-bū
Yetmez mi nedir bu

Hüznî saña meftûn olalı ey ruh-ı hamrâ
Bir 'âsık-ı şeydâ

Allahıñ olsun medet gel seh-i dil-cü
Vaslıñ demi mercü

Harfû'l - Hâ'

Fâilâtün / Fâillâtün / Fâillâtün / Fâillün

Mazhar-ı 'aşk-ı Resûl-ı Kibriyâ derler bize
Vâkıf-ı sırr-ı 'Aliyyü'l-Murtażâ derler bize

Tagne dil mâh-ı muharrem cây-i mâtem sînesi
Zümre-i 'atşân cünüd-ı Kerbelâ derler bize

Intikâm-ı Âl-i Evlâd-ı Resûl çün dâimâ
Sell-i seyf etmiş gürûh-ı ibtilâ derler bize

Şâh Hüseyin 'aşkına olsun cism ü cânım biñ fedâ
Kisve-i mâtemde pinhân dâimâ derler bize

Biz muhibb-i hânedâñız cân-ı dilden zâhidâ
Sâlik-i râh-ı hâkikat bi-riyâ derler bize

Dîde-i hünâbemiz bir dest-i cüy-ı Kerbelâ
Dergeh-i Hayrû'n-nisâya reh-nümâ derler bize

Her Hasan 'aşkına zehr-i mâtemi nûs eyleyen
Meçhedin kıtmîri hâşıl-ı muṭlaķa derler bize

Muhtedā-yı ehl-i sünnet güpbesiz İsnā Âşer
Hüznîyâ rāhında kurbān bir cedā derler bize

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feûlün

Gel eyle göñül sıdkile efgān gecelerde
Bülbül gibi et sen dahî nālān gecelerde

Ârżeyle hāliñ Hzret-i Hallāk-ı cihāna
Dergāh(1) açık sâile her ān gecelerde

Her vakt-i seher Hū ile yâ Hay devām et
Ol Hayv-i ebed gönderir ihsān gecelerde

Pervāne gibi cismiñi aşk oduna vandır
Yâ Rab diyerek derd ile var yan gecelerde

Göz yaşı ile sīneñi girdāb-ı ricā et
Affede hemān cürmüñü Yezdān gecelerde

Bir rûy-ı siyāh cürm-i keşir 'abd-i haķırsiñ
Ol mey-i ricā şevkile sekrān gecelerde

Sür hūke yüzüñ baş açık el kaldır o şāha
Ey Hüznî ara derdine dermān gecelerde

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feûlün

Yâ Rab beni her şaḡs-ı zulüm-kāra düşürme
Bî-raḡm-ı kerem cāni-i hunḡara düşürme

Dünyâda beni bir kese muhtâç dahî etme
Agyâr gibi pür-kîn görünen ol yâra düşürme

Senden diğere kimseye âcrâ-yı tekâpü
Ettirme baña rızq için egrâra düşürme

Eslâf gibi hiç varmayayım bâb-ı ümerâya
İkbâl-i saâdet dili idbâra düşürme

Eyyüb gibi ver derdi devâsın da berâber
Doktor denilen kâtil şaddâra düşürme

Hem maddeî hem mânevi mahfûz-ı emel et
Dâvâ ile ol hâkim-i mekkâra düşürme

Bu aşrımız olmakta mizâc-ı ehl-i hevâ hep
Fetvâ için ol müfti-i efkâra düşürme

Ey Hüznî bunu görmeye aşhâb-ı müdâhin
Her cins-i bozuk kelb gibi ağvâra düşürme

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Ey peyk-i seher derdimi Lokmânıma söyle
Yandı ciğerim hecrile cânânıma söyle

Gam Leskeri zabteyledi dil kişverin eyvâh
Fetheyledi vaşl ile sultânıma söyle

Hiç tev-i cefâ çekmeğe yok tākātım aslâ
Kâr eyledi hem firkat bu cânıma söyle

Şeb-tâ-be-seher aşkile bülbül gibi oldum
Beyhüde yere var meh-i tâbânıma söyle

Yaküb gibi hep çektikçe kim derd-i belâvı
Var Hüznî dilim Yūsuf-ı Kenânıma söyle

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Eyledi teğir rirākım sine-i sūzānıma
Raħm kılma kanlı zālīm nāle vü efğānıma

Ķātil ol öldür beni ol ğanze-i ħunrız ile
Teene ğilsin ğālibā kim girmek istesin kānıma

Dil taħammül eylemez cānā bu nār-ı firķate
Ĥaçer-i ebrūlarıñ çek durma vur gerdānıma

Ser-be-ser olsun nişār rāhında ħūn-ı iştıyāk
Lāle renk olsun vücūdum bakma hiç nālānıma

Zehr-i hecri etmeden nūş dāima Ĥüznī gibi
Mevtim aħsen her cihetten bu dil-i dīvānıma

Feilātün / Feilātün / Feilātün / Feilün

Feleğin cevri bize rütbe-i bālası kime
Bizedir zulm ile ķahrı ānıñ itfāsı kime

Görelī ħüsnūñ dilber ğeb-i rüyāma girer
Dile hevrin ācabā madde-i ħülyāsı kime

Yine dil cezbe-i cānān seni sermest ediyor
Bana mı ol periniñ yā saña sevdāsı kime

Saña cennet bana vahşet veriyor veç-i mellāh
Saña Mecnūn bana Ferhāt desem işğāsı kime

Ne nezāket tūfī-dil sendeki bu nāz-ı revis
Yanıyor Ĥüznī pedā ğayret-i itfāsı kime

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Cānımız olsun fedā ol ruhlariñ hamrāsına
Ebruvān-ı hūn-feşānla çeşmāyiñ şehlāsına

Ġanze-i cellādıyın cānā elinden el-amān
Hāl-i hindū fūfūlūkle perçemiñ tuğrāsına

Ey perī hūsnūñ 'acep ol Yūsuf-ı Kenān mıdır
Mısr-ı dilde velvele düstü bugün sahrāsına

Kūh-ı 'aşkıñ hāil oldu ey Şirīn Ferhādīña
Bede-i fitne-cū senaiñ 'aşrıñız Leylāsına

Hāter-i 'aşkıñ beni dehre Süleymān evledi
Kalmadı minnet dahi İskender-i Dērāsına

Pāyidār oldukça 'aşkıñ hāne-i dilde hemān
Bakmazın çarhıñ dahī dünyā vü mā-fī-hāsına

Nāt-ı hūsnūñ bülbül-i güvāsi Hūznī dāimā
Kıl rahm devletli çāhın 'aşkıñıñ şeydāsına

Mefūlū / Mefāilū / Mefāilū / Feülün

Bī-çāre göñül dīdesi mestāne yanasma
Beyhūde yere ğanzesi fettāna yanasma

Sevdā-zedeyim hāline rahm et Melekü'l-Mevt
Bir cisw-i zāif sīnesi sūzānına yanasma

Ol şire mişāl sīvesi encām-ı haşar-nāk
Ebrūsu kemān ruhları tābānına yanasma

Aldanma ānıñ vuşlat(ı) hicrānı mūsāvı
Bülbül gibi beyhüde yere hālāna yanaşma

Hüznı saña bī-raḥm-ı vefā gör neler etti
Ol kalb-i pölāt āfet-i devrāna yanaşma

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Çekme zülümle dilim gel bende Allah 'aşkına
Āsitān-ı dergāhiñda bende Allah 'aşkına

Cevr-i bī-dādın elindeñ el-aañ ey Mehlikā
Kalmadı şabr u tahammül bende Allah 'aşkına

Biñ bilirseñ bir bilenden eyle keşb-i marifet
Tut şimāhıñ sevdiğim gül yüzde Allah 'aşkına

El verir ağıvara bunca iltifātıñ mazharı
Kıl kerem 'uşşāka bir kez sen de Allah 'aşkına

Dāğıdār-ı hecriñ oldu rīze rīze kan döker
Çün vedāda meyyit-āsā tende Allah 'aşkına

Ey meh-i ruşsār-ı gülgün rüz-ı şeb Ceryād eder
Bülbül-i şūrīdesi kıl ḥande Allah 'aşkına

Dil-i talebkār vişāliñ muntazırdır dāimā
Mālını 'arzētmeğe şermende Allah 'aşkına

Derd-i 'aşkın kēmetin kaşın gibi kıldı hilāl
Hüznı-i bī-çāredir efgende Allah 'aşkına

Harfî'1 - Ya'

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Görmedim bir şahs-ı mağmûm kalb-i mağzûnum gibi
Var mıdır bir cûv-ı hün-âb çenn-i pür-hûnum gibi

Ebr-i târîk yağdırır bārân-ı miñnet başıma
Hep mübeddel handeler ol âha medyûnum gibi

Görse Lokmân 'aczile eyler devâdan ihtirâz
Kim Felâtûn görmemiş ol derd-i el'zûnum gibi

Zîmre-i 'irfân içinde etti ikbâlim bâ'id
Var mıdır 'âlemede mâkûs tâli-i dūnum gibi

İntikâmın almada zâlim felek bizden müdâm
Meslûb oldu 'aql ü fikrim dehre mecnûnum gibi

Ağla Hüzni Hakkâ hüzn oldu tâ Bezm-i Elest
Arz-ı vâsî' tenğ olundu şanki mescûnum gibi

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Gönlümüz virâne oldu hâne-i bûmlar gibi
Gün-be-gün olmakta müzdüd derdimiz kumlar gibi

Dâm-ı gurbet sū-be-sū bend eyledi her yānımız
Âteş-i hecrin bizi mahveyledi numlar gibi

Gül cemâliñ hiç gider mi hâtır-ı bî-çâredem
Ceys-i endûh-ı havâliñ serde mevhûmlar gibi

Dâimâ vaşliñ gamı cânâ dile kâr etmede
Her senîñ ağkın derûnda dürr-i mektûmlar gibi

Zehr-i gurbet nûs edip sen câme-i haşret ile
Ağla Hüzni haşre dek dehrîde mahrûmlar gibi

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Dilâ sevdik medet yandık dilârâyı dilârâyı
Olup seyyâh ânuñçün gez hemân Belh Buhârâyı

Şarâb-ı Lâ-Yezâlıden Hızır-ves nûş edip ey dil
Hayât-ı câvidün aldın verip kâlâ-yı dünyâyı

Nesim-i fevz-i aqdestir şabēdan al peyâmın sen
Seher-hiz ol uzatma hiç dilârâyı dilârâyı

Seni sermest eden ânıñ cemâl-i pertev-i nūru
Edüben vâsıta aşkın bul arâyı bul arâyı

Der-i vâlâsıññ Hüzni gubârın tütüyâ eyle
Medine semtine git sen var arâyı var arâyı

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Seherde küy-ı cânâna sefer kıl bul dilârâyı
Dilârâyı dilâ sevdin telekkür et bu mâhûya

Bu mâhâdan ezel aşkıñ sarâbını içen sensin
İçen sensin o cânânıñ yedinden cân-ı şahbâyı

O şahbâ-yı gam-ı hecri verir dil Nûhuna tufân
Tufânından bulursun sen nice bin dürr-i yek-tâyı

Çü yektâ-yı vişâlınden murâdıña ereñ gönül
Gönül Mecnün iseñ gez sen ara bul saçı Levlâyı

Bulan Leylâ ile Hüzni hakikat râhını Mecnün
Aña Mecnün olup her dem ganîmet bil bu sevdâyı

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Yürü kâşî gözü kara ruhları hamrâ seni
Soram can-ı gönülden dîdesi şehlä seni

'Acabâ vad-i yemînler 'id-i vağlıñ nerede
Çıktı meydâna hilâfıñ añladım cânâ seni

Bu firîbiñ dilimi şayd etti zulfüñ bendine
Çâresiz âşuften kıldıñ neyleyim ammâ seni

Cünbüş-i restârıñı âh kimler öğretti naña
Memşireñ mi gâlibâ yâr etti möstegnâ seni

Cân evimde gizlidir hem 'aşkın îmânım gibi
Kabre gürsem Hüznî-veş terk etmezem illâ seni

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Ol perîniñ zîb-i fer-hüsnünde hursîd pâyesi
Metn-i hüsnü şerhine yoktur liyâkat gâyesi

Görmedim görmez beser mislin âniñ âşufteni
Bir şehinşâh-ı cihândır zıll-ı hüvâdır sâyesi

Bilmezem huri ferîşteh Yûsuf-ı Kenân mıdır
'Adl-i Kısra 'âşıka Hâtem-i şehâ sermâyesi

Kâinâta eylemiş takسیم cemâlin zerresin
Züvâre-i hübün şehî bañr-ı Letâfet mâyesi

Öyle bir mañbûb-ı 'âlem Hüznîyâ ol bi-nañîr
Der ki vâlâsınıñ nâmus-ı ekber dâyesi

Feilâtün / Feilâtün / Feilâtüm / Feilün

Aradım şüh-ı cihân-bânımı kıldım talebi
Gezüben Mısrı Yemen Kûfe'i şâmı Halebi

Akıtıp dide-i eşkim ciğerim kıldı kebâp
Baña ettirti mürür âh ile her rûz-ı şebi

Beni Mecnûnâ misâl eyledi aşkı ne 'acép
'Acabâ hûri mi yoksa melek ânîñ nesebi

Ne 'Acemdir ne de Gürcü değil ol Türk-i Tâtâr
Medet ol nev'-i beğer zümresi 'Âli Çelebi

Duyan ol şive-i güftârını âşuftesidir
Bütün ol muciz-i 'âlem dolu hikmetçe Lebi

Okudum muşhafı hüsnündeki âyât-ı hikem
Yeñi bildim ki o güzel 'Arabîdir 'Arabî

Dedi ey Hüzni-i şarib vaşlıma cân eyle fedâ
Dedin ol cân fedâ üm ile de olsun ebî

Mefûlü / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Yâ Rab saña mâlum dil-i divâne merâmı
Mağrûm komak aşlâ dil-i nâ-çarı revâ mı

Ettikçe 'azîmet hemân ol semt-i Hicâzlı
Âh etmede her gördüğü huccâc-ı kirâmı

Akmakta gönül Kâbe'ye bir 'ayn-ı Zübeyde
Yâ Rab naşîb et bize ol Beyt-i Harâmı

Huccâc ile Lebbeyk diyeyim ben 'Arafât'ta
Kurbân edeyim cânımı Mînûda kıyâmı

Birisine elim durayım âdabla tavâftan
Feryâdla ziyâret edeyim bâb-ı selâmı

Kanlar dökeyim küyuna encâm-ı Resûlüm
Göster bize şol Ravza-ı Pâk Fahr-i Enâmı

Bî - hadd ü bevân-ı 'âsiye yâ Rab keremiñ bol
Hüznîde ziyâret ede ol 'âlî maqâmı

Fâ ilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Ben ezelden Hazret-i Gaffâr'a verdim gönlümü
Raḥmet-i bahr-i muḥîṭ-i Settâra verdim gönlümü

Yevm-i mişâk Lâ ile illâyı tefriḳ eyleyip
'Âlem-i ervâḫta ben ikrâra verdim gönlümü

Dilber-i dâr-ı fenâdan kaç-ı ülfet etmişiz
Lâ-şerîk Lâ-naẓîr dil-dûra verdim gönlümü

Hazret-i Mûse gibi ol Kûh-ı Tûra cân atıp
Hem (1) ترانی va'diyle didûra verdim gönlümü

Okuyup (2) هولاك هولاك hutbesin Bezm-i Elest
Şâh-ı Baḫâ Ahmed-i Muḫtâra verdim gönlümü

Ol Habîb-i Kibriyâ'dır mefḫar-i ḫayrül-ümen
Mâsi-i cürm(ü) ḫaṭâ ḫünkâra verdim gönlümü

(1) Kur'an, 7 (A'raf), 143

(2) Aliyyü'l-kârî, Mevzûât, S.4,5 (Ḥadis-i Kudsf)

Hem muhibb-i hānedānım āl-i aşhāb haq yekūn
Yār-ı Gār-ı Muştafā dert-yāra verdim gönlümü

Ehl-i cāha rağbetim yoktur fenāda Hüzniyā
Āsitān-ı dergah-ı ebrāra verdim gönlümü

Müfred

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Rahmetiñ indinde kaçre ettiñim cürm (ü) hatā
Ol Habibiñ hürmeti bakmağıl işyanıma

Mefülü / Mefülü / Mefülü / Feülün
Mefülü / Feülün

Zikreyle göñül şıdkile Hallakı cihānı
Her mahz-ı 'ayānı

Ol verdi saña ni'met-i ikrār-ı imānı
Yok zerre gümānı

Dil kendiñi hırzeyeveğör hubb-ı sivūdan
Ayrılma riżādan

Hiç isteme kim dehrīde sen şöhret-i şānı
Hep āhiri fānı

Bu 'ömrüñü bu vāriñi bu gervet zinhār
Gel olma talebkār

Göster baña şol Rüstemi şol Zāl-ı zarānı
Hiç var mı nişānı

Yañmaladı naqdineñi āteplere var yān
O nefsile seytān

Perverde edersin yine sol ke(b-i yabani
Hinzir-i yamani

Bu aşkı mecâz ile bu dünyayı sen ey dil
Fikret sonu müşkül

Hüznî gibi var hüzn ile kıl zâr-ı efgâni
Âh eyle hemânî

تمت العزل بعناية لم يزل (1)

Sene / Sene
1353 / 1350
6 Mayıs , 5 Şafer

Mefâilün / Mefâilün / Feülün

Resûlün yandır Şiddîk-ı Ekber
Gürûh-ı mücrimândır penâhı

Âniñ sen hürsetiyçün rûz-ı mahşer
Hacil etme medet rûy-ı siyâhı

Gelip hakkında ol (2) طمرات çün
'Umûmî evliyânîñ kiblegâhı

İkincisi Enîñ Fârûk-ı Azam
'Adâlet tahtınıñ günüyle mâhı

Eğer gelse nebî Fârûk olurdu
Hâbibullah kelâmıdır güvâhı

'Ulüvv-i şânına (3) ط delildir
Ânnî hürnetine et nîm-nikâhı

(1) Allah'ın yardımıyla gazel tamamlandı

(2) Kur'an, 20 (Tâ-Hâ), 1

(3) Kur'an, 77 (Mürselât) , 1

Dağî Osmân-ı Keremkâr-ı Hayâdâr
Geçer (arç) âniñ manâda câhı

Ki yetmişbiñ kiği nâra sezâniñ
Şeri'îdir bağışla geç günâhı

Denildi sanına (1) **انا فتننا**
Şerâ'at mülkünüñ ol doğru râhı

'Alî'niñ (2) **حل اتي** şânında münezzel
Ledün esrârınıñ dervâsı mâhı

Ebû'ssibteyn O Zehrâhıñ eridir
Bu dîn arslânıdır bî-iştibâhı

Bu dördüñ birisin inkâr edenler
Ne mülhittir ne kâfirdir ilahi

Ebübekir 'Ömer 'Osmân 'Alî'den
Bizi mehcür edip ettirme âhı

Bu dördü Hüzni'ye ferdâ şefi'et
Kerenden pâdişâhlar pâdişâhı

(1) Kur'an, 48 (Feth), 1

(2) Kur'an, 76 (İnsan), 1

MURABBALAR:

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ey Hüdā kaldım perişān hem marizim hem garib
Et medet yā Rabbenā ol Muştāfā'nıñ aşkına
Dāğ-ı şahrā meskenindir yā Rahim yā Mucib
Rahm kıl āvāreyim Hayrū'l-Verāniñ aşkına

Var iken sen ben kime şekvā edem ey Kirdigār
Hün-ı eskim akmada mānend cūy-ı nev-bahār
Kıl rahm göz yaşım ol hak zāt-ı çār-yār
Zümre-ı ashābla ahyār-ı Hüdāniñ aşkına

Nār-ı hasret sīnemi yaktı hemān yok tākātım
Vādī-ı hayrette kaldım kalmadı hiç rāhatım
Ehl-ı Beyt-ı Muştāfā'nıñ hakkıçün ver hācetim
El-amān şāh-ı şehid-ı Kerbelāniñ aşkına

Bāb-ı luţfuñ vār iken ben kimlere yalvarayım
Hem cūdā düştüm vaţandān hem de baht-ı karayım
Nā-tūvān Hüzni gedāyım āsiyim bī-çāreyim
Yā ilāhi kām-yāb et enbiyāniñ aşkına

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ey cenāb-ı Kirdigāriñ hak resūlü Muştāfā
Kirdigārın aşkına kıl sen medet her dem baña
Hak resūlü sen medet kıl dil-ı marizi öñden soña
Muştāfā her dem baña öñden soña Luţfet devā

Hem melāmet var bu dilde hem de vaşliñ firķati
Var bu dilde nār-ı aşkıñ her taraf şol hayreti
Hem de vaşliñ her taraf cāna verir biñ vahşeti
Firķati şol hayreti biñ vahşeti mahvet sehā

Bir günshkār āsiyim ben sen şefi' ol yā Resūl
Āsiyim ben 'abd-ı 'abak rū-siyāh ālām bol
Sen şefi' ol rū-siyāh 'ācizleri gāyet melūl
Yā resūl ālām bol gāyet melūl rahm et oña

Rûz-ı mahşer kıl şefâ'at etme rûsvâ zî-kerem
 Kıl şefâ'at halk içinden et halâş! Kable'l-Ümem
 Etme rûsvâ et halâş! nârdan âni Şâh-ı himem
 Zî-kerem Kable'l-Ümem Şâh-ı himem Hüzni geda

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâillün

Ey gösüller şehriyârı çeşm-i sehlâ dil-rübâ
 Şehriyârı hüblarıñ hem vây perî nâzik edâ
 Çeşm-i sehlâ vây perî yâr serv-i kad gül mehlikâ
 Dil-rübâ nâzik-edâ gül mehlikâ yandım sana

Bir zamânda eyler idiñ bendeñe yâr iltifât
 Eyles idin nâzenînim hoş vefâ bulsam hayât
 Bendeñe yâr hoş-vefâ etseñ nola Hürî-sifât
 İltifât bulsam hayât Hürî-sifât Şâh-ı dilâ

Tütü dillim bir zamânda lutfederdiñ âşıkâ
 Bir zamânda cevriñ olsun eyle var dil-yâniğa
 Lutfederdiñ eyle vâre ehde vefâ bu sâdıka
 'Âşıkâ dil-yâniğa bu sâdıka lutfet becâ

Hânümânım cism-i cânım râhiña bil nev-civân
 Cism-i cânım yâr seniñçün kılmışım yağma hemân
 Rahiña bil kılmışım hep vârimı kurbân 'ayân
 Nev-civân yağma hemân kurbân 'ayân olsun fedâ

Yandı Hüzni firkatiñle çok zamandır ödlara
 Firkatiñle serfürüyüm bed-rakîb merdütalara
 Çok zamandır bed-rakîb dili mes'ütlara
 Ödlara merdütalara mes'ütlara devrân bu yâ

Mefâilün / Mefâilün / Feülün

Ey verd-i hamrâ gonca leşâfet
 'Âşıkîla nâ-çâr kaldım be-gâyet
 Bir baht-ı ma'kûs dergâha geldi
 Bâbiñden ey şâh bekler 'adâlet

Hicrân eîgerde derdim hezârdır
 Âh yandı pişti dil beyt-i nârdır
 Leyl ü nehârım âh ile zârdır
 Lutfuñla söndür çoktur harâret

Deryâ-yı gam dil girdâb-ı sînem
 Bir et nigâhı ey nûr-ı dîdem
 Sen mahbûb iseñ ben söyle kimim
 Ma'şuka 'âşık Haktan emânet

Ey çeşm-i âhû hâlim yamândır
 Vây nûr-ı hikmet kârim figândır
 Hüzni 'âşıkça ehl-i îmandır
 Yetmez mi eyle 'inâyet

Mefâilün / Mefâilün / Feülün

Yüzüm kâra saMa ettim dehâlet
 Habîbiñ hürmeti eyle inâyet
 Garîbem bî-kesim gurbette yâ Rab
 Habîbiñ hürmeti eyle 'inâyet

Ki mevcûdum hüzünlü kalbde her ân
 Buyurdun Kâdir-i Kayyûm-ı Mennân
 Ola mesrûr göñül yâ Rab giryân
 Habîbiñ hürmeti eyle 'inâyet

Melâmet var göñülde hâl harâptır
 Yanar sînem garîbem dil kebâptır
 Şell kalmışlara yardım sevâptır
 Habîbiñ hürmeti eyle inâyet

Kuşûrum rûyuma vurma fenâda
 Aman etme beni rûsvâ bekâda
 Celâliñ hakkıçün irkür murâda
 Habîbiñ hürmeti eyle 'inâyet

Efendiden kuluñ dâ'im ricâsı
 Kusûr kuldân efendiden 'atâsı
 'inâyet 'âcizedir muktezâsı
 Habîbiñ hürmeti eyle 'inâyet

Hüdâyâ her işim fışk-ı füsûktur
 Sefâhet-kârım ol Hakk-ı hukûktur
 Elimde bir 'âmel yâ Rabbi yoktur
 Habîbiñ hürmeti eyle 'inâyet

Şefi'ü'l-müznibîn ser-tâc-ı âdem
 İmâmü'l-Enbiyâ Sultân-ı 'âlem
 Ânıñ yüzü suyu hakkı dem-â-dem
 Habîbiñ hürmeti eyle 'inâyet

Kamû işler saña âsân ilâhi
 Hemâm 'âcizlerin sensin penâhi
 İki cihân baña ettirme âhi
 Habîbiñ hürmeti eyle 'inâyet

Niyâzım bu belâdan eyle tahtıñ
 Edip aşk-ı habîbin kalbe tahşis
 Rızânı tahşile et âñi tahrîş
 Habîbiñ hürmeti eyle 'inâyet

Marîzım 'âcizim nefse zulümden
 Şerrim çoktur hayır gelmez elimden
 Temenni eylerim mevdi dilimden
 Habîbiñ hürmeti eyle 'inâyet

Dahî mü'min karındâşım la yâ Rab
 Belâdan sen halâs et ânları hep
 Nizâm-ı kul ile etme mu'azzeb
 Habîbin hürmeti eyle 'inâyet

Hevâ-yi nefse tâbi' Hüzni âşî
 Şeb-i rûzî hemân kâr-ı ma'âsî
 Şurûr-ı ins ü cinden ver halâş
 Habîbin hürmeti eyle 'inâyet

Mefâilün / Mefâilün / Feülün

Ricâyle göñül vakt-i icâbet
Bu mevlüd-i Muhammed Mustafâ'dır
Resül-i Kibriyâ şâh-ı risâlet
Bu mevlüd-i Muhammed Mustafâ'dır

Şefâet menba'-ı cüd-ı himemdir
Habîbullah hemân şâhip keremdir
Hidâyet burcuna Hâdi 'alemdir
Bu mevlüd-i Muhammed Mustafâ'dır

Elif eç bârigâh-ı Kibriyâ'ya
Hulûş-ı kalbile yüz tut du'âya
Şefî' edip hemân bağla ricâya
Bu mevlüd-i Muhammed Mustafâ'dır

İçip câmin bu 'aşka eyle bi'at
Edeble kil o şâhe hoş tahıyyât
Bu meclis meclis-i şems-i hidâyet
Bu mevlüd-i Muhammed Mustafâ'dır

Yüzün kara behey Hüzni müdâmi
O Fahr-i âleme kil ihtirâmi
Götür dâ'im salât ile selâmi
Bu mevlüd-i Muhammed Mustafâ'dır

Mefâilün / Mefâilün / Feülün

Gel ey mâl şâhibi fehmet kelâmi
Şahî ol gel sahâvet pek güzeldir
Behîliñ hâlini diñle tamamı
Şahî ol gel sahâvet pek güzeldir

Yemîn etti Hüdâ Leyl ü nehâra
Zikür ünağ için bil âşikâre
Behîliñdir cihânda yüzü kara
Şahî ol gel sahâvet pek güzeldir

O Hâtem Ta'iniñ Hak etti ehven
Sahâvetten azâbın müşrik iken
Denâ'etten halâs et nefsiñ erken
Şahî ol gel sahâvet pek güzeldir
Mürüvvet olmaz ise agniyâda

Sahavetsiz gani çingene-zâde
Rezîl olma emân rüz-ı cezâde
Şahî ol gel sahâvet pek güzeldir

Okur tutmaz verir nāse makāli
 Yağar Kārūn gibi harsıyla māli
 Şakın olma bahil 'alēm miğāli
 Sahī ol gel saḥāvet pek güzeldir

Çıkınca ruh bedenden dinle cānā
 Ederler irzile hep māli yağmā
 Azıgān ol ölümden önce zīrā
 Sahī ol gel saḥāvet pek güzeldir

Hüdā kāfil iken rizkīns el-hak
 Onu bunu dolandırma gel alçak
 Kalır hıfz ettiğin ağıvara ancak
 Sahī ol gel saḥāvet pek güzeldir

Bahil olan ne alçak dendi Hūznī
 Gözü e'ma naşihat duymaz ūznū
 Saḥāvete 'Azāzil vermez izni
 Sahī ol gel saḥāvet pek güzeldir

Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilūn

Ey felek yetmez mi zulmūn kaddimi nūn eylediñ
 Ceys-i gamla 'idīnī başımda her-gün eylediñ
 Nūh gibi tūfān-ı gāmda keştimi gark eyleyip
 Bahtımı dūn kadrime dūn derdim efzūn eylediñ

Herkese verdiñ şafā vāreste gāmdan bezeler
 Tak-ı eyvān içre rāḥat yatmada dil-ı handeler
 Şād-kām-ı nā-merd olanlar 'aksine eigendeler
 Ehl-i hāliñ kalbi mahzūn çeşmimi hūn eylediñ

Kānde kesem başıma şahrāyı dār ettiñ felek
 Beytül-ahzān cānımı pişemi zār ettiñ felek
 İnandırıp bād-ı ḥazān goncamı hār ettiñ felek
 Yarı mahzūn eyleyip ağıvarı memnūn eylediñ

Lehd-i mevte dāhil olsam çekmez idim hiç elem
 Var ūmidim 'affeder isyānımı ol zī-Kerem
 Etti gārāt her taraftan 'akl u fikrim ceys-i gam
 Estī başa bād-ı cinnet misl-i Mecnūn eylediñ

Eylesem tahrîr tükenmez ettiğin zulm-i cefâ
 Tâ sabâvetten beri biñ derde ettiñ mübtelâ
 Ermedi yoksa kemâle cevri bî-dâd gâlibâ
 Bilmez mi ki haşre dek bu derde merhûn eylediñ

Sinemi girdâb edip derdim ettiñ şad hezâr
 Dâmenim deryâya teşbih eylediñ bir cüy-bâr
 Sûz-ı hasret ile eyvah dil ise durmaz yanar
 Seyl-i eşkim'âkıbet bu dehre ceyhûn eylediñ

Muhlisin Hüzni deyip hüzniyle yâd ettiñ beni
 Tarfetül-ayn-ı oihânda nerde şâd ettiñ beni
 Cây-i hüzne şebâh-ı hüzne zâd ettiñ beni
 Cismimi âlûd edip Hüzniyle mabûn eylediñ

Mefâilün / Mefâilün / Feülün

Yine aldım elim yüzüme geldim
 Dahilek yâ Resûlellah dahilek
 Bir ednâ müznibim bî-çâre kaldım
 Dahilek yâ Resûlellah dahilek

Enîs-i münis-i nefis-i hevâyım
 Fakirim bî-kesim hem bî-nevâyım
 Hacâletle derinde bir gedâyım
 Dahilek yâ Resûlellah dahilek

Kusûrum kûh-ı kâf elde âmel yok
 Derûnumda hemân tûl-ı emel çok
 Şeîâ'at ni'metinden eyle merzûk
 Dahilek yâ Resûlellah dahilek

Nûh eflâk seyr-i a'lâ hürmetiyğün
 Hafideynle o Zehrâ hürmetiyğün
 'Alî sâlâr-ı eshâ hürmetiyğün
 Dahilek yâ Resûlellah dahilek

Efendim Hüzniyim rüy-i siyâhım
 Semevâta çıka feryâd-ı âhım
 Ki senden gayri yoktur penâhım
 Dahîlek yâ Resûlellah dahîlek

Mefâilün / Mefâilün / Feülün

İşim 'isyân' amelde pek kalîlim
 Amân yâ Rab medet 'âsî zelîlim
 GÖXÜL gam-gîn vücûd lâgar alîlim
 Amân yâ Rab medet 'âsî zelîlim

Kapıdır melce'im piş t ü penâhım
 Semâvâta çıkar feryâd-ı âhım
 Şakîl kâftan benim cürm ü günâhım
 Amân yâ Rab medet 'âsî zelîlim

Saňa lâyık 'amel yok elde yâ Rab
 Ki kaldım bir acâ'ib halde yâ Rab
 Umîd⁽¹⁾ (عقود) bu dilde yâ Rab
 Amân yâ Rab medet 'âsî zelîlim

Halâyıktan beri kıl kalb-i mevla
 Ânı 'aşkıñ ile sen eyle ihyâ
 Saňa ikbâl ede her dem Hüdâyâ
 Amân yâ Rab medet 'âsî zelîlim

Ki maddî ma'nevî yok iltimâsım
 Garîbim dehrîde menfûr esâsım
 Vücûdumda hacâlettir libâsım
 Amân yâ Rab medet 'âsî zelîlim

Gönûlde var dahî bir intizârım
 Keremden nâ'îl et perverdigârım
 Vişâliyle müşerref kıl umarım
 Amân yâ Rab medet 'âsî zelîlim

(1) Kur'ân, 39 (Zümer), 53

Habibiñden ziyâretler umar dil
 Sanâ âsan velâkin bence müşkil
 Bizi ol devlete yâ Rab mesâ kıl
 Amân yâ Rab medet 'âşî zelîlim

Eder kûl birbirine istinâdı
 Umarlar birbirinden her murâdı
 Safâ rabt eyledim ben i'tikâdı
 Amân yâ Rab medet 'âşî zelîlim

Ümidim kesmezim bâb-ı keremden
 Esirge Hüzniyi her bir elemden
 Zuhûr etti bu târih tam kalemden
 Amân yâ Rab medet 'âşî zelîlim

Mefâilün / Mefâilün / Feülün

Safâ vakti buyur cânım nükûtu
 Gel imdi gonca-ı gülzâr-ı 'ömrüm
 Yine âteşlere yaktıñ vücûdu
 Gel imdi gonca-ı gülzâr-ı 'ömrüm

Erişti âsumâna ah ü zârım
 Tükendi kalmadı şabr ü karârım
 Kerem eyle yeter gel nazlı yârım
 Gel imdi gonca-ı gülzâr-ı 'ömrüm

Seniñ 'aşkıñ ile cânâ şeb-i rûz
 Dem-â-dem âh edip oldum ciğer-sûz
 Erişti gül yine eyyâm-ı nevrûz
 Gel imdi gonca-ı gülzâr-ı 'ömrüm

Medet cânâ yeter gayri bu Hüzni
 Temâşû-yı cemâle tuttu üzni
 Bugün mâder pederden hem âl izni
 Gel imdi gonca-ı gülzâr-ı 'ömrüm

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Yâ ilâhî 'Arzûhâlle saña geldim el-amân
 'Arzûhâlle saña bu dil rûz-ı şeb eyler figân
 Saña geldim rûz-ı şeb cismim za'if gönlüm vîrân
 El-amân eyler figân gönlüm vîrân yâ Rab hemân

Şeh-i Bathî Mustafâ'nın hürmetiyûn yâ Kerîm
 Mustafâ'nın aşkına ver maksûdum lutfuñ'amîm
 Hürmetiyûn maksadım yalvârırım sensin rahîm
 Yâ Kerîm Lutfuñ'amâm sensin rahîm mahfî'âyân

Râh-ı aşkla müstakîm et koyma yâ Rab sû-i hâl
 Müstakîm et her cihetten kalbimi yâ zel-celâl
 Koyma yâ Rab kalbimi bir dem hâzîn verme melâl
 Sû-i hâl yâ zel-celâl verme melâl şâd et her ân

Hüznî'âsî rû-siyâhtır şerm-sârî ser-nigûn
 Rû-siyâhtır etme mahzûn ey Hüdâ çeşm-uyûn
 Şerm-sârî ey Hüdâ sen mesrûr et geldi bugün
 Ser-nigûn çeşm-i'uyûn geldi bugün hâl yamân

Mefâilün / Mefâilün

Yeter ey şûh-ı müstegnâ
 Yeter vazgel cefâlardan
 Kerem kıl dîdesi şehlâ
 Kabul eyle ricâlardan

Su'al ettim seni tek tek
 Dediler rahmı yok bî-şek
 Cefâlardan yâr eliñ gel çek
 Mürüvvet kıl 'aşâlardan

Helâl olsun saña kânım
 Ne teklîf cânâ kurbânım
 İnanna her söze cânım
 'Adüvv-i nâ-bezâlardan

Mürüvvet sende me'mûldür
 Cefâlar bende mahmûldür
 Gözümden kan akar seyldir
 Usandım bu ezâlardan

Nedir ol gamze-i gaddâr
 Nedir ebrûları hûnhâr
 Nedir ol şive-i güftâr
 Bayıldım hoş sedâlerden

Eden sensiz beni hayrân
 Şeb-i rûzum hemân nâlân
 Vişâliñle gel et şâdân
 Kanî'ahd ü vefâlardan

Yüzüñ berk-i gül-i gülşen
 Firâkıñla temim külhan
 Mürüvvet eyle şâhım sen
 Beni kurtar belâlardan

Nezâketler beşâsetler
 Muhabbetler işâretler
 Gider kalmaz kasâvetler
 Görün ol müptelâlardan

Tevâzu'lar tebessümler
 Açıldıkça o gülfemler
 Lebiñden şâfi bal damla
 Şarâb-ı pür devâlardan

O rûy-ı ahmere güller
 Saçın hayrânı sünbüller
 Olur âşuñte bülbüller
 O dil-sûz hoş-nevâlardan

Ne âfetsin'acep cânân
 Cihân bağında ey sultân
 Seniñ meh-i hüsnuñe akrân
 Bulunmaz mehlikâlardan

Seniñ evsâfına Hüzni
 Yazar 'aşkıñla biñ vezni
 Vişâliñ çün umar izni
 Bağışla geç hatâlardan

Mefûlû / Mefâilü / Mefâilü / Feülün

Tâ'ib olalım zembimize (1) تبت ilâllah
 Fażliyle bize lutfede ol Hâzret-i Allah
 Başlar koyalım secdeye her vakt-i seher-gâh
 Fażliyle bize lutfede ol Hâzret-i Allah

Ol etmez ise bizlere yâ kim ede rahmet
 Hiç var mı 'acep âh gidelim bâb-ı mürüvvet
 Deryâ-yı kerem Lutfuna hiç var mı nihâyet
 Fażliyle bize lutfede ol Hâzret-i Allah

Feryâd edelim Hâzret-i Allah'a demâ-dem
 Göz yağıyla biñ Hak diyelim âh edelim hem
 Ferdâda dehî dil olalım şâd ile hurrem
 Fażliyle bize Luţf ede ol Hâzret-i Allah

Dil 'acziñi bil fırsat fevt etme ricâ et
 Bûlbûl gibi feryâd eyle eshârda bekâ et
 Hem halka-i tevhide girip rûha gîdâ et
 Fażliyle bize Luţf ede ol Hâzret-i Allah

Ey Hüzni eğer ister isen râh-ı hakikât
 Zâhirde Hâkka delîl işte şerî'at
 Bir LU'lü-i yektâ-yı Hüdâ sırr-ı tarikat
 Fażliyle bize Lutfede ol Hâzret-i Allah

(1) Kur'an, 4 (Nisâ), 18, / 7 (A'râf), 143, / 46 (Ahkâf)15
 (Tevbe etmek ve günahlardan dönmek anlamında bu üç ayette
 bulunmaktadır)

-HARFÜ'L-YA'

Mefâilün / Mefâilün / Feülün

Uyup neise hemân ettim günâhı
Günâhım Luţfile 'affet ilâhi
Sezâdır eyleşem binlerce âhı
Günâhım Luţfile 'affet ilâhi

Gürûh-ı enbiyâ hem arş-ı âlâ
Dahî Sidre kalem Levh-i mu'allâ
Habîbîn hürmeti 'affeyle Mevlâ
Günâhım Luţfile 'affet ilâhi

Dahî Medine ve Kudüs-i a'zam
Safâ Merve Harem hem mâ-i Zemzem
Emâkini mübârek hürmeti hem
Günâhım Luţfile 'affet ilâhi

Saâna makbûl olan kullar ricâsı
Seherde tâ'ibîniñ ilticâsı
Gözü yaşlıların hakkı du'âsı
Günâhım Luţfile 'affet ilâhi

Ciğerden âh çeken sâdıklar için
Visâliñ isteyen âşıklar için
Celâliñ hakkıçün ey ferd-i bi-çün
Günâhım Luţfile 'affet ilâhi

Hüdâyâ bâbına ettim dehqâlet
Beni mahveyledi bunca hacâlet
'inâyet kıl ilâhi kıl 'inâyet
Günâhım Luţfile 'affet ilâhi

Yüzüm kâra eli boş bi-nevâyım
Seni koyup kime ben yalvarâyım
Günâhkâr 'âsiyim Hüzni gedâyım
Günâhım Luţfile 'affet ilâhi

Hem edib hem de müstakim, irâdeli Ahmet Bey nâmında
muhiblerden müdde-i 'umûmî terfi'an hâkimlikle Artvîn vilâyetine
ta'yîn olunduğunda hey'et-i hâkimeye tebrik-nâmenîñ sûret-i
manzûmesi her-vechî âtî

Onbirli hece kalıbıyla (duraksız)

Bizlere ta'ziye sizlere tebrik
Biz yitirdik siz bulduñuz gevheri
Derd-i derûnumu eyledi tahrik
Dilde olan iftirâkiñ kederi

Müdde-i 'umûmî Ahmet Bey zâtı
Pek muhterem dâna çok kemâlâtı
Misli yok gezsemde her vilâyâtı
Rûmü Şâmı Hindistân Kayserî

İki sene şehrimizde bulundu
Herkesi kendine ahbâb kılındı
Bir zühre yıldızı doğdu dulundu
Gâyetle parlaktı fikr-i enveri

Bir sâhip tevâzu' hâk-i tabi'at
Ahbâb-ı şâdaktır sâhip hamîyyet
Vicdânı gâyet pâk zattır hakikat
Adâletli kânûn-şinâs mihteri

Bizlere mâtemdir sizler oluñ şâd
Bir şâhin uçurdu yuvadan Yozgat
Her ana doğurmaz böyle bir evlât
Sıdkile kazanmış merhûm pederi

Söylenir her sözüñ dâ'im veznile
Biraz vasfın dedim hakkiñ izniyle
Hüznî hüznüm hüzünlendi hüznile
Eyvâh zâyî' ettik ah eyle serveri

(1) Kur'ân, 20 (Tâhâ), 1
(2) Kur'ân, 36 (Yâsin), 1

MUHAMMESLER :

Der-sâdette reşâdetlü Şeyhü'l-Hac Muhammed Esâd Efendi'ni
gazelini TAHMİS

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Mürüvvet eyle sultânım kuluñ senden 'atâ ister
Tarik-i feyz-i aşk içre vişâle reh-nümâ ister
Dilim Yakubuñ ey Yûsuf telâkî-i Likâ ister
"Göñül nûr-ı cemâliñden habîbim bir ziyâ ister
Gözüm hâk-i rehiñden ey tabîbim tütîyâ ister"

Firâkıñla semâvâta çıkan dūd-ı siyâhımdır
Seniñ ol âsitân-ı dergehiñ gün kible-gâhımdır
Marîz-i teşne-i aşkım vişâliñ dilde hâhımdır
"Safâ-yı sâneme zulmet veren jenk-igünâhımdır
Amân ey kân-i ihsân zulmet-i kalbim cilâ ister"

Meşâgil-i fenâ hubbu dem-â-dem cismiyle serde
Çekilmiş Sedd-i İskender kusûrum vuşlata perde
Deriñden mâ'adâ çâre bulunmaz bî-devâ derde
"Yetiş imdâde ey Şâh-ı Risâlet Rûz-ı Mağşerde
Ki derd-i bî-devâ-yı ma'siyet senden şifâ ister"

Bedende kalmadı tâbım bu dil mürgüm eder feryâd
Harâb olmuş dil-i nâ-şâdımı sen eyle gel âbâd
Garîbim bî-kesim şâhım diyer yok cây-i istimdât
"Ne âb-ı dîdeden rahmet ne âh-ı sineden imdât
Benim bâr-ı günâham Luţf-ı Şâh-ı Enbiyâ ister"

Elâ ey menba'-ı nûr-ı hidâyet ma'den-i rahmet
Veyâ ey Zübde-i nev'-i beşer mecmû'a-ı hikmet
Tehî-dest rû-siyâh geldim keremden eyle gel şefkat
"Sarıldım dâmen-i ihsânına ey Şâfi'-i Ümmet
Dahilek yâ Muhammed hasta cânım bir devâ ister"

O Keylî zulfüne Mecnûn kalanlar şüphesiz sensiz
 Seb-i rûzî hayâliñle yılanlar şüphesiz sensiz
 Mezâk-ı 'ağkîñe dilde bulanlar şüphesiz sensiz
 "Gül-i ruhsârîñe meftûn olanlar şüphesiz sensiz
 Ne mülk-i mâl-i câh ister ne de zevk ü şafâ ister"

Amân söndür yanar sinem yetiş âb-ı vişâliñle
 Dilim pervâne-i bîkîn medet gem-i hayâliñle
 Bu Hüzni âcizi kandır şarâb-ı Lâ-yezâliñle
 "N'ola bir kerre şâd olsun cemâl-i bâ-kemâlinle
 Ki kemter bendeñiz Es'ad sañe olmak fedâ ister"

Kezâ bu dañi Es'ad efendiniñ gazelini TAHMÎS:

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Kadd-i şimşâd var iken ol 'arâr-ı tûbâ nedir
 Gerden-i kâfüre karşı behişt-i havrâ nedir
 Pertev-i hüsnuñ yeter şol Yûsuf-ı zîbâ nedir
 "Lebleriñ söyler civânım gonca-ı ra'nâ nedir
 Gözleriñ eyler işâret nergis-i şehlâ nedir"

Âfitâb-ı gül cemâliñ nârına yandı özüm
 Âsitân-ı dergehiñde durmayıp sürsem yüzüm
 Ka'be-i vaşlîñ hayâli gayrı yok dilde sözüüm
 "Aşlını ta'rîf için kıl ü makâle yok lüzüm
 Kâkülüñ teğriñ ederken anber-i sârâ nedir"

Firkatîñle akmada çeşmimde cûlar misl-i şâd
 Gâmze-i cellâdın âhtan eylemez mi ihtiyât
 Her zamân bir cevâ edersiñ gösterirsin iltifât
 Sâid-i sîmindir ancak mâye-i 'îş ü neşât
 Mey nedir nînâ nedir sâğar nedir şahbâ nedir

Vâdi-i hayretteyim rahmeyle hüblar serveri
 Oldu yağmâ loğker-i hecriñle bu dil kişveri
 Ey melek sîmâ cemâliñ nakşı günlüm ezberi
 "Bâde-i 'ağkîñle ser-mest olduğum günden beri
 Bilmezim 'âlem nedir Dünyâ nedir 'Ukbâ nedir"

Sûretim mânendi heykel cismim encâf eyledim
 Bâr-ı hasret büktü kıddim dardımı kâf eyledim
 Bûy-ı zulfûñden gıdâmi rûha isâf eyledim
 "Fıkr-ı ferdâ-yı cihândan sînemi sâf eyledim
 Gam nedir şâdi nedir 'illet nedir sevdâ nedir"

Sûziş-i hecriñle kıldıñ şâd tezâyüd vâlemi
 İftihârıñ dîdeden dökme mi eşk-i âlemi
 Şevk-i ruhsârıñla ettiñ bir hezâr dil lâlemi
 "Gördüñ elbet giryemi duydun muhakkak nâlemi
 Ey perî-rû ey melek-hû bunca istignâ nedir"

Âteş-i aşka vücûduñ yak hemân bulsun fenâ
 Cism ü cânıñ râhına eyle o şuhûñ var fedâ
 Âsitâne-i pîr-ı aşka iktidâ et HUZniyâ
 "Dergâh-ı pîr-ı muğânda hâk-i pây ol Es'adâ
 Ol zaman añlarsın ancak rûtbe-i bâlâ nedir"

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Yine üftâdeleriñ remziyle bağrın eziyoñ
 Tîr-ı müjgân ile ah katline fermân yazıyoñ
 Saña kurbân olayım ben neden ayrı geziyoñ
 Amân ey dîdesi kara beni cândan üzüyoñ
 Dîde-i mestini böyle nice baygîn süzüyoñ

Dilâ dîvâne mi oldun görüp alma rûhunu
 Amân âteşlere yaktın bu revîşle çoğunu
 Çatarak kaşlarını atarak müjgân okunu
 Dîde-i mestini böyle nice baygîn süzüyoñ
 Amân ey dîdesi kara beni cândan üzüyoñ

Her ana kundağa asla seni sarmış mı kuzum
 Perî mi esliñiz ey şuh saña pek yandı özüm
 Baña rahm et kerem et gel nolur ey âhu gözüm
 Dîde-i mestini böyle nice baygîn süzüyoñ
 Amân ey gözleri kara beni cândan üzüyoñ

Beni son hasta-i hicrân edeli şâh-ı tabîb
 İnîler dertli gönül küşe-i gurbette garîb
 Yakıyor sine-i süzüm nigeñi çeşm-i edîb
 Dîde-i mestiñi böyle nice baygîn süzüyon
 Amân ey gözleri kara beni cândan üzüyon

Yedi deryâlara döndü dîdemiñ yaşı güzel
 Medet et yandı tutuştu ciğerimin başı güzel
 Âh eder Hüzni-gedâ âh dîdesi kaşı güzel
 Dîde-i mestini cânâ nice baygîn süzüyon
 Amân ey gözleri kara beni cândan üzüyon

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Gönül müstagrağ bañr-i hacâletle günâh yâ Rab
 Şeb-i târiñ gâfletle hemîn gümrâh-ı râh yâ Rab
 Yüzüm yok haşrete boğtur elim birâlerce âh yâ Rab
 Mürüvvet eyle bâbında benim bir rû-siyâh yâ Rab
 Sefâhet ma'siyet-kârim eden 'ömrüm kütâh yâ Rab

Sefîd-i müy-ı ser oldum 'ömür oldu kemâl ammâ
 Hata 'ısyân işim eyvâh şalâhe yok mecâl aslâ
 Semâniñ encüm şey-i kalîl zî-rûh cemâd hâlâ
 Benim bu cürmüme nisbet değıl katre yedi deryâ
 Hacer kum berk eşcârıla dahî zerre güvâh yâ Rab

Esîr-i nefsi bed-hâham çü sensiñ a'refü'l-ârif
 Benim gibi bu ümmette bir azgîn görmemiş sâlif
 Hevâ vü şehvete meyyâl değıl nefsim bir ân hâ'if
 Kirâmen Kâtibîn Leyl ü nehâr efâlîme vâkıf
 Bu a'zâ-ı cevârih hep olur ferdâ güvâh yâ Rab

Habîbiñ hürmeti 'afv et kusûrum ey ganî Mevlâ
 Kusûr kuldân efendiden 'atâ meşhûr mesel zîrâ
 Bulunmaz bir diğerkapı dâken ahvâli(m) istid'â
 Mürüvvet senden olmazsa kime ben eyleyeyim şekvâ
 Keremden lutf edip eyle bu'âsiye nigâh yâ Rab

Suhen bahşâ tütî nuḡum kıyâfet hoş derûn gümrah
 Zâmîrim menbe'ı isyân olan vâkıf eder ikrâh
 Cihâna gelmemiş mislim denâetçe benim billah
 Benî âdem sanır nazmım eden güş ehl-i 'irfân âh
 Behâ'im sîretim tab'im fesâhet vâhi vâh yâ Rab

Marîz-i teşne-i 'aşkıñ Hüdâya eyle eltâfı
 Şarâb-ı (1) لادن ile sivâdân dil ola şâfî
 Dedîñ (2) لا يبيحوا (3) حبل المتين sermayedir kâfî
 Umîd-i (4) لا تقنطوا naşş-ı celîlîñ merhem şâfî
 Çün oldur yâre-i vizre tabîb-i pâdişâh yâ Rab

Kemâl-i lâ-yezâliñ çün naşîbet luḡ u ihşânîñ
 Gerek dünyâ gerek 'ukbâ murâdın ver dil-i cânîñ
 Gide mâldan yolu hâle bihakk-ı 'izzet-i şânîñ
 Yedinde 'urvetül-vüşkâ reşîd etmekle rahmânîñ
 Olur bu Hüzni'ye âhîri refîk intibâh yâ Rab

İşbu Şeyhül-İslâm Çelebi-zâde 'Asım Efendi'niñ Medîne-i
 Münevvere'ye taraf-ı pâdişâhiden molla ta'yîn olunup mahall-i
 maksûda giderken Sarbâna söylediği GAZELİNİ TAHMİS:

Mefûlü / Fâilâtün / Mefûlü / Fâilâtün

Deryâ-ya 'aşq temevvüc etti bu dem kenâre
 Mümkün değıl tahammül billah bu intizâre
 Revzenler oldu hicrân dâğıyla âşikâre
 "Ey Sâribân zimâmı çek semt-i küy-ı yâre
 Vîrâne dilde zîrâ yer kalmadı kerâre"

Şürîde kıldı gönülüm ol 'aşq-ı şâh-ı levlâk
 Şüle-i hübb etti deycür-ı leyl-i çalâk
 Fânûs-ı meş'ale-i 'aşktan bize ne bir bak
 "Bîm-i zâlâm-ı şebden olma şakın vehîm-nâk
 Âh-ı şerâre-bârim hâcet mi kor nehâre"

(1) Kur'ân, II(Hûd), I / 27(Neml), 6

(2) Kur'ân, I2(Yûsuf), 87

(3) Kur'ân, 3(Âl-i İmrân), 103 / 7(A'râf), 183 vb.

(4) Kur'ân, 39(Zümer), 5

Sāle mü'dil oldu sâatle ōh dekāyık
 Maksūda tez gitāb et dil intizārle yānık
 Ol pīr-i Kenān olsun Yūsuf Mısır'a Lāhık
 "Ey Sāribān-ı müşfik hiç olmadıñ mı 'āşık
 Āheste-revlik etme rahm eyleyip bu zāre"

Hünābemiz fīrakla bak Sāribān müferreğ
 Rāhına rü-siyāhim seyyidi hindū habesğ
 Olsun bu cān fedāsa ānıñ āşuftesi ārsğ
 Āzürde pāy olursa cemmāzıñ eyleyim fersğ
 Dībāce-i cebinim şevkile reh-güzāre

Ol şāh-ı Kābe kavseyn sırrına bāl erişmez
 Ravza-ı pākiñe hem kıymette ārsğ yetişmez
 Hem zerresi şubāra tutyā dağı dürüşmez
 "Ol küy-ı cān-fezā kim ehl-i nazār değışmez
 Bir senk-i reyzesini biñ dürr-i şāhivāre"

İnsāle: cin penāhı hüccet ile mü'eyyed
 Haddām-ı Cibrīl ānıñ vassāf-ı Hāk mü'ebbed
 Māden-i 'ilm-i Ledün⁽¹⁾ ⁽²⁾ ^{طه} vü ^{سین} Ahmed
 "Sulţān-ı mülk-i sermed maħbūb-ı Hāk Muhammed
 Kim kulluğı şereftir şāhāne tāci-dāre"

Miftāh-ı kenz-i rahmet hāk Muştafāsi Hākkiñ
 Yāre-i vizre maşlak dārū'ş-şifāsi Hākkiñ
 Hūznı dehālet etti ey rehnümāsi Hākkiñ
 "Ey cümle 'ālemine maħzā 'atāsi Hākkiñ
 Senden olur olursa 'Asım fakīre çāre"

Nevres Efendi'nin Gazelini TAHMİS:

Mefūlü / Fāilātün / Mefūlü / Fāilātün

Fevvāre-i derūndan dil intibāh claydı
 Teşir-i söz āha 'ādil-i güvāh claydı
 'Aşkiñ mezākına hem zerre āğah claydı
 "Sinemde ger mü'essir bār dūd-ı āh claydı
 Ruhsārıñı yakardım ger gökde māh claydı

Kur'ān, 20(Tâ-Hâ), I.

Kur'ān, 36(Yâsin), I.

Cismimde táb olaydı başka kârı nâderdim
 Ferhâd(u) Kaystan evvel 'aşk kıtârın yiderdim
 Sultân-ı başka kadar ifşâyı raz ederdim
 Evvel seniñ elinden şekvâya ben giderdim
 'Älemde 'aşıkâne bir dâd-ı hâh olaydı

Tâtâr-ı 'aşk-ı sevdâ her taraftan gelirmiş
 Nakdîne-i guûrun yağma eder alırmış
 Vâdi-i 'aşkte müdâm hayrân olur kalırmış
 "Zulfuñ görenlerñ hep baht-ı siyâh olurmuş
 Tek zulfuñü göreydim bahtım siyâh olaydı"

Feryâd-ı 'arğa sûtün kılmakta tâli'-i dün
 Gâyet zebûn-ı gerdûn vahdette hâl-i diğergün
 Çeşm âlüde-i hûn dâl oldu kadd-i mevzûn
 Olmazdı kalb-i mahzûn tâ böyle zâr-ı Mecnûn
 Çeşmiñ kelaydı efsûn zulfuñ penâh olaydı

Mecnûnu sebkat ettim 'aşkıñ tetebbu'undan
 Ferhâdi mağlup ettim tişe-i terfi'inden
 Luţfuñ baña gerekmez geçtim tecemmûnden
 El çaktım ey vefâsız vaşlıñ temettü'ünden
 Rûyuña bârî bende táb-ı nigâh olaydı

Leşker-i düd-ı âhla üftâde verse vâran
 Ebrû-yı şâh-ı merdân çekseydi Zulfükârın
 Müjgâniñiz alaydı sâlâr çeys-i karârın
 Hatîñ Habes kuluyla alsaydı Fâs diyârın
 Zulfuñ sevâd-ı Çine tek pâdişâh olaydı

Hân-ı semâhatînden gerre 'atâ göreydim
 Bir nîm mîkeh tebessûm yâ merhabâ göreydim
 Sâye-i luţfuñuzda bir ân safâ göreydim
 'Ömrüm içinde senden ger bir vefâ göreydim
 Râzî idim gamiñle 'ömrüm tebâh olaydı

Müşkil-i hezāra eyvāh düşmek cüdā gülünden
 Mecnūn olan bırakmaz leylāsını dilinden
 Hüzni vişāl haberin bekler cānān ilinden
 "Göemüş murāda ermek Nevres Vefā yolundan
 Ah keşke küy-ı yāre bir başka rūh cloydı"

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Yār dedi Dārā-ya 'aşkım dü cihānıñ serveri
 Ben dedim hurgīd cemālīñ şark mihrābıñ enveri
 Yār dedi bī-hādā çekilmiş harbe müjgān 'askeri
 Ben dedim debretme ol ebrū-ya seyf-i Hayderi
 Yār dedi ettim nebūn Rüstem'le biñ İskenderi

Yār dedi lutfum firāvān vermi oña müstehak
 Ben dedim ihsānıñı yār arzu-mendim her şafak
 Yār dedi şyat-ı vaşlım dersini sen et sebak
 Ben dedim yazdım cemālīñ şerhine yüzbiñ varak
 Yār dedi gözyaşıyla dolsun hamirīñ defteri

Yār dedi 'uşşāka ma'şūk cevriñ eyler izdiyād
 Ben dedim ba'zıda lutfet ehl-i 'aşka cevri zād
 Yār dedi şabret ' cefāya āhırī ol ber-murād
 Ben dedim yandı vücūdum el- emān oldu cemād
 Yār dedi āsān değıl müşkil bu 'aşkıñ micmeri

Yār dedi her rüz-ı şeb āh et rızāmı kıl talep
 Ben dedim feryādına ol gül cemālīñdir sebep
 Yār dedi müştāk-ı vaşlım Türk 'Acem Tātār 'Arap
 Ben dedim üftādelere cānıñ fedā etmişler hep
 Yār dedi dergāh-ı 'aşkım bendesi ins ü peri

Yār dedi ol sidre-i bālā benimdir kāmetim
 Ben dedim hicrānıña cismimde yoktur kuvvetim
 Yār dedi tuttu cihānı şavvetle şān şevketim
 Ben dedim kullukta kalmak dergehinde nıñyetim
 Yār dedi etmem dirig 'uşşāka lutfum ekseri

Yār dedi var mı cihānda hadd-i vaşfımdan hab̄ir
 Ben dedim olmuş nedimiñ bunca şahānla em̄ir
 Yār dedi iste rızāmı olma hāzmetimde kaşir
 Ben dedim Hūznī seniñ dām-ı zulfūñde es̄ir
 Yār dedi nakş-ı hayālim olsun zamiriñ ezberi

MÜSEDESLELER :

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Vereli gönlümü eyvāh amān ey dil-cū saña
 Fedā ettim varımı hep saña ben meh-Rū saña
 Yine kurbān olayım hañçeri-ves ebrū saña
 Edeyim hālimi baştan kerem et 'arzū saña
 Çin ilinden āhū yanmış dīdesi āhū saña
 Hemān ezkarımız oldu Hū ile yā Hū saña

Hāl-i hindūñ ile āh katlime fermān ederek
 Sunup ol cām-ı semi hasta vū giryān ederek
 Nice gurīdelerin bağrını āl kān ederek
 Süzerek gözlerini gamzeñi 'uryān ederek
 Çin ilinden āhū yanmış dīdesi āhū saña
 Hemān ezkarımız oldu Hū ile Yā Hū saña

Diye Mansūr görecek zulfūñe ber-dār olayım
 Nice Ferhād der idi vaşlıñān dağlar deleyim
 Hūri mi yoksa melek mi de gel aşlıñ bileyim
 Beni mahv eyledi 'aşkıñ de ne çāre kilayım
 Çin ilinden āhū yanmış dīdesi āhū saña
 Hemān ezkarımız oldu Hū ile yā Hū saña

Yine sevdalara saldıñ şāve-i nazla beni
 Seni kimler büyütüp böyle şuh etti seni
 Atap ol kulle-i aşkı harāb ettiñ bu teni
 Çeküben tiğ-ı müje tā hedef ettiñ beni
 Çin ilinden āhū yanmış dīdesi āhū saña
 Hemān ezkarımız oldu Hū ile yā Hū saña

Medet ol servi gibi kâmet-i balâñiza ah
 'Acabâ kim dayanır ol ruh-ı zibâñizâ ah
 Yanar ah Hüzni yanar ah kuru sevdâniza ah
 Kerem et bañıda rahm et dil-i şeydâniza ah
 Çin ilinden ahü yanmış didesi ahü saña
 Hemân ezkarımız Hû ile ya Hû saña

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Uyan gâfil bu gaffletten ecel vardır yatañ hâlâ
 Yolun gâyet uzak fikr et ezik al olma gâfil hâ
 Bu Dünyâ Mezra-ı 'ukbâ demıştır Şâh-ı Erselnâ
 Seherde hakkı zikr eyle seni aldatmasın Dünyâ
 Uyan vakt-i seherdir bu ricâ eyler kabul Mevlâ
 Hayırlı uykudan Hakka 'ibâdet aç gözün zira

Nazar et bulbüle bir dem ider feryâd açılır gül
 Erenler erdi maksuda seherde cümle bilmış ol
 Essin bād-ı sebâ bü-y-ı behişt etmede mebzûl
 Edip hakkı zikr vakt-i seherde matlabin gel bul
 Uyan vakt-i seherdir bu ricâ eyler kabûl Mevlâ
 Hayırlı uykudan Hakka 'ibâdet aç gözün zira

Münafık münkire la'net yağar nevm-i şeb-i târda
 Behâ'im-ves yiyip yatmak gürüh-ı her zulüm-kârda
 Kan ağlar rüz-ı seb havf-ı Hüdâ mecmu-ı ebrârda
 Rütühât-ı rızâ bâb bulunur vakt-i eshârda
 Uyan vakt-i seherdir ricâ eyler kabûl Mevlâ
 Hayırlı uykudan Hakka 'ibâdet aç gözün zira

Süleymân Yûsuf Ya'kûb hani Rüstemle İskender
 Resûl-i Kibriyâ Haydar nicoldu bunca peygamber
 Kavimkardâş 'iyâl evlâd kani nerde peder mâder
 Ölüm var kalk niyâz eyle olur bil menzilin makber
 Uyan vakt-i seherdir bu ricâ eyler kabûl Mevlâ
 Hayırlı uykudan Hakka 'ibâdet aç gözün zira

Hüdâ rızkıñ bol etsin hem yüzüñ nūr-ı ziyâ bulsun
 Tezarru' eyle mahşerde şefi' in Mustafâ olsun
 Amân Hüzni niyâz ile ricânı Hak kabûl kilsin
 Yeter tul-ı emel artık ölüm var aklına gelsin
 Uyan vakt-i şehirdir bu ricâ eyler kabûl Mevlâ
 Hayırlı uykudan Hakkâ 'ibâdet aç gözün zîrâ

Fâilâtün / feilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Ey hafîd-i Fahr-i 'Âlem nūr-ı 'ayn-ı Murtaza
 Mahrem-i sırr-ı hüviyet ma'den-i hilm-i haya
 Mazhar-ı miftâh-ı rahmet melce-i mir ü geda
 Kat'a-ı Nürü-Betül şol Fâtîma hayrû'n-nisâ
 Lâ-yü'ad zulm ettiler hakkında kavm-i eşkiyâ
 Cânım olsun rahiña kurbân şehîd-i Kerbelâ

Câme-i hasret ile tâ haşre dek ey pâdişâh
 Kan dökem mâh-ı muharrem vakt(i) ben bî-ıştibâh
 Va'ka-ı dil-suzuñu etsin beyân kâk-i siyâh
 Etmemek mümkünüdü rahiña bu 'ömrüm kütâh
 Lâ-yü'ad zulm ettiler hakkında kavm-i eşkiyâ
 Cânım olsun rahiña kurbân şehîd-i Kerbelâ

Bilmediler kadriñi hayfâ gürûh-ı zâlimân
 Ey hafîd-i Hazret-i peygamber-i âşir-zamân
 Ehl-i beyte nâ-sezâ etti hakâret bî-gümân
 İns ü-cin cümle melâ'ik etti etti ol demde figân
 Lâ-yü'ad zulm ettiler hakkında kavm-i eşkiyâ
 Cânım olsun rahiña kurbân şehîd-i Kerbelâ

'Arş-ı Kürsü Ka'beyi ettiñ harâb-ı nâ-bedîd
 Dîn-i Ahmedden hurûç ettiñ behey hâin Yezîd
 Şüphesiz olduñ civâr-ı kurb-ı Hak'tan nâ-Umid
 Ey Fu'ad-ı Hazret-i Peygamber-i Rabbü'l-va'id
 Lâ-yü'ad zulm ettiler hakkında kavm-i eşkiyâ
 Cânım olsun rahiña kurbân şehîd-i Kerbelâ

Kāināta ser-te-ser vakt-i şehādet āşikār

Kabkara tuttu zalām tīre-i kavm-i şerār

(1) لعنة الله عليكم ey Yezīdān-ı hımār

Kurb-ı hākka yer aqıp gittiñ zulumle şehriyār

Lā-yü'ad zulm ettiler hākķında kavm-i eşkiyā

Canım olsun rāhına kurbān Şehriyār-ı Kerbelā

Ey rāis-i müşriken vay dehr-i dūnuñ ebteri

Nice urduñ genden-i pāke u hunriz hañgeri

Şimr-i mel'ūn neylediñ ol sıbta-ı peygumberi

Koydu mātem içre gör bu vak'a Hūznī Kemteri

Lā-yü'ad zulm ettiler hākķında kavm-i eşkiyā

Canım olsun rahına kurban şehid-i Kerbelā

Mefāilün / Mefāilün / Mefāilün / Mefāilün

Hayāta aldanıp kalmak bu ilde dil ziyāndandır

Eden rağbet fenāya bil gürüh-ı gāfilāndandır

Yeñen ol nefis-i bed-hāhı hākķatta müslümāndandır

Ol a'dāyı zebūn eden nazirsiz pehlivāndandır

Hālā'iften eden 'uzlet fenāda kahramāndandır

Şarāta'l müstakim üzre şadakatle durāndandır

Cemī-i māsıyet başı denildi (2) حبرنيا dir

Zen-i mekkāraye gönlün veren fikret ne şeydādır

Riyāset saltanat soñu müsemmindir hüveydādır

Şu mihān-hānede sen ben ne lāzım kuru dāvādır

Muzāri' mazīde ahvāl olan hep imtiħāndandır

Biñ İskender Süleymaniñ soñu hāk-i virāndandır

Eliñde fırsatıñ vakt edip zāyi' ziyān bulma

Nazar et Kısşa-i Kārūn yeter 'ibret Le'im kalma

Nedir tül-ı emel artık günāh deryāsına dalma

Kanā'at kıl Hūdāniñ verdiğine hiç harış olma

Rızķ (3) نحن قسما dan ezal taksimü'l-ülādandır

Sakin sanma Hūdā mür-ı zāifin aç koyāndandır

(1) "Allahın Laneti Üzerinize olsun"

(2) Ed-Dürer'ül-Müntesire Fi'l-Ehādisi'l Müstehireti

Lil'ı İmām-ı Celāleddin Süyuti, s. 140, Harfū'l-Ha bölümü 1. Hadis'

(3) Kur'an, 43 (Zuhruf), 32

Şerî'at ismi var dilde 'amel yok Hâlika aşlâ
 Ne farz-ı vâcib-i icra ne sünnet eyleriz ihyâ
 Hevâ vü nefis ü şeytâna mu'tî olduk nedir hâlâ
 Hemân 'isyan işiñ ey dil naşîhat etmediñ isgâ
 Çoğaldı her taraf bid'at zaman âhîr-zamândandır
 Zuhûr-ı mehdiye kaldı çün ıslâhıñ gümândandır

Münâfık münkir-i haşriñ elinde mânevî tedbîr
 Şerî'at hâdimi Hüzni ne hikmet olmada tahkîr
 Olan 'arif bu mânâdan eder biñ müşkülün tefsîr
 Nice biñ böyle süzişli gazeller ayledim tahrîr
 Hayır umma bu devrândan zaman âhîr-zamândandır
 Riyâzeti küşesi ey amân dârü'l-âmândandır

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Göñül mürgün şikâr eden sen ol zulf-i kemendimsiñ
 Menefşe perçemiñ sünbül be-gâyet dil-pesendimsiñ
 Ruhüñ âb-ı hayât olmuş benim yezzâkı kandimsiñ
 Gözüñ âhü kaşîñ yaydır cihânda bî-manendimsiñ
 Kudümüñle müşerref kıl bizi gel şeh-levendimsiñ
 Muhabbetli hakîkatlı velî-ni'met efendimsiñ

Firâkıñ nârına yaktıñ dil-i divânemi şâhım
 Semâvâta çıkar âh perde perde sîneden âhım
 Muşaffâ âyine sîneñ için lütfet medet-h'âhım
 Tahammül kalmadı bende gel üğüşa buyur şâhım
 Kudümüñle müşerref kıl bizi gel şeh-levendimsiñ
 Muhabbetli hakîkatlı velîni'met efendimsiñ

Diliñ bülbül lebiñ sükker boyun 'ar'ar gül-i râ'nâ
 O hâller bir süreyyâdır cemâliñ Yûsuf-ı zîbâ
 Ki kâfûr gerdeniñ şebbâ(y) mu'at'tar gabgab-ı mînâ
 Beni ser-mest eden sensîñ buyur bezme melek-sîmâ
 Kudümüñle müşerref kıl bizi gel şeh-levendimsiñ
 Muhabbetli hakîkatlı velîni'met efendimsiñ

Nezâketler letâfetler bu hâlet sende oldukça
 Nigâhîñ Haydar-ı Kerrâr ne âfet sende oldukça
 Musahhar ins ü cin her dem 'adâlet sende oldukça
 Süleymân-ı zamân sensîñ bu 'âdet sende oldukça
 Kudûmuñla mügerref kıl bizi gel şeh-levendimsîñ
 Muhabbetli hakikatli velî-ni'met efendimsîñ

Nezarlık bir hamâ'il tek saña göz değmesin çânân
 Vücüdün mügkle 'anber hatâdan hıfz ede Yezdân
 Buyur sadra edip tegrîf münevver kıl meh-i tâbân
 Amân maksûduna er gör bu Hüzni râhiña kurbân
 Kudûmuñla mügerref kıl bizi gel şeh-levendimsîñ
 Muhabbetli hakikatli velî-ni'met efendimsîñ

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Usandırdı beni cândan seniñ zulm-i firâvânîñ
 İki dinli vefâsız yâ nicoldu 'ahd ü peymânîñ
 'Adûvlerle eden ülfet sîneñde yok mu imânîñ
 Cihâna 'ibret olsun tâ seniñ hâl-i perişânîñ
 Özüñ girdâb gözün deryâ hemân yansın dil-i cânîñ
 Kızılırmak gibi aksın derünüñden kızıl kânîñ

Dizin dizin sürün artık gece gündüz dığüp zâre
 Başîñ açık yalın ayak diyâr diyâr gez âvâre
 Cîger büryân vücüd 'urbân derünüñ şad-hezâr yâre
 Dû ceşmîñ Hâk'âilil etsin tabîbler bulmasın çâre
 Özüñ girdâb gözün deryâ hemân yansın dil-i cânîñ
 Kızılırmak gibi aksın derünüñden kızıl kânîñ

Neler ettiñ baña zâlim olup eğyâr ile her-bâr
 Akıtıp dideden eskim derünüm eyledin hün-bâr
 Düşe Eyyüb gibi kurtlar Hüdâdan dilerim ey yâr
 Teng-i külhâna dönsün dem-be-dem pervâne-ves yan var
 Özüñ girdâb gözün deryâ hemân yansın dil-i cânîñ
 Kızılırmak gibi aksın derünüñden kızıl kânîñ

Yanıña vermesin kimse kavim kardēş edip ikrāh
 Kırılıñ dizlerin destin diyenin dā'imā eyvāh
 Yılan gibi yüzün üzre süründürsün seni Allah
 Delinsin yanların her sū bükülsün kâmetin nā-gāh
 Özün girdāb gözün deryā hemān yansın dil-i cānıñ
 Kızılırmak gibi aksın derūnuñdan kızıl kâniñ

Hem ol mahşer günü rüsvā olasin ins ile cāna
 Huzūr-ı Bāriye varam seniñle göyle yanyana
 Koma ahın diyem bu Hūznī mazlūmuñ o sultāna
 Yüzün kare nihāyet düş rezāletle biñ efgāna
 Özün girdāb gözün deryā hemān yansın dil-i cānıñ
 Kızılırmak gibi aksın derūnuñdan kızıl kâniñ

Fāilātün / Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Ey gönül vazgel sivādan gayri söz yok ebkem ol
 Ara bul ehl-i hakikat sırlarına mahrem ol
 Cedd-i sa'yiñ mebzul hırka-püş ol Edhem ol
 Mağlūb olma gālib ol nefse ferid-i Rüstem ol
 Gāfil olma 'ākıl ol var 'ākıl ile hem-dem ol
 Adem olmak ister iseñ ādem ile ādem ol

Serseri gezme cihānda etme fevt sen bu demi
 Bu hayātın 'āriyet fikreyle Zāl-ı Rüstemi
 Bul hakikat erlerin geşt eyleyü bu 'ālemi
 Ādeme var ol mukāridin ādem eyler ādemi
 Gāfil olma 'ākıl ol var 'ākıl ile hem-dem ol
 Adem olmak ister iseñ ādem ile ādem ol

Çün buyurdu (1) موتوا قبل ان تموتوا ol resul
 Gir tarik-i hakke ey dil etme ondan hiç nükul
 Ol behā'im sireti ādemlere etme dühul
 Ger rızā-yı Hakke olmak ister iseñ sen vüsul
 Gāfil olma 'ākıl ol var 'ākıl ile hem-dem ol
 Adem olmak ister iseñ ādem ile ādem ol

(1) Ölmeden önce ölünüz, anlamındaki bu sözün muta-
 savvıflar arasında çok kullanıldığı biliniyor.

(1) جاهدو انفسهم için nefsinle eyle var gazâ
 Hançer-i baskile ihlâk eyleyip bul hoş cezâ
 İhtikâd-ı ehl-i sünnet üzere eyle iktidâ
 Âdem ile hem-nisân ol âdem ol var dâimâ
 Gâfil olma 'âkıl ol var 'âkıl ile hem-dem ol

Kalmadı sanma cihânda var eremler çok nihân
 Arayan bulur belâsın yâ Hüdâsın bî-gümân
 (2) انما اعمال بالنيات ile ol reh-revân
 Küşe-i vahdette vardır bî-şûmâr merd-i cihân
 Gâfil olma âkıl ol 'âkıl ile hem-dem ol
 Âdem olmak ister isen âdem ile âdem ol

Hüznîyâ var derki seyrâna sor rû-yı siyâh
 Kıl tevessül ma'lubun versün seniñ ol pâdişâh
 Âdem oldur kim melâik ede cismin kible-gâh
 Âdem olan âdem eyler âdemi bî-iştibâh
 Gâfil olma âkıl ol âkıl ile hem-dem ol
 Âdem olmak ister isen âdem ile âdem ol

Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün / Mefâilün

Tecessüs eyledim nâsı eger yoktur hamiyetten
 Muhâliftir 'anâsır hep sükût olmaz tabiâttan
 Aradım bulmadım tab'a muvâfık ehl-i gayretten
 Eger 'âkıl isen fehmet nazâr kıl 'ayn-ı 'ibretten
 'Alâyıktan te'alluk riştesin ka't et hakikatten
 Dilâ cây-i selâmet bul çekil bir genc-i vahdetten

Cihânda var mı bir erki ola esrârına mahrem
 Dil-i mecrûhuña versin teselli Şâfiî merhem
 Muhibb-i sâdıkın ancak sana karşı düşünmek kem
 Eger insân isen fikret enîsin Hak ola her dem
 Halâyıktan te'alluk riştesin ka't et hakikatten
 Dilâ cây-i selâmet bul çekil bir genc-i vahdetten

(1) Kurân; 3 (Âl-i İmrân), 142/4 (Nisâ), 95/5 (Mâide), 35/5 (Mâide), 54/9 (Tevbe), 16 vb. ayetlerden derlenmiştir. "Allah için cihat ediniz" anlamında kullanılmıştır.

(2) Tâc Tercemesi, 1 C, s. 77, 82. Hadis

Safâsı kalmadı dehrîñ halâvet genc-i vişâlinden
 Cihân cümle usanmıştır hemân ehl-i 'iyâlinden
 Belâlar yağdırır devrân meh-i geb rûz-ı sâlinden
 Gözün aç ebkem ol dil var firâr et kıl u kâlinden
 Halâyıktan ta'alluk riştesin ka't'et hakikattan
 Dilâ cây-ı selâmet bul çekil ber genc-i vahdetten

Çıkıp dâğ başına hakkı zikr et batn-ı gârlarda
 Kerâmet cins-i âdemde fakat nâsdan firârlarda
 Ne âdemlik umarsın sûret-i âdem himârlarda
 Çekildi kalmadı ehl-i hakikat bu diyârlarda
 Halâyıktan ta'alluk riştesin ka't'et hakikattan
 Dilâ cây-ı selâmet bul çekil ber genc-i vahdetten

Zamânîñ fitnessi etti zuhûr ey tâlib-i dîdar
 Nâzer kıl 'ayn-ı 'ibretle bu 'âlemde ne ne hâller var
 Şabîler bahtiyâr ancak ölenler kurtulur nâ-çâr
 Tahammül kıl er iseñ sen bu derde vâkıf-ı esrâr
 Halâyıktan ta'alluk riştesin ka't'et hakikattan
 Dilâ cây-ı selâmet bul çekil genc-i vahdetten

Revâ mîdır 'acep ey dil tükürmek rûy-ı geýtâne
 Etekler der-miyân etmiş verir igvâsın insâna
 Fesâd-ı fitnessi doldu hâzer kıl şimdi devrâne
 Tahassun ile (1) لا حول ولا قوة le Yezdâna
 Halâyıktan ta'alluk riştesin ka't'et hakikattan
 Dilâ cây-ı selâmet bul çekil ber genc-i vahdetten

Yetiş ey Mehdi-i Âl-i Resûl vakt-i zuhurundur
 Zevâl-i cevr-i bi-dâdiñ seniñ ol cism-i nûruñdur
 Selâmetler saâdetler hemân ceys-i futuruñdur
 Eliñ çek mâsivâdan dil amân üzlet umuruñdur
 Halâyıktan ta'alluk riştesin ka't'et hakikattan
 Dilâ cây-ı selâmet bul çekil genci vahdetten

(1) Buhârî, Sahîh-i Buhârî Muhtasarı ve Tecrid-i Sarîh Tercemesi, c. 1, s. 555, 359. Hadis.

Neler eyler zühür şabret bu endühuñ yarāsından
 Şehāb-ı zulmetiñ ref'i gelir gamsiñ cilāsından
 Muhassal cevher-i tārīh münādīdir esāsından
 Cezādır küşe-i 'uzlet bu Hüzni intihāsından
 Halāyıktan ka'elluk riştesin kat'et hakikattan
 Dilā cāy-i selāmet bul çekil bir genc-i vahdetten

Mefāilün / Mefāilün / Mefāilün / Mefāilün

Bugün bir āfet-i devrān nezāketle konağından
 Tulu' etti henüz doğmuş hilāl gibi otāğından
 Dizilmiş inci-ves şebnem o gül penbe yanāğından
 Dökülür şehd-i gül-günü hemān la'l-i dudāğından
 Yetişmiş böyle bir mahbūb Yozgat bucāğından
 Tutuldu gönlümüz kaldı medet zulf-i tuzāğından

Göründü dideme dürbin misāli hüsn-i zibāsı
 Giderdi 'aklımı baştan bakınca çeşm-i şehlası
 Bulunmaz dehrīde misli ācep Yūsuf Züleyhāsı
 Cihāna velvele verdi amān ol kadd-i tūbāsı
 Yetişmiş böyle bir mahbūb nasıl Yozgat bucāğından
 Tutuldu gönlümüz kaldı medet zulf-i tuzāğından

Kadīce kâputun giymiş takınmış la'l-i yākūtu
 Kuşanmış şāl-ı tēhurdan harāba verdi nāsūtu
 Bezetmiş sīm ü zer ile nazar et şun-ı lāhūti
 Unutturdu füsūnlukta gözü Hārūtla Mārūtu
 Yetişmiş böyle bir mahbūb nasıl Yozgat bucāğından
 Tutuldu gönlümüz kaldı medet zulf-i tuzāğından

Fevz-i fes perçem üzre dağılmış sırma püsküller
 Ne zibā biñ nazarlıkla donanmış lāle kāküller
 Medet hāl-i siyahıyla eder hal nice meşakkatler
 Gülistān-ı vişāliyoğun figāna düştü bülbüller
 Yetişmiş böyle bir mahbūb nasıl Yozgat bucāğından
 Tutuldu gönlümüz kaldı medet zulf-i tuzāğından

Yeşil atlastan ol fistān giyinmiş nev-'arūs-āsā
 Cevāhir hātemi etti nice şeydāları rūsivā
 Nezāket tahtının şāhı budur Hūznī melek-sīma
 Kemāl-i kudretinden bir yaratmış Hāzret-i Mevlā
 Yetişmiş böyle bir mahbūb nasıl Yozgat bucāğından
 Tutuldu gönlümüz kaldı medet zulf-i tuzāğından

Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilātūn / Fāilūn

Söyle hālim ey sabā kıl çāre Allah aşkına
 Meḥar-i Matem Rūsl-i Hūnkāra Allah aşkına
 Ravza belde Ahmed-i Muhtāra Allah aşkına
 Durma var git Seyyidül-eberrā Allah aşkına
 Lutf kilsin beḥde-i ğam-hāra Allah aşkına
 Ezel geff olsun dil-i bīmāra Allah aşkına

Felek zehrini eyledi zenb ile bahr-i kesel
 Māsivāya tālibim ben hende çok tūl-i emel
 Rū-siyāhım Hakk'a layık kilmadam zerre 'amel
 Rāh-ı 'isyāndan nedāmet gelmedi geldi ecel
 Dest-gir olsun efendim Hak ol zāt-ı ecel
 Dāhil etsin zümre-i ahyāra Allah aşkına

İns ü cin cümle halāyık devr-i Ādemden beri
 Ehl-i tevhid içre ānu görmemişler hiç biri
 Meyl-i dünyā kayd-ı şeytān bir de nefsim leşkeri
 Zabt kıldı eşkiyā gün kalā-i dil-i mücmeri
 Feth kilsin taht-ı gönlüm ol nebiler serveri
 Gene-i aşkın vermesin agyāra Allah aşkına

Hutbe-i (1) لولاء için ol bakmasın 'isyānıma
 Şol (2) فترص aşkına rahmeyleyip efgānıma
 Hālet-i nez'imde imdāt eylesin imānıma
 Moymasın ol demde mel'un bed-raqībi yānıma
 Arzuḥālim ver sabā var şāhıma sultānıma
 Zehr-i selb katmasın ikrāra Allah aşkına

(1) 'Alıyyū'l-kārî, Mevzūat, s. 4,5 Hadîs-i Kudsî
 627 Kur'an, 93 (Duhâ), 5

(1) نَفْسِي نَفْسِي günlerinde rahmetenlil-âlemîn
 Âl-i aşhâb-ı hürmet hem hak bürhân-ı mübîn
 Hüzni'yi mahşerde bi-kes kaymasın zâr-ı hazîn
 Müjde-i rahmet ile tebsîr edüben şâh-ı dîn
 هذه جنات عدن فارحوا خالدین (2)
 Dâhil etsin menzil-i dîdâre Allah aşkına

Erzincânî Sâkî Şâlih Baba'nın iltimâsıyla işbu müseddes
 tanzîm olundu

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Kırbamı aldım Cenâb-ı Kibriyânın aşkına
 Ettiğim selmân Muhammed Mustafâ'nın aşkına
 Kisve-i mâtem giyindim Murtezâ'nın aşkına
 Gözlerimden kan akar Hayrünnisânın aşkına
 Al bu tāsı eyle nüş gel Kerbelâ'nın aşkına
 Sâkiyim ben sâkiyim Âl-i Âbânın aşkına

Her günüm mâh-ı muharrem her şebim bu iftirāk
 Kaddimi nün etti eyvâh ızdırâb-ı iştiyāk
 (3) قرة العين رسولكبريا ah el-firāk
 Ettiler kavm-i Yezidân katre-i âbı yesāk
 Al bu tāsı eyle nüş gel Kerbelâ'nın aşkına
 Sâkiyim ben sâkiyim Âl-i Âbânın aşkına

Bir sıyâh püş bende-i Âl-i Âbâyım şöyle bil
 Bir içim su vermediler şâha ol kavm-i rezîl
 Anın için zümre-i aşşâna su ecr-i cüzîl
 Dest-i sâkiden alıp nüş eyle misl-i selsebil
 Al bu tāsı eyle nüş gel Kerbelâ'nın aşkına
 Sâkiyim ben sâkiyim Âl-i Âbânın aşkına

(1) Bkz. Buhârî, Tecrid-i Şâh Tercemesi, cilt 11, s. 120, 174. Hâdis

(2) 2 (Bakara), 82/13 (Râd), 31/20 (Tâhâ), 76/39
 (Zümer), 73 gibi ayetlerden derlenmiştir.

(3) Kur'ân, 28 (Kasas), 9 vb.

Oldum ervāh-ı ezel mātem-keşāne-i hōş refik
 Sine ūryān dīde ūmmān yālin ayak baş āçık
 Cānımız olsun fedā rēhında şāhın bil hakik
 Eyle nūş el gel bu sūyu derdimiz bahr-i amik
 Al bu tāsı eyle nūş gel Kerbelā'niñ āşkına
 Sākīyim ben sākīyim Al-i Ābānın āşkına

Ey sabā var böyle luffat Şir-i Makka hālimi
 Ol Hüseyniñ mātemi cū etti eşk-i ālimi
 Ehl-i beytiñ mārkatine söyle ārzuḥālimi
 Kāralar giydin çıkardım mātem ile ālimi
 Al bu tāsı eyle nūş gel Kerbelā'nın āşkına
 Sākīyim ben sākīyim Al-i Ābānın āşkına

Ol himār kavm-i Yezīde olsun eyvāh yā ilāh.
 Etmediler şah Hüseyne merḥāmet bi-istibāh
 Anuñ için cāme-i mātem giydin hep siyāh
 Hūnānī ben bir sākīyim destimde tās başta külāh
 Al bu tāsı eyle nūş gel Kerbelānın āşkına
 Sākīyim ben sākīyim Al-i Ābānın āşkına

Mefūlū / Failātūn / Mefūlū / Failātūn

Ey dil yine Muharrem ah sıbt-ı Mustafā'ı
 O dest-i Kerbelā'da evlād-ı Fātimāyı
 Çün teḡne koydu zālīm sālār-ı evliyāyı
 Giryāne saldı eyvāh ervāh-ı enbiyāyı
 Yā Rab meded yetiştir imdāda Murtażāyı
 Koydu nāçār Yezīdler ol Şāh-ı Kerbelāyı

Hinzir-sıfat Şimirle ferzend-i Murtażāya
 Rahm etmedi La'ınler evlād-ı Mustafā'yā
 Ma'sūmların fiğānı çıktı o dem semāya
 Hem nice ehl-i beyte zūlm oldu bi-nihāye
 Yā Rab meded yetiştir imdāda Murtażāyı
 Koydu nāçār Yezīdler ol Şāh-ı Kerbelāyı

Bir verd-i bāg-ı cennet hem genc-i sırr-ı Settār
 Vah pūse-gāhı ciddi beyandı kana ezhār
 Ah etti bunca zı-rūh mātem-keş oldu hez-bār
 İmdāda gel yetiş sen ey şir-i Hak firāk var
 Yā Rab meded yetiştir imdāda Murtażāyı
 Kaydu nāçār Yezidler ol Şāh-ı Kerbelāyı

Gel Hūznī bu hūznile mātemler izdiyād et
 Ol nūr-ı 'ayn-ı Zehrā-būyun diden murāt et
 Geldi medet mahremler giy kāralar mūtād et
 Ol şāh-ı Kerbelānıñ yā Rab ruhunu şād et
 Yā Rab medet yetiştir imdāda Murtażāyı
 Kaydu nā-çār Yezidler ol Şāh-ı Kerbelā'yı

Mefāilün / Mefāilün / Feülün

Muhammedir nebiler pādışāhı
 Muhammedir risālet burc-ı māhı
 Muhammedir kamū asi penāhı
 Muhammed 'aşkıdır bu kalbiñ ahl
 Muhammedir habibiñ yā ilāhı
 Muhammed 'aşkına 'affet günāhı

Muhammed hātem-i şāh-ı nübü'vet
 Muhammed menbā-ı nūr-ı hidāyet
 Muhammedir dahī minhāc-ı rahmet
 Muhammedir şefi'i 'aşı Ummet
 Muhammedir Habibiñ yā ilāhı
 Muhammed 'aşkına 'affet günāhı

Muhammedir . şefā'atkar lebibı
 Muhammed 'aşkına ırgür nasıbi
 Muhammed çün buyurduñ yā Habibi
 Muhammed da-i zenbindir tabibi
 Muhammedir habibiñ yā ilāhı
 Muhammed 'aşkına 'affet günāhı

Muḥammed (1) قاب قوسين او ارني
 Muḥammed ḥaḳḳına dandı (2) فترض
 Muḥammed maḥzem-i feyâdir serâpâ
 Muḥammed melcei 'asi Hüdâya
 Muḥammeddir ḥabîbîñ ya ilâhi
 Muḥammed aşkına 'affet günâhi

Muḥammed muktedâ ḥayrû'l-verûdır
 Muḥammed hem inamûl-enbiyâdır
 Muḥammed ḥürmeti HÜznî gedâdır
 Muḥammed ḥürmeti 'affa sezâdır
 Muḥammeddir Ḥabîbîñ ya ilâhi
 Muḥammed aşkına 'affet günâhi

MÜSEBBÂLAR :

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Saḥfe-i sadrında merbûṭ nûr-ı 'aşk-ı Muḥtafâ
 Levha-ı dilde muḥakkak mâtem-i âl-i-'âbâ
 Nakş oluptur dilde şol vak'a-ı dil-sûz Kербela
 Çeşmimi ḥün kaddimi nûn eyledi bu mâcerâ
 Bağımsa odlar saçıp kanlar dökem ben ḥaşre tâ
 Nûr-ı 'âlem vâh ḥasînim nûr-ı çeşm-i Murtażâ
 Yaktı cânım deldi bağırim el-medet yâ Rabbena

Gözlerim seyl-i Fırattır dâmenim baḥr-i sefid
 Mâtem-i âh-ı firâkıñ sidreye oldu resid
 Ma'sumân-ı ehl-i beyte zulmûñ eyleyip mezid
 Ḥün-ı pâkiñ yerlere döktüñ niçin ḥâ'in Yezid
 Zulmet-i cehliñi 'arşıñ nûruna ettiñ sedid
 Nûr-ı 'âlem vâh ḥasînim nûr-ı çeşm-i Murtażâ
 Yaktı cânım deldi bağırim el-medet yâ Rabbena

(1) Kur'an, 53 (Necm), 9

(2) Kur'an, 93 (Duha), 5

Arz-ı eflāk mātemiçün giydi cümle kārayı
 Sīne-i dil-sūza açtın şad hezārān yārayı
 Dāyayıp gerdān-ı pāke hañçer-i hūñkārayı
 Sımr-i Mel'ūn neylediñ ol sibte-i mehpāreyi
 Kisve-i matemde koydun ben gibi bī-çāreyi
 Nūr-ı 'ālem vāh hasānim nūr-ı çeşm-i Murtażā
 Yaktı cānım deldi bağrım el-medet yā Rabbenā

Bir muhibb-i hānedānım derd ile oldum deli
 La'net-i senk-i Yezīde atmadan çekmem eli
 Kaddimi dāl dillerim lāl etti giryanım belī
 Tende tākāt kalmadı hiç sen medet kıl yā Ali
 Akıtayım dīdeden ben hağre dek mātem seli
 Nūr-ı 'ālem vāh hasānim nūr-ı çeşm-i Murtażā
 Yaktı cānım deldi bağrım el-medet yā Rabbenā

Hūznā hūznüm çün hazen hūzn ile hūzn etsin hemān
 Kan döker kalb-i hazānim oldu hūzne āşiyān
 Yā ne zālīmdir ki şāha vermedi zerre emān
 Cism-i pākin nūr cemālīñ mahvedip bād-ı hazān
 Cām-ı mevti nūş edip gitti fenādan nā-gehān
 Nūr-ı 'ālem vāh Hūseyñim nūr-ı çeşm-i Murtażā
 Yaktı cānım deldi bağrım el-medet yā Rabbenā

Mefāilün / Mefāilün / Mefāilün / Mefāilün

Cemāl-i pākiñe 'aşık değil mi bu cihān yā Hū
 Niçin mūnkār olursuñ sen güzelsiñ ey kemān ebrū
 Yeter gel cānımın cānı neden benden geçen ayrū
 Derūnum yakmada nārīñ yine ey 'anber-i gīsū
 O hursāid veçhiniñ cūndū verir her dem dile çaygū
 Nice bir āh edeyim ben kerem et dīdesi āhū
 Mürüvvet merhāmet senden şehā yandım medet her sū

Musavverdir her endāmīñ yedzi kudret ile cānā
 Güzel iklīmīniñ şāhı hemīn sensīñ gül-i ra'nā
 Ziyālar bahşeder ol mēha hūsnūñ kāmēt-i bālā
 Zulümler āh neden bāis günāhim söyle gel bañā
 Nöçür bir kez tefekkür kıl buna rāzı değil Mevlā
 Nice bir āh edeyim ben kerem et dīdesi āhū
 Mürüvvet merhāmet senden şehā yandım medet her sū

Kelām-ı Kibriyā hakkı benim cāndan sâna 'aşık
 Buldukça bu cān tende fedā bilir ānu Hâlık
 Nice biñ böyle cevr eyledeğil mi bendeñe yazık
 N olur insāfa gel gayri amān ey kaşları çatık
 O nār-ı cevr-i khetriñle benim bir ciğeri yanık
 Nice bir āh edeyim ben kerem et dīdesi āhū
 Mürüvvet merhamet senden şehā yandım medet her sū

Beni mahvetmede lāl-i lebiñle gānzeler cānān
 Sâna 'aşık olan dildir 'acep var mı baña 'işyān
 Neler ettiñ neler yaptiñ denilmez dildeki bir ān
 Görürse merhamet eyler bu hāle dost ile düşmān
 Niçin yā etmedi te'sir sâna bu āh ile efgān
 Nice bir āh edeyim ben kerem et dīdesi āhū
 Mürüvvet merhamet senden medet yandım şehā her sū

Tükettiñ gülşen-i 'ömrüm çalıp ol tabl-ı firākı
 Diyār-ı gurbette ettiñ vurup bu sīneme dāğı
 Harāb oldu virān oldu murādım hāşıl-ı bāğı
 Bu ilde zābt eden ancak hemān şol perçemiñ bāğı
 Daha mı gelmedi zālīm mürüvvet merhamet çāğı
 Nice bir āh edeyim ben kerem et dīdesi āhū
 Mürüvvet merhamet senden medet yandım şehā her sū

Nedir zulmün behey zālīm bu sīnem eyledin pūr-hūn
 'Adālet sūretin bilmek nedir bu eldeki kânūn
 Yeter gayri baña cevriñ bi-hakkın Kādir-i bi-çūn
 Bu Hūzānī'yi nihāyet sen firākıñla edip mahzūn
 'Adūlarla kılıñ ülfet yeter zulmün baña her gün
 Nice bir āh edeyim ben kerem et dīdesi āhū
 Mürüvvet merhamet senden medet yandım şehā her sū

TERKİB-İ BENDLER :

Mefūlü / Mefāilü / Mefāilü / Feülün

Ağrep görünür dīdeme şol mahfel-i 'ālem
 Bir tūde remād şirzime-i heykel-i 'ālem
 Hūlyā-ya emel dildeki tahşil-i fenādır
 Rahne görünür arife her ecme-i 'ālem

Her manzarası fām-ı zemistān-ı fesihdir
 Bārānı hümüm ba'l-i 'ana meâdel-i 'âlem
 Âlayışı esâyışı arâyışı bi-sûd
 Bir nār-ı semûm dağdağa-yı hanzal-ı 'âlem
 Bilmem ki neden kār-ı oihān keşmekeş olmuş
 Nîrāng-i keşān zemzeme-i evvel-i 'âlem
 Dil-dāde felek mübtezele münciz-i merāmdır
 'Aksî görünür âyinede emsel-i 'âlem
 Her yerde bulur mesned-i erbāb-ı müdāhin
 Tahkîr olunur 'ilmile her ekmel-i 'âlem
 Teltife sezā her vakit ashāb-ı si'âyet
 Menfūr-ı beşer tab'-ı selim esfel-i 'âlem
 İrgāma düşer meslek-i merdānda gezenler
 Terfide sezā cehlile her eçhel-i 'âlem

Dil hikmet-i Mevlā ise bir sırr-ı nihāndır
 İkbāl-i kamer re's-i fūrūmaye revāndır

Ey dil 'acabā dehr-i deniden ne kazandıñ
 Beyhūde yere âteş-i gayret ile yandıñ
 Sen bir bahçe-i tıfl-ı hevāsıñ bu revişle
 Ol bāzıca-ı vāhı ānı bākîmî sandıñ
 Şol zıll-ı hayāl-i 'ömrünü gâfletle geçirdiñ
 Hektan ne hazer var ne de bir külden utandıñ
 'Ankâ gibi bir mürğ-i hemîn 'arşı Hüdāsi
 Kerkes gibi bir lāşe-i dünyāya dadandıñ
 (1) الرزق على الله saña hüccet yeter artık
 (2) لا تدع مع الله ta ervehtan inandıñ
 Ol hādım-i Hak bātıla asla nazer etme
 Ol çāşni-i pür-zehr-i müzahraftan usandıñ
 Kıl tedbiri takdîre hiç eyleme bahāne
 Şol rāh-ı tekāsülde teğāfülle dolandıñ
 Esbāb-ı felāh doğrusu tefviz-i umurdur
 Bir vakit gönül cehl-i basit mey'ine kandıñ
 Hallāk(1) koyup halkına gel etme tekāpü
 Ah nefse uyup ömrile a'māle dayandıñ

(1) Kur'an, 27 (Tûr) 30 (Rûm), 37/39 (Zümer), 52/42 (Şuâra), 12 (Bu ayetlere telmih yoluyla işaret edilmiştir.)
 (2) Kur'an, 26 (Şuâra), 28 ('Ankebût), 88

Allah'a dayan şıdkla ey dil keder olmaz
Mü'min olana hüsn-i 'amel-veş semer olmaz

Ef'āl-i 'ibād hikmet-i Hakla cereyandır
Hep nık ü bedi kudret-i cebbārla revandır
Hiç olmaya kim hādīs-i Hak muhdise isnād
Deycūr-ı leyāl nūr-ı nehār şun-ı 'ayandır
Sen nefsiñi zem eyleye gör zātına düşmen
Dehriñ ne suçu var ki cihān eski cihandır
Biniñ ile hıfzet diliñi cümle hatādan
Bak cürm-i sağır cürm-i kebīr himmet amandır
Sen herkesiñ ahvālına hiç muṭṭalif olma
Al hırkanı çek başına her hālde ziyandır
Ef'āle bulur her kişi encām-ı mücāzāt
Bu nāsa temās etmesi billahı yamandır
Var rüh gibi ahbābıñı bir tecrübe eyle
Zāhirdeki gösterdiği hep şıdk yalandır
Hiç Hakka yaraşır işimiz var mı cihānda
İslāh-ı beşer doğrusu pak gayr-i gümandır
Bulmakta kemāl fitne-i 'ālem bu devirde
Yā Rab 'acep Mehdi zuhuru ne zamandır

Yā Rab bu dil-i kişveriniñ fātihin ister
Zabtayleyen āh saltanat-ı dev ile ejder

Her mūr-ı zübāb döndü biñ eyvāh file şimdi
Her tilki çakal şir gibi hükümün kıla şimdi
Ol hār-ı muğaylān bu ne āfete dayandı
Bir bād-ı semüm esti 'acep terkile şimdi
Biñlerce fūrū-māyeler i'zāzla mükerrerem
Erbāb-ı kemāl hep bu devirde köle şimdi
Bir tab-ı selīm görmedim aşlā mütedeyyin
Yā bir zu'afā hālince rahme gele şimdi
Yok 'ilm ü 'amel Hazret-i Mevlāya münāsip
Var sūret-i hūb dirhem hem bula ele şimdi
Hiç savm salāt hac ü zekāt nerde tamām var
Ger varsa mūrā'ī nice zühhad hele şimdi
Artık neye müncer olur encām-ı zamāniñ
Yok şer'î tutar hakkıyla bir kes ola şimdi

Efkâr-ı zamân bid'at-i merdûd ile me'lûf
 Dil kendini irşâd ede gür hak yola şimdi
 Eşvâr-ı zamân doğrusu hep fetrete dönmüş
 Yok havf-ı Hüdâ hatıra bir dem dola şimdi

Ey kâk-ı debir sen yine ahvâl-i 'ayân kıl
 Ey nâme göñül rızını bir hoşça beyân kıl

Hep ehl-i hevâ nev'-i beşer ekser-i evkât
 Yok havf-ı Hüdâ zerrece heyhât yine heyhât
 Kağı birini ben saña takrîr edeyim dil
 Ef'âlimiz ahvâlimiz ifşâ-yı habâşet
 Deccâla şebih her biri soymakta cihânı
 Hiç yok mu hayâ ah bu ne yetmez mi denâ'et
 Hep bey'(ü) şerâ cümle esnâfta ribâdır
 Yok zerre helâl ekline sâ'î bu ne hâlet
 Davretmede devrân nice biñ fîsk u fücûrle
 Her yerde şüyü' bulmada ef'âl-i şenâ'at
 Gün (١) etmede takîb-i nazâr eyle
 Rüşen ola her zulmetiñ enzâr-ı selâmet
 Sabret ki muşîbet saña Haktan o hedâyâ
 Çekti nicesin Hazret-i Sultân-ı risâlet
 Bârân-ı belâ her dem mahbûb-ı Hüdâya
 Etmekte nüzûl nâz-ı habîb böyle bidâyet
 Bir şahs-ı hakîr görmeğö Haktan hazer eyle
 Fahreyle âniñ fakrıyla encâm-ı sa'âdet

Mevlâyı tefekkür edenin kabrî bulunmaz
 Hayvân gibi her bir beşerin fikri bulunmaz

Dil nerde 'acep sâhib-i şavvet o Süleymân
 Mefkûd hepisi Hüsrevî Behrâm-ı Nerîmân
 İskender-ı Dârâ kani şol Zâl ile Rüstem
 Mevt etti zebûn ânları biñlerce peşîmân
 Her nefsi Hüdâ zâika-i mevte biraktı
 Hâk üzre yatar yoksulu bâyla nice 'üryân
 Mahveyledi bu varlığa mağrûr olanı Hak
 Bir'abd-ı za'ifken 'acep ey dil bu ne 'isyân

(1) Kur'ân, 94 (İnşirâh), 5

Fir'avn ile Nemrûde bakıp kalbini pâk et
 Kârunu düşün neyledi şol gervet-i sâman
 Ol mahkeme-i rûz-ı cezâ sen seni fikret
 Hiç var mı 'amel elde kim olsun saña kalkân
 Bu 'âlem-i efsânede mihmân-ı hayâlsin
 Al zâd-ı rehî kalma tehî yolda perişân
 Artık yeter el verdi seniñ fışk-ı fücûrun
 Kılmaş mı 'hocp ettiğini insile bir cân
 Eyvâh yine eyvâh geçen ol 'ömr-i 'azîze
 Ey Hâdî hidâyet dile senden ola her ân

Emmâre-i bed-nefisile şermine-i mağbûn
 Geldi kerem et bâbına bir bende-i mahzûn

Yâ Rab saña hiç yok yüzümüz cürm-i hatâdan
 Şol vesvese-i iblis ile meyl-i hevâdan
 Hop cürm-i hatâ fışkile âlûd işimiz çok
 Dergâhına yok varmağa hiç zerre rızâdan
 Bu Hüzni'nin imrâr ediyer 'ömrü günâhle
 Sâkhürde vücûd müy-ı sefid mevt-i verâdan
 Yâ Rab bizi lutfun ile ma'kûs-ı hevâ et
 Döndür dilî fażlî ile ol hubb-ı sivâdan
 Yâ Rab bizi ol fâhr-ı Cihân râhına gönder
 Sâlik elalim râhına minhâc-ı Müdâdan
 Yâ Rab bizi hem menbâ-ı pür-feyz-i kemâl et
 Tecrîd ile tefrîd bulalım fażl-ı 'atâdan
 Yâ Rab bizsenzümre-i makbûl-i beşer et
 Hak etme dili silsile-i hâş sū'edâdan
 Tahsîl-i rızâ maksadım ol hatm-i şehâdet
 Hıfz eyle dili hâtime-i sū-i velâdan
 Çıkıakta bu cân lutfile ol cism-i gılâftan
 Ol mefhar-i 'âlem ile haşr eyle şerâdan

Ol rûz-ı cezâ müjde-i rahmet ile yâd et
 Hem ni'met-i didar ile mahzûn dili şâd et

Diğer TERKİB-i BEND

Mefûlû / Mefâilû / Mefâilû / Feûlûn

Tâ bezm-i alest sâkin-i meyhâne-i 'aşkım
 Bî-şekk-i zünûn hârisi peymâne-i 'aşkım
 Ol pîr-i muğân pâyine cân verdim ezelden
 'Aşk mürşid-i dergâhına mestâne-i 'aşkım
 Ol vâdi-i sevdâ bize bir taht-ı Süleymân
 Bir mür-ı zâif hükümüne kurbâne-i 'aşkım
 Âlâ ile ednâ bize sûreten müsâvî
 Bir tabî selîm dehrîde merdâne-i 'aşkım
 Her bir sözümlüz 'ârifî bahgâ-yı naşihat
 Nâ-ehline bî-fâ'ide bî-gâne-i 'aşkım
 Nüş eylemişiz hakkıyla şuhbâ-yı hakikat
 Âniñ için bî-silsile dâvâne-i 'aşkım
 Zindân görünür dideme bu gülşen-i 'âlem
 Şahrâ-yı cünûn tahtına hâkâne-i 'aşkım
 Bu 'aşk-ı mecâz cîsr-i hakikattır efendim
 Ta'n etme beni bende-i fermâne-i 'aşkım

Te'iyib(i) koyup şıkkile bir dinle mukâli
 Vâ'iz hele gel sen de bırak kıl ile kâli

Levmetme bu 'aşk neşve-i tekdîr-i Hüdâdır
 Bir genc-i hafî Lü'lü'yi yektâ-yı Hüdâdır
 Bu mesleğe gel sen de sülûk eyle be zâhid
 'Aşk ehliniñ ayyarı bütün ehl-i hevâdır
 Zemmetme bizi şofu ki mehbût-ı 'amelsiñ
 Beyhüde seniñ ettiğîñ ezkâr da riyâdır
 Ey hoca-ı candâr kerem et bakma kitâba
 Âh bir perîniñ cinnet(i) bu dilde bekâdır
 Remmâl-i zamân tâli'i dündan haberîñ yok
 Hiç bakma benim bahtıma billahi hatâdır
 Teşhîsi bırak yok bize bir çâre tabîba
 'Aşk ehline dârû-yı sifâ mahz-ı likâdır
 Ey bād-ı şabû sen dahî var yâre peyâmı
 Râhında âniñ cismiñ cânım da fedâdır
 Ver sâki bize bâde-i gülgün neme lâzım
 Yâr 'aşkına gel nüş edelim vakt-i safâdır

Ger olsa harāb kubbe-i gerdūnu zamāne
Sun mey bize bes kūşe-i enkāz-ı virāne

Ur nāye bu şeb sen dahī sākende nevādan
Kaldır ğam-ı hicrānı ciġer-sūz-ı arādan
Olduñsa eġer mahrem-i esrār-ı muhabbet
Rakkāş-ı zamān rakş edegör Lu'b-ı hevādan
Hānende smān mūsikī bir hāşşā makāmdan
Bir şarkı ġuzel gel oku elhān-ı şadādan
Sūziġli nihāvendī şebāb ile hicāzī
Mest etti dili dün gece icrāyı şafādan
Fevt etme sakın fırsāt(ı) geldikçe zamānı
Ey kalb-i hāzīn zenzeme-i 'aşk-ı Hūdā'dan
Şūrīde gönül 'aşk ile gel cūş(u) hurūşa
Bulbül gibi feryād edelim derd-i belādan
Vicdān-ı polat dilbere te'sir eder elbet
Mazlūmūñ ahlı geçmede ol seb'i semādan
Ol nār-ı firāk cānıma kār eyledi cānān
Hiç yok mu'acép zerrece ol 'ahd ü vefādan

Şerh etmeġe ahvālimi bī-tāb-ı mecālim
Hep yak mı dedim beyt-i dilim vāy bu ne zālīm

Korkmanmı 'acép Hāzret-i Hallāk-ı cihāndan
Etmeñ mi hāzer ettiġim āh ile fiġāndan
Şeb-tā-be-seher āhıma taġ olsa dayanmaz.
Kanlar dökülür dīde-i pür-eşk-i revāndan
Elbette bulur her kişi ef'āle mücāzāt
Bil kan edeni kan tutar encām o kandan
Kurbān olayım hālime rahm eyle efendim
Yandı ciġerim āteş-i 'aşkıñla'iyāndan
Kūhsār-ı ġamı cāy edinip eyledim ārām
Sen leylāya Mecnūn elālī hayli zamāndan
Verdimse gönül 'akl ile fikre ne kabāhat
Yaġmaya verip riştemi kat'ettiñ smāndan
Aġyāra uyup 'aşıkā cevretme yazıktır
Billah usandım medet āh tatlı bu cāndan
Mahfice varıp dün gece aġyār ile tenhā
Ettiklerini duymuşum ef'al-ı yamāndan

Tā ḡubha deġin ḡāneni ġayretle dolāştım
Bu yahni nedir turşu nedir ben dahī šaştım

Gāḡ etmedesin 'āşıkāizḡar-ı muḡabbet
Gāḡice dahī zulm ile icrā-yı 'adāvet
Va'diñde sebāt etmedin ey šūḡ-ı sitemkār
Maḡbūb olana bu dahī bir cürm-i kabāḡat
Gāḡide gidip meclis-i nā-merdi gezersiñ
Bed-ḡū(y) olana dil mi verir ehl-i diyānet
Nāmūsunu ḡıfzeyleye gör olma bed-encām
ḡüsnüñ ile ḡüyya bir ola ey šāḡ-ı letāfet
Şürette bediz sīretimiz ġenc-i vefādır
İklīm-i teni kabildi ceddile şadākat
Zāḡirde saña 'āşıkız ey kāmēt-i bālā
Ma'nāda dahī etmişiz Allah'a dehālet
ḡüsnüñ de fenā sen de fenā ben de fenāyım
Fāñide beḡā mürşidine ettik inābet
Mevlāya verip kalbimizi eyledik irşād
Var ḡamd š ḡenā ḡūlıkā biḡilerce nihāyet

Biz ḡöhret-i kāzibe'i ḡiç etmeyiz isġā
Dünyā deġil e dilberine yok heves aslā

Devrāna bakıp šlfet-i ārāyı unuttum
Ol naḡş-ı ḡayāl sūret-i zibāyı unuttum
Bir šeyde vefā zerre beḡā görmedim aslā
Bī-rahm-ı vefā dilbere sevdāyı unuttum
Hep bāl-ı zehir-i sūkker bir šorbeti yersem
Asūde maḡāl dildeki ḡūlyāyı unuttum
Mecnūn ġibi sūrette ḡönül vermişiz ammā
Bāḡında dahī sūret-i Leylā-yı unuttum
Beyḡude imiş ḡervet-i sāmān-ı cihāñiñ
İskender ile devlet-i Dārāyı unuttum
ḡassāse felek ni'met-i mebzūl-ı 'umūm et
Etmem saña ben minnet da'vāyı unuttum
Bir ḡāle bu ġün gelmişim encām-ı 'azizim
Nefsīm deġil āḡ belki de Dünyāyı unuttum
Tercih-i ölüm nefsime farz oldu ḡayāta
Emrūzü deġil ceddile ferdāyı unuttum

İslāhıma ihvāna ricā dildeki ihtār
Bir fātiha ihsān edeler rūhuma her-bār

Yok zerre amel hakka yarar dil ola bir şād
Ol nefsi hevā meyl-i sivā eyledi ber-bād
Sürette beşer siretim elhāsıl hayvān
Pirān-ı zaman var mı acep eyleye irşād
İslāh-ı hatā şirimi her dem üdebādan
Taşhīh ile gāmdan edeler gönlümü āzād
Āsarımı tahrīre alıp neşre giriştim
Tā haşre deġin hayrıla ihvān edeler yād
Her kim ki bizi zikrede da'vāt-ı hayrıla
Ānıñ daşhī Hāk eyleye vīrān dilin ābād
Maḥsūl-i vaṭan şöhretiyle ceddime Keşşāf
Hüznā denilir nāmıma bir bende-i Yozgāt
Servet ile hübluk ile olmaz kişi bākī
Dünyā bekā olmağa çün koymalı bir ād
Şöhretimi deġil ben nāçize bu terkīb
'İsyānıyla tā haşre kadar etmede feryād

Cevher gibi āh etmede tārīhim ilāhī
Ol fahr-i cihān āşkına affeyle günāhı

MESNEVİLER :

Maḥdūmum 'Abdullah Ebū'l-Kāsım Efendiye taraf-ı nāçiz-
zidenen neşayh-ı lāzimei ihtivā eden şu manzūmemizi ātiye 'aynen
tahrīr eyledik

(1) *و عن الله التوفيق نعم المولا ونعم الرفيق*

Bismillahirrahmanirrahīm

Fāilātūn / Feilātūn / Feilūn

Hāmd-i bī-ḥad Hālika şām u seher
Etmedi bizleri aşhab-ı saḳar

Dīn-i Ahmed Uure var eyledi hem
Hil'at-i İslām ile etti kerem

(1) "Yardım Allah'tan, (O) ne güzel yardımcı, dost
ve ne güzel arkadaşdır" anlamında Arapça bir duadır.

Şad hozārān ola şalāt ü selām
 Rūh-ı pāk-i Ahmede her subh u gām
 Āl-i aşhābına ezvācına tā
 Ola bizden şalāt her subh u mesā
 Hem dahī mezheb-i hak Uzre olan
 İ'ttikāтта ehl-i sūnnette hemān
 Ne kadar var ise hak rāhına delīl
 Çark ede rahmotine Rabb-ı Celīl
 Umarız yevm-i mucāzāтта hemān
 Edeler ānda şofāat o zamān
 Elimis boş yüzümüz kara iken
 Zahm-ı 'ısyān ile dil yara iken
 İki cihān güneşi Ahmed için
 Şāhib-i ol devlet-i sermed için
 Merhem-i rahmetini Rabb-i Gani
 Çala tūhir ede kalb-i bedeni
 'Affede cürmümüzü Rūz-ı Gezā
 Hürmetiycün çār-ı yār-ı bā-şafā
 Dinle oğlum bu nasāhatnāmemi
 Aldım ele seniñ için hāmemi
 'Ālem efsāneye baktım ki hayāl
 Ben de birgün gideceğim lā-muhāl
 Yādigārdır saña bu pendim oğul
 Anıñ ile 'āmil ol olma melūl
 Pendimi tut benim ey nūr-ı başar
 Gūşuña menkūş edip dinle habar
 Pişe kıl kendiñe sen 'ilm ü edeb
 Cāhil olan çeker ol renc(ü) teşab
 Pūsīde olma yürü 'ilme gayūr
 Olagör sō'ī aña olma fütūr
 Et heves 'ilm-i Hūdādan taleb et
 Sālik iseñ var ānıñ silkine git
 Ādeme lāzım olan 'ilm ü hūner
 'İlm ile lāzım imiş hilm ü hūner

Et heves kim ola hem rāzī Hūdā
 'İlm-i nāfi' ola bākisi hebā

'İlm-i fıkha heves et rüz-ı şebi
 O da Türki olsa ister 'Arabī

Gerçi çok tercümeleler var bî-hesāp
 Hānemizde doludur Türkçe kitap

Gidip erbābına öğren ānı sen
 Gelir ise elden et terk-i vatan

Sanma vāreste cihān ehl-i kesīr
 Kalma vābeste oğuş yolda hakīr

Mecnūn isen yürü Leylā'ı ara
 MÜ'min isen dahī Mevlā'ı ara

Yā Hūdūsin bulacaktır arayan
 Ya belasın bulacaktır tarayan

Maksadın Hāk ise Hākı ara bul
 Ehl-i hāl ol gayre hiç verme gönül

Kim ki vāreste cihānda gamı yok
 Ola 'ukbāda da ānıñ hemi çok

Kim ki heddām-ı gerī'at bu zamān
 Olacaktır o da menfūr-ı cihān

Böyledir silk-i nebī böyle kader
 Ğarīb oldu dīn hemān öyle gider

Kim ki Dūnyāda bela çekti keğir
 Ol olur rahmet ile 'Ukbāda emir

Etme Dūnyāyı tekaddüm 'akıl ol
 Zen-i āreste ānıñ hilesi bol

Kime yar oldu 'acap dār-ı fenā
 Meyleder mi āna hiç bir 'ukalā

Bir münakkıg mār-ı mīnā görünür
 Zīr-i pāyı būdelāda sürünür

Kim ki gārīl ānı zehr ile unar
 'Akıbet ol zīr-i zemīne koyar

Verme dil dilberine kendi gibi
 Yok vefāsi dāimē fendi gibi

Nice Mecnūn nice Ferhād nice ner
 Bi-vefā dilbere dil verdi meğer
 Āhirī mahrūm olup verdi serin
 Görüyorsun duyuyorsun haberin
 Bu cihān fāni cihān fāni bütün
 Al bekā mülkünü fānide satın
 Hep misāfir bu fenā dār-ı mihan
 Bu fenā içre ne sen bākī ne ben
 Hayr ile yūd olasın her dem-i kār
 Er olagör her ere etme medār
 Havfiñi kesme Hüdā'dan şeb-i rüz
 Rüz-ı şeb eyle niyāz ur yere yüz
 Zāyī' etme bu hayāt-ı ni'ama
 Gāfil olup bekāda çekme gamı
 Evvelā tut 'ulemānıñ eteğın
 Sonra mürşid-i Hüdānıñ eteğın
 Hem bīdār-ı zākir ol vakt-i seher
 Her du'ā makbūl olur ānda meğer
 Bir işe var eyledi bizleri Hşk
 Kim idevüz biz ānı dilde sebak
 Zātını tevhīde der ins ü cinni
 (1) طاعبدونی dedi ol Rabb-i Gani
 Yemek içmek uyumak hayvān için
 'ilm(ü) ta'āt ise hep insān için
 Nūr-ı 'aynım baña bakıpta sakın
 Olma rām-ı nefis o bed-hāha yakın
 Kıl namāzı et niyāz Hālika
 'Arzet hāliñ Kā'inatı Rāzika
 Edegör şükrünü her demde edā
 Habībine edegör cānı fedā
 İşte geldik gideceğiz āşikār
 Hep fenāyız bākī ancak Kird-gār

(1) Kur'an, 21 (Enbiyā), 25, 92/29 (Ankebūt), 56

Eyledi bizleri Kur'ānda senā
 Umem-i sāireden Bārī Hūdā
 Biz dahī emrini icrā edelim
 Emrettiği yola doğru gidelim
 'Ayn-ı 'ibretle cihāna nazar et
 Herbirisi ehl-i hevā hazer et
 Ülfet(3) kes kimseye olma karīn
 Anları dost bilip hiç olma emīn
 Niceler şūret-i Haktan görünür
 Kisve-i zūhdü serāpā bürünür
 Kār-ı erbāb-ı gınāya yanadır
 Bir müdāhin mār-ı mühlik doladır
 Şūret-i sofiye aldanma sakin
 İblīsīñ melābesi varma yakın
 Elde tesbīhle 'asāsı salınır
 Hakd ü hased derūnunda bulunur
 Bulunur türlü denā'et sofide
 Hırs u ta'amla hasāset sofide
 Cāhiliñ sofusu şeytāna refīk
 Hem ta'kip eyleyene fecc-i 'amīk
 Yanlarına varma kaç olma karīn
 Şeyh-i necdī şūrete olma emīn
 Nice 'ālim var ki fūccār-ı zamān
 İblīse olmuş kurenā ne yamān
 Şūret-i Rahmān gezer şeytān gibi
 Bir mürā'ī kāmīl insān gibi
 'Asrımıza nazar et 'ibret ile
 Her biriniñ ülfeti bid'at ile
 Diniñ ile dīlini sakla hemān
 Kimseye etme tabaşbus bu zamān
 Sanāt-ı terziliği aldıñ ele
 Gayret eyle işiñe katma hile
 Et devam san'ata hem olma kesel
 Rızkiñ elbet verir el Zāt-ı Ecel

Emin ol aq koyamaz kullarını
 Kendine rām olan yoqsullarını
 Kıl tevekkül Hālika çekme elem
 Et nazār ⁽¹⁾ *لن قسنا* ya ne gam
 İstikāmet dü cihān devletidir
 Hem Hüdā'nın kuluna ni'metidir
 Gerçi çok ehl-i hevā mev'i beşer
 Bu zamānda hele yüzbinler kadar
 Dönmede 'aksine hem çarh-ı felek
 Muhterem ibne ile hem pezevenk
 Nice hāk üzre yatar ehl-i fażıl
 Evc-i bālāya çıkar kavm-i rezil
 O kadar tuttu cihānı sūfehā
 Pezevenk ibne ile ibn-i zinā
 Umma sen dört kişiden hayrı sakın
 Kaç sirāyet etmeye gerri sakın
 Müslim olmuş kāfire bakma yalan
 Adama dest mu olur nev'i yılan
 Nice müslimlere bak ehl-i nifāk
 Münkir haşır oluyor dinden uzak
 Dīnine hizmet çok küfrü sever
 'Irzı nāmısu rezil kavm-i kefer
 Nerde kaldı kāfire mü'min ola
 Dīnden i'rāz ediyor müslim hele
 Sonradan görmüğe hiç etme heves
 Nān-ı gayre göz diken misl-i mekes
 Servet olsa da çingene gibi
 Rahmī yok nefsine divāne gibi
 Yağsa rahmet veremez meyve ağaç
 Aslı kuru olur ise gözün aq
 Yanına koyma sakın ibneleri
 Şah damarı kırılan rahneleri

(1) Xur'an, 43 (Zuhruf), 32

'Ar nāmus hayāsi olamaz
 'İrziniñ kadrini aslā bilemez
 Saña nerden edecek 'ahde vefā
 İbnelerden umulan derd-i belā
 Birisi āniñ ise ibn-i zinā
 Māyesi fāhişelikten rû-nümā
 Saña biñler zarar eyler hazer et
 Aslına fer'ine āniñ nazar et
 İylik etseñ ne kadar fā'ide yok
 Piç katır aslı āniñ māye bozuk
 Hem de fūrū-māyeden alma kızı
 'İrz-i namusuñu sakle tut sözü
 Bir fūrū-māyeye biñ iylik ettim
 Nice biñ türlü belālara yettim
 Kendi ibne bacısı kahpe gezen
 Baña biñ mekri ile etti düzen
 Çiğirim pāresisin oğlum amān
 Tut sözüñü 'amel eyle bu zamān
 Tecrübem çok başıma geldi çok iş
 Dāimā 'aksine gitmekte gidiş
 Bu zamān 'aksine devrān ediyor
 Her biri bir yolu tutmuş gidiyor
 Dört kişiden bulagör hayrı hemān
 Teslim ol ānlara görmezsin ziyān
 'Ulemādan hak nasihat alagör
 Mānevī maddī umuruñ durma sor
 Her ne kadar fācır ise kendine
 Tut kulağın dāim āniñ pendine
 Hak habībi 'ulemādır 'ulemā
 Düşman-ı Hak cūhelādır cūhelā
 'Ulemāda bulunur hevī-ı Hūdā
 Āyetinde Hak buyurur dāimā
 Kat' olur mu seçer-i müsmire bak
 'Ulemāya bu'z u kinden ol uzak

GÜLÜNÜ al dikenini terket tamām
 Hürmetiñ 'ilmine maḳṣūdu merām
 Sāl-ı hurde birisi āniñ oğul
 Şöhetinden eyleme zerre nükül
 Her sözünde ānlarıñ hikmet olur
 Hürmet eden ānlara hürmet bulur
 Öñünü geçme āniñ dinle sözün
 Senden a'la göreğör yüksek özün
 İster ise kāfir olsun hürmet et
 Hak rızāsın gözle āña hizmet et
 Hem birisi asl-ı nesl-i pāk olan
 Hem ḥasīb ü hem nesīb ü'akılān
 Biñler ile fenālık eyler iseñ
 Her ne gelse ağzına söyler iseñ
 Saña karşı o fenālık edemez
 Bed-māye gittiği yola gidemez
 Yine iyilik eder elbette saña
 Aslına eyler rücū' kalma taña
 Ba'zınıñ aslı güzel fi'il fenā
 Bir tarafı bozuk āniñ mutlakā
 Nuḥ nebādir oğlu kāfir bī-hilāf
 Māderi-de kāfiredir etme lāf
 Ben sözümlü geri alman ḥak budur
 Tayyibāttan tayyibāt eyler zuhūr
 Mezbeleden ne çıkar cāy-ı ne cis
 Olsa tohum tāhir ammā tarla pis
 Hem biri ehl-i sehāvet ne güzel
 Vasfeder ānı da Hallāk-ı Ezel
 Kıl sehāvet ehline cān(ı) nisār
 Sāhib-i Luṭf u kerem hem nām--dār
 Sehāvet ehliniñ olmaz zārarı
 Sehāsı def'eder dilden kederi
 Kim şehīdir āña var hürmetiñ et
 Cūhelā olsa da hem Ulfetiñ et

Miskiñe etme muhabbet uzak ol
 Ger şofi olsa da eyleme kabül
 Hürmetiñ et sehiye kâfir ise
 Müslim ise fâsık-ı fâcir ise
 Buhelâ buhl ile her demde ferâh
 Âdemiñ alçağıdır kavlı-i eşah
 Kötü huydan bizleri hıfzede Hâk
 Hürmet ehl-i niyâz vakt-i şafak
 Sözlerimi hakkıyla eyle kabül
 Hâk mu'iniñ ola şâfi'iñ Resül
 Kimseye hem bu'z-ı 'adâvet etme
 İblisiñ gittiği ol yola gitme
 Kıрма hâtırını ger mür ise de
 Nazar-ı 'âmmede menfûr ise de
 Denî bildikleriñ cñ şîlâ olur
 'İnd-i Hâk'ta vâsıl-ı Mevlâ olur
 Nefsiñi bil denî gayriye bakma
 Kendiñi nâr-ı cehennemde yakma
 Kıl tefekkür'âkıbet vardır ölüm
 Kılma bir şahsa garaz ile zulüm
 Her sözüñde kıl sebât el-amân
 Doğru söyle sözüñe katma yalan
 Kişiye lâzım olan ahde vefâ
 Va'diñi herkese hem eyle edâ
 Söz verirsen sözüñe eyle sebât
 Dönme sözden tende oldukça hayât
 Kim ederse 'ahd-i va'dinden 'udül
 O da fü-rû-mâye kârı bilmiş ol
 Hem de dört şey gönülden uzak et
 Ânlara meyl-i muhabbet yasak et
 Hubb-ı dünyâ nefis-ü şeytân hubb-ı mâl
 İşte dördü sebab-i dîne zevâl
 Mâsivâdan çek eliñ Hakkı gözet
 Taklîdi koy tahkîke eliñ uzat

Dâhil-i rāh-ı gerî'at olagür
 Gayret et Hakkıñ rızāsın bulagör
 Cümlemizi hıfzede Bārī Hüdā
 Sū-i akran ile hem hubb-ı sivā
 Hüsn-i hātıme vere Hāk son nefes
 Devlet-i bākī bu ancak nazm kes
 Bu vasiyetnāmemi belle tamām
 Muktezāsınca 'amel et şubh u gām
 Cevher-i tārīhimi bak ara bul
 Gözümün yaşı ise geçti oğul

VASİYET-NÂME

Fa'ilâtün / Fâilâtün / Fâilün
 Hâlika hamd ü senâdır lâ-yü'ad
 Erhamür-rahimîn Allahü's-samed
 Fahr-i 'Âlem rühune yüz bin selam
 Âline aşâbına olsun tamām
 Tut kulağın ba'de-zâ benden yaña
 Soñ vasiyet eylerim oğlum saña
 Gülgen-i bâğ-ı baharım solmada
 Nâzenân 'ömrüm kemâl bulmada
 Solmada reng-i bahâr-ı gülşenim
 Sönmede nâr-ı hevâ-yı külhanım
 Kâribân-ı rihletim tuttu yolu
 Hem tatar-ı mevt hemân çekmiş kolu
 Hançer-i mevt ile tâ öñden gider
 Bir mübâriz kahramân cevlân eder
 Her taraftan fırtına tūfan yağar
 Ra'dı bekle obr-ı tār binler ağar
 Bir sel aldı cümle nahliştünümü
 Nâ-bodid etmekte hep bestânımı
 İnhidâma tuttu yüz bu ten kafes
 Mürg-i cânım elvedâda soñ nefes
 Hâne-i 'ömrüm esâsından ecel
 Yıkımda hiç kalmadı kökünden temel

Bir muhâlif rûzigârla harmanım
Hep havâya gitti amâlim benim

Göç göründü işbu ilden elvedâ'
Elvedâ' cânım oğul âh elvedâ'

Elvedâ' geldi zamân-ı iftirâk
Rihletin tabl(ı) çalındı el-firâk

- (1) كل شيء طالع baki Hüdâ
(2) ارجى den gelecek neyse nidâ

Tükenince eldeki nakd-i hayât
Erişince ya'ni hengâm-ı memât
İkişey var diyeyim ânı saña
Atma kulak arkasına mutlaka

Ola bunca emekler çıktığım
Eserimdir gözyaşlarım döküğüm

Matba'aya verme zinhâr eserim
Bilmez ânlar kıymetini püserim

Kenz-i mahfî saña çoktur yâdigâr
Seni îgnâ eder elbet âhir kâr

Çok zamân geçmeden hem cümle eser
'inde'l-İslâm olur âhir mu'teber

Şimdi dursun ânı hıfzıyla biraz
Hakka izhâr eder elbet bî-niyâz

Saniyen bunca kitâb-ı şer'î Hak
Hürmete şâyân takdîr(e) müstehak

Ma'den-i dîn-i diyânet şüphesiz
Saña Hak'tandır emânet şüphesiz

Hep kitâbım sakla verme bir kese
Takdir etmez kıymetini nâ-kese

Ma'nevî maddî saña devlettir o
Bak yüzüne bildiğin el de oku

(1) Kur'an, 29 (Ankebût), 88
(2) Kur'an, 90 (Beled), 28

Nēdirü'l-emgāl fıkıhtan çok kitāb
 Nām-ı mebsūttur kitāb-ı müstetāb
 Makkada gel bûdemā mevtim için
 Edilecek hizmetin zātım için
 Eyledikçe teslīm-i rūh hazrete
 'Azam-i rāh ettikte diyār-ı gurbate
 Cān cesetten oyleyince infikāk
 Hançer-i mevt ile olduhta helāk
 Borcumu ver koyma hiç hakk-ı 'ibād
 Hibe gūlūg mālīmdan etme 'inād
 Sıvı salāt ile yeminim edā
 Eyle ihmāl eyleme zerre ibū
 Hem muhibb-i sādık ihvān-ı sāfa
 Bulunur hāfız-ı Kur'an-ı Hüdā
 Bahşedeler rūhuma hatm-i Kur'an
 Sādık ahbāb belli olur ol zaman
 Allah için olan ahbāb-ı kadīm
 Her biri bahşede ayrıca hatim
 Cāmiye hem beni gönderme aslā
 Mevtim için dahī verdirme salā
 Ta'cīl etmek defn-i mevtāya gerek
 Ne duracak sabahdan öğleye dek
 Üç kişiye lazım ancak o şeref
 'İlm ü takvā mal iledir her taraf
 Bu üçün her biri bendendir unak
 Anın için beni hālimce bırak
 Ehl-i şöret değilim şöret için
 Şān-ı a'lālarına hürmet için
 Bu ise bir şöret-i kāzibedir
 Ab-ı rüyun dökene cāzibedir
 Ya'ni çarşının dilencisi tamām
 İster enler fevt ola hep hās u'am
 Rāzıkını unutmuş halka tapar
 Sanki bir kelb-i 'akūr lāşe kapar

Gelmesinler mevtime öyle Kesân
 Mürüvvetsiz merhametsiz kalbatân
 Etme te'hir beni kabrime götür
 Tez elden menzil-i maksûda yetür
 Hüsn-i zan olunan kabre karîb
 Defnediñ affede ol Rabb-ı Mucîb
 Mümkün ise saña budur hâcetim
 Dağa defnet ister iseñ râhatım
 Göz önünde kabir koymazlar esâs
 Kabir içinde mevtâyâ düşmân bu nâs
 Ya'ni komşu ola bir ehl-i şalâh
 İyi komşu olur bâdî-i felâh
 Beni bir şâlih kişi ile hemân
 Kabre indir câhile verme amân
 Sünnet üzere koyunuz kabre beni
 Sağ yanına koyunuz hâke teni
 Defnedince cümle ihvânım ile
 Mekş edin ânda da birazca hele
 Okuyun Sûre-i Yâsîni tamâm
 Sûre-i Mülk'üde okun vesselâm
 Soñra telkîni imâmle söyleyiñ
 Yani baña muâvenet eyleyiñ
 Umarım rahmet ede Rabb-ı Rahîm
 İsm-i Gaffâr mu'tî-i hâdî Kerim
 O gece merhamet eyle sen baña
 Oku Kur'ân hakkıma eyle du'â
 Hem beni koyma garîb oğlum amân
 O gecede oku Kur'ân(ı) hemân
 Ak sakallı baş açık yalın ayak
 Merhamet et pederin yatıyor bak
 Peder-i müfikim der idiñ hani
 Gâ'ib ettiñ elden o miskin cânı
 Bir hayâl oldu hülâsa bu fenâ
 Kıldı gaflet nakd-i 'ömrümü hebâ

Evvel Allah sende kalmıştır ümîd
 Hâtırından sen beni etme ba'îd
 Cümle hakkım ben saña ettim helâl
 Sen de verme baña kabrimde melâl
 Et taşadduk oku Kur'an dâimâ
 Hem gevâbin rûhuma eyle 'a'tâ
 Kemsularım hakkını etsin helâl
 Hem dahî ahbâbden kim eyler suâl
 Hem büyük küçük ihvân-ı dîn
 Hakların etsin helâl birden hemîn
 Cümlesine benden eyle çok selâm
 Birgün olur gelir ânlarda tamâm
 İşte verdim sözlerime hâtime
 Fâtiha ihsân edeler zâtıma
 Peyk-i mevt geldikte yâ Rab katıma
 Rûzı kıl soñ demde hüsn-i hâtime
 Hızbî cevher etti ihsân Müste'ân
 Kendisin târih hemân kıldı 'ayan
 Kanûn-ı Sâni Rûmî (1)

MA 'ŞİYET-NÂME

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Ben beni bilmez idim bildim hemân
 Mürğ-i fırsat kaçıp elden el-amân
 Geçti gençlik çağları zıll-i hayâl
 Çattı başa göcalik peyk-i zevâl
 Vâdi-i 'isyânda gezdim dâimâ
 Genç iken ben baña ettim ben baña
 Ben baña ettim neşihat tutmadım
 Hem büyükler dediğine gitmedim

(1) Mücevher tarih düşürme usulüne göre, Vasiyet-nâme'nin R. 1350'de yazıldığı anlaşılmaktadır.

Beni iğrār eyledi nağs-ı fenā
 Bir zen-i mekkāre gibi vāh baña
 Bildiğimle zerre'āmil olmadım
 Neise uydum ma'siyetten kalmadım
 Nehy-i fuḥşiyāti icrā eyledim
 Nice bir elfāz-ı 'isyan söyledim
 Kef-i lisān etmedim zemden mūdām
 Zikr-i fikrim hep gıybet hās u'ām
 Levmedip bunca 'ibādeti rüz-ı şeb
 Kendimi a'lā görüp kıldım gāzab
 Müstehak oldum gadāba cān gibi
 Nefsini a'lā gören şeytān gibi
 Etmedi ol secde-i bir ādeme
 Ben ise ettim hakāret'āleme
 'Akibetim hiç tefekkür etmedim
 Nādim olup rāh-ı hakka gitmedim
 Gözlerim kör görmedim hak rāh(ı) ben
 Kendimi ettim helāk her gāh ben
 Mālā yāni kebāir sözlerim hep
 Hak rızasın kılmadım bir ān taleb
 Gözlerimden akmedi bir damla yaş
 Nefsım ile etmedim bir ān savaş
 Hak nasīhat gūşuma hiç girmedi
 Hak hakikat hāline eḡ vermedi
 Bende mevcūd cümle esbāb-ı kibir
 Evvel āhır etmedim aşlım fikir
 Her fenālık her densā'et bende var
 Cāhiliim cürme cesāret bende var
 Yine mağrūr olup kaldım ben 'aceb
 Ne 'ilim var ne 'amel var ne eceb
 Meclis-i 'irfān nedir bilmem sakın
 Ehl-i hāle olmadım bir an yakın
 Etmedim 'ariflere aşlā temās
 Kābiliyet bende yok zerre esās

Zāhirimde kisve-i 'ilm-i 'amel
 Bāṭınıñ hıkd u ḥaset tūl-ı emel
 Gözlerim doymaz ḥarāma nāzırım
 Meclis-i fısk-ı fücūrda hāzırım
 Ḥayra yarar bir 'amel yok el-ımdad
 Şer işiñ erbābıyım ben Lā-yü'ad
 Etmedim zerre 'ibādet Hālikā
 Kılmadım bir dem itā'at Rāzıkā
 Var ise ger cūz-i 'amel farezā
 Anıñda mahveyledi 'acep riya
 Farz vācip ile hem sūnneti yok
 Ḥakka Lāyık fikrimiñ niyyeti yok
 Ak sakallı sāl— hūrde gafilim
 Şehvete ḥubb-ı nisāya ma' ilim
 Hālimi 'arz etmeğe yok iktidār
 Bāri-gāh-ı Ḥazrete dil şerm-sār
 Elleriñ boş yüzleriñ kara müdām
 Ma'siyetle geçti 'ömrüm şubh u şām
 Ol kadar ettim günāhı laf değıl
 Ab-ı deryā ile küh-ı kāf değıl
 Ger 'ayān etsem bu nasa bi-gümān
 Recm-i la'ne küfre ḥukm eyler hemān
 Elde iken fırsat(ı) fevt eyledim
 Ḥasretā ben baña ettim neyledim
 Şimdi bildim aşılmı katre meni
 Benden alçak kimse yok bildim yeni
 Et tefekkür ey gönül encāmını
 Zāyî' ettiñ sālı māh eyyāmını
 Hiç ḥayā etmez idiñ rüy-ı siyāh
 Ḥatırıña gelmedi ḥavf-ı ilāh
 Bir düşün bunca zamāndır neylediñ
 Ol mecāzî vādileriñ boyladiñ
 'Akl (ı) fikrim ne idi vāhi emel
 Gelmedi hiç ḥatıra vakt-i ecel

Bî-vefâ hûbâna dil verdiñ hemân
 Râh-ı aşkında edip bunca figân
 Rûz-ı şeb gîsûsuna bel bađladıñ
 Nerdesiñ cânım deyu çok ađladıñ
 Mor meneşge perçem-i şeb-bûsuna
 Fitne-engîz gabgab-ı cādûsuna
 Şâirâne biñ gazeller söylediñ
 Bî-vefâ mañbûbuñu vaşfeylediñ
 Bûlbûl-i ğurîde olduñ rûz-ı şeb
 Ah(u) nâlân eylediñ sen ne sebeb
 Cāniñ pervâne-veş ettiñ fedâ
 Şem-i ruhsârına karşı dâimâ
 Kays-veş Leylâ'nıñ olduñ aşıkı
 Yâ gaddârıñ olduñ encâm Vamık'ı
 Yâ Şirin'in dağ delen Ferhâd'ıñ
 Gamze-i cellâdınıñ ber-bâdıñ
 Vaşfederdiñ gözleri ahû deyu
 Tîr-i müjgân ah-ı kemân ebrû deyu
 Zulf-i sünbûl ruhları gül der idiñ
 Dil-i bûlbûl lebleri mül der idiñ
 Dişler inci ağzı hem hokka dehan
 Kâmet-i zibâsına derdiñ fidân
 Yûsuf-ı zibâ deyu vaşfeylediñ
 Biñ gazel biñlerce şarkî söylediñ
 Gerdan-ı kâfûruna olduñ esîr
 Vahî sevdâsını ettiñ dest-gîr
 Şekut etsin kerde ol mañbûb-ı cân
 Yardım etsin hâline geldi zamân
 Şâmdi imdât eylemez ol bî-vefâ
 Geçti fırsat gitti elden hasretâ
 Elleriñ boğ kâlin oldu pek yamân
 Kabr içinde yalnızca el-amân
 Kimseden var mı acep bir dâd— res
 Merhamet etsin saña bu soñ nefes

Nerde kaldı bunca şhbāb-ı şafā
 Nerde kaldı sevdiğin şāhib vefā
 Nerde kaldı māl ile evlād-ı 'iyāl
 Şimdi ānıñ cümlesi oldu hayāl
 Ānlarıñ hep sevgisi oldu yalan
 Kəbr' içinde şimdi cānānıñ yılan

MÜNACĀT

Fāilātün / Fāilātün / Fāilün

Geldi hengām-ı nedāmet soñ nefes
 Yā ilāhī Luṭfuñ olsun dād-res
 Rū-siyāha 'affını ettim niķāb
 Eğinime ol ism-i Settārıñ hicāb
 Sen 'Alīm'siñ hālimi öñden soñe
 Bāb-ı Ğaffārıñna ettim ilticā
 Rūzı kıl iman-ı kāmīl āhır-kār
 Müste'an ismiñ için perverdigār
 Selb-i imāndan hücüm etse vehim
 Men' eder (1) والله زواله عن العظیم
 Hātıra geldikçe 'isyānım kamū
 Ye'se versen reddeder (2) لايبأسوا
 Kəbr içinde vahşete olsam karın
 Kəfi (3) والله ولي المؤمنين
 Mağeriñ ahvālını etsem fikr
 Def' eder ism-i Rahīmin çok şükür
 Rahmetiñ bol mücrime Luṭfuñ ganī
 Var ümidim 'affedin gārab beni
 Sebket etti ğazabıñna rahmetiñ
 'Asiyedir şefkat(u) merhametiñ
 Etmezim terk zerre bāb-ı Hāzreti
 Çün dedin (4) لا تنظرون رحمتي

(1) Kur'an, 2 (Bakara), 105
 (2) Kur'an, 12 (Yusuf), 87
 (3) Kur'an, 3 (Al-i İmrān), 68
 (4) Kur'an, 39 (Zümer), 53

Ellerim boğ yüzlerim kara benim
 Senden olur derdime çare benim
 Ey Hüda 'izz-i Celāliñ hakkıñ
 Ol Kerim-i Lā-yezāliñ hakkıñ
 İsm-i zātıñla sıfātıñ hakkıñ
 Hem kelām-ı beyyinātıñ hakkıñ
 Kün dediñ âlemleri ver eylediñ
 Muştafa'yı kendine yâr eyledin
 Kim geñi' etse Habibiñ Lā-cerem
 'Afedersin suçlamın yā-zel-Kerem
 'Afv kıl isyānımı Perverdigār
 Ol habibiñ hürmetine Girdigār
 Ol gecede kurb-ı (1) اوارنا 'sına
 Sen bağıyla sırr-ı (2) ما اوخا 'sına
 Çer-ı yârle altı zātıñ hürmeti
 Rūzı kaldıñ ânlara sen Cenneti
 Bakma 'isyānıma Ahmed hürmeti
 Hamza vü 'Abbāsıñā'am hazreti
 Cümle Ezvāc-ı Mutahherāt için
 Hem benāt-ı Fahr-i Kāināt için
 Ol hüsn-i hulk-ı rizānıñ ismine
 Hem Şehid-i Kerbelā'niñ demine
 Rūz-ı mahşerde bizi etme hacil
 Hādi ismiñ kıl bize yā Rab delil
 Hem pederle māderimle yā Kerim
 Cümle ecdādıma et Luṭfuñ 'emim
 Mü'minini mü'mināt-ı Hak Tsāl
 Rahmetiñe gark kıl yā zel-Celāl
 Cümle mürsel enbiyāniñ hürmeti
 Bunca aktāb evliyāniñ hürmeti
 'Afv kıl ihvān-ı dīni ey Hüda
 Cümlesine fazlıñı eyle 'atā

(1) Kur'an, 53 (Necm), 9
 (2) Kur'an, 53 (Necm), 10

Nusretiñ ver mü'minîne her taraf
 Şân-ı imân ile bulsunlar şeref
 Münkîr-i mülhid münâfık her ne var
 İsm-i Kâhbârîñla eyle târümâr
 Bunca sıbyânı şüyûh-ı hassı'âm
 Ahz-ı intikâmı bekler subh u şâm
 Zümre-i İslâmı eyle merhamet
 Et muzeffer yâ ilâhî her cihet
 Nâtime verdim kelâma işbu dem
 Kalmadı söz yazmağa çektim kalem
 Cevher-i târihimi hıfzet henân
 Sen figân kıldı o demde dil-i cân

Rumî: 15 Kanûn-ı Sâni 1350

'Arabî: 30 Şevvâl 1353

DİĞER MANZÜMELER:

Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Halk içinde bî-hayâ insân ararsañ işte ben
 Havf ü haşyet yok tehî vicdân ararsañ işte ben
 Nehy-i ma'rûf emr-i münker mesleğin ta'kîb eden
 Dehr içinde menba'ı tuğyan ararsañ işte ben
 Kâ'inâtın çektiği hep cürmün âşarıdır
 İnkıtâ'ı bâ'is-i yârân ararsañ işte ben
 Ben gibi âlemede yoktur bir denâ'et sâhibi
 Serfirâz-ı zümre-i nâdân ararsañ işte ben
 Sûretine âireti mutlak muhâlif nâ-kesi
 Ma'nide çarpâ gezen hayvân ararsañ işte ben
 Gözleri doymaz harâma cürmüne hiç yok'adet
 'Alem içre sâhib-i 'isyan ararsañ işte ben
 Cihâna nisbet hezârân kibrini efzûn eden
 Dehriñ almış nefretin her ân ararsañ işte ben
 Nefsiniñ görmez hatâsın herkesi ta'yîb eden
 Her hasâsette alan meydân ararsañ işte ben
 Hem 'arûz gîrê lafzî harf nedir etmez temeyyüz
 Safsata bir sâhib-i divân ararsañ işte ben

Gelmemiş aslâ cihâna Hüzni emsâlim benim
 Tâbi'-i nefis-i hevâ şeytân ararsañ işte ben

Müstefilâtün / Müstefilâtün

Ey şâh-ı hübân cân içre cânsın
 Vây cân-ı cânân rûh-ı revânsın
 Ey şâh-ı hübân vâý cân-ı cânân
 Cân saña kurbân olur peykânsın

Tāvus revâsten tütî nezâket
 Âhû bakıştan mestim ne hâcet
 Tāvus revâsten âhû bakıştan
 Keklik sekıştan yandım be-gâyet

Mestim ne hâcet yandım be-gâyet
 Tütî nezâket sîneñde yansın

Ruhsârı gül-gün gül-ğence gül-fem
 Gerdâni bir gün bîr gece emsem
 Ruhsârı gül-gün gerdâni bir gün
 Ey çeşm-i şeytân ağızımda sorsam

Bir gece emsem ağızımda sorsam
 Gül-ğence gül-fem nevres fidânsın

Uşşâka bir bir sun bâde cânım
 Hiç durma mey ver rûh-ı revânım
 Uşşâka bir bir hiç durma mey ver
 Âgüğe gel gir püse civânım

Rûh-ı revânım püse civânım
 Sun bâde cânım şâğar dolansın

Vâreste gâmden bil Hüzni 'aşık
 Bâb-ı keremden olmaz müfârik
 Vâreste gâmden bâb-ı keremden
 Ver bâde Cerriden tab'a muvâfık

Olmaz müfârik tab'a muvâfık
Bil Hüzni' aşık sâhip dîvânsîn

Müstefilâtün / Müstefilâtün

Yâ Rab kurtar diyâr-ı hemden
Dil yandı her-bâr o zâr-ı semden
Yâ Rab kurtar dil yandı her-bâr
Setreyle Settâr cürmüm kademden

Yok kimse hâlim şekvâ edeyim
Bilsin melâlim kaldım nedeyim
Yok kimse hâlim bilsin melâlim
Ey ZÜ'l-celâlim kime gideyim
Kaldım nedeyim kime gideyim
Şekvâ edeyim bu çeşm-i nemden

Ğurbette nâ-çâr kaldım ilâhî
Rağm et kerem-kâr ettirme âhî
Ğurbette nâ-çâr rağm et kerem-kâr
Oldum zulüm-kâr ettim günâhî
Etirme âhî ettim günâhî
Kaldım ilâhî âffet keremden

(1) ادعونی fermân zâtiñ kelâmı
Dil eyler efgân var ihtigâmı
ادعونی fermân dil eyler efgân
Şeb-i rûz giryan yoktur ârâmı
Var ihtigâmı yoktur ârâmı
Zâtiñ kelâmı kâfi ni'andan

İsmiñ Rağim'dir Perverdigârim
Lutfuñ âmîmdir Lutfet nâ-çarım
İsmiñ Rağimdir lutfuñ âmîmdir
Gönlüm ilîmdir yoktur karârim
Lutfet nâ-çarım yoktur karârim
Perverdigârim genc-i elemden

(1) Xurân, 40 (Mü'min), 60

Der dā'im Allah Hūznī ciğer-hūn
Etmekte biñāh hūznīle mahzūn
Der dā'im Allah etmekte biñ ah
Yandı vāh eyvāh ey ferd-i bi-çūn
Hūznīle mahzun ey ferd-i bi-çūn
Hūznī ciğer-hūn bu hūzn-i ğamdan

İNDEKS

A

- Âbbâs : 188
Abdullah Ebu'l- Kasım Efendi : 170
Adnâ : 94
Ahmed, (Hz. Muhammed) : 3, 23, 143, 170, 171, 188,
Ahmet Bey : 137
Ahmed-i Muhtar, (Hz. Muhammed) : 6, 19, 74, 120
Âlem-i Ervâh : 120
Âlem-i kesret : 23
Âlem-i Nâsût : 2, 7
Âl-i Âbâ : 157, 158
Aliyyü'l- Murtazâ : 120
Ali, halife : 13, 123
Ali Çelebi : 119
Arafat : 120
Artvin : 137
Âsâf : 105
Âsım : 143
Âsım Efendi : 142
Âvinevî- Züde Müftü Bahri Efendi : 12
Âzuzil : 129

B

- Bağ-ı Gülzâr-ı Halil : 3
Bağ-ı İrem : 92, 98
Bayramoğlu Hacı Halil Efendi : 13, 14
Bedir : 76
Behişt : 66
Behram : 165
Belh : 117
Beypazarlı Hakka Efendi : 12, 13
Beyt-i Ekrem : 45
Beyt-i Haram : 119
Bezm-i Elest : 24, 116, 120, 167
Buhara : 117

C

- Celaleddin Suyûti : 10, 48, 66, 72
Cengiz : 74
Cennet : 2, 51, 66, 83

Cennetü'l- Me'vâ : 13, 49

Cibril : 86 -Ç-

Çâr- Yâr : 3

Çin : 144, 146, 147

Dârâ : 45, 101, 169

-E -

Ebûbekir, Halife : 123

Ebû Leheb : 99

Ebu's - Sibteyn : 123

Edeem : 73, 152

Erzincan : 157

Esud : 139, 140

Eyvûb, Peygamber : 35, 43, 96, 100, 112

Ezvâc -i Kutahharât : 188

-F-

Fahr-i Âlem : 128, 179

Fahr-i Cihân : 166

Fahr-i Enâm : 120

Fahr-i Kâinât : 188

Fahr - i Resûl : 4

Fârûk : 122

Fârûk-ı A'zam (Hz. Ömer) : 122

Fas : 144

Fâtıma : 76, 158

Felâatun : 116

Ferhad : 17, 51, 52, 57, 65, 101, 144, 173, 186, 113, 114

Fırat : 160

Firavun : 166

Furkan : 50

-H-

Habeş : 144

Habîb : 127, 136, 159, 160, 188, 165

Habîb-i Kibriyâ : 120

Habîbullah : 128

Haccâc : 74

Halep : 119

Hamza : 188

Harem : 136

Hasan (Hz. Ali'nin oğlu) : 110

Haseneyn (Hz. Hasan ve Hüseyin) : 76
Hâtem (Hâtem-i Tay) : 13, 118, 128
Haydar : 59, 145
Haydar-ı Kerrâr : 74, 81, 151
Hayrî'l-Verâ : 124
Hayrûn- Nisâ : 110, 157
Hızır : 8, 60, 72, 117
Hicaz : 119
Hindistan : 137
Hizbî : 111, 183
Huneyn : 76
Hûd Peygamber : 5
Hüseyin (Hz. Ali'nin oğlu) : 77, 110, 158, 161
Hüsrev : 44, 54, 86, 101, 105, 165
Huten : 109

Hüznî : Bu kelime şairin mahlasıdır. Bunun için bütün şiirlerinin son beyitlerinde geçmektedir. Hemen hemen bütün sayfalarda tekrarlandığında, ayrıca sayfa numaralarını vermedik.

-i-

İblîs:6, 74
İbn-i Hisâm: 99
İbrahim Peygamber : 5
İmâm-ı Nebevî : 48
İmâm-ı Enbiyâ :127
İncil: 150
İrem :60
İsâ :52, 74
İskender : 8,60, 145, 147, 169
İskender-i Dârâ :106, 114, 145
Kabe Kavseyn :89

-k-

Kainat : 23
Karûn :129, 66, 166,149
Kays : 17, 39, 51, 52, 55, 57, 100, 101, 144, 186
Kayseri: 137
Ken'ân :11, 24, 27, 49, 61, 66, 73, 90, 112, 114, 118, 143,
Kerbela : 110, 124, 157, 158, 159, 160
Kessâf : 170,
Kitmir : 50,
Kızılırmak : 151, 152
Kirûmen Katibîn : 141

Kisrâ : 118
Kudüs : 136
Küfe : 19
Küh-ı Tür : 120
Kur'ân : 174, 181, 182, 7, 10

-L-

Leylâ : 39, 49, 52, 62, 65, 70, 73, 91, 117, 139, 145, 168, 169, 186
Lokmân Peygamber : 105, 18, 46, 62, 116 , II4
Levh-i Kalem : 7

-M-

Mansûr : 93, 146
Mansûr Bin Hallac : 5
Mecnûn : 49, 52, 62, 73, 82, 90, 91, 95, 129, 139, 144, 145, 97, 117,
119, 168, 169, 109, 172, 173, 117 ,II3
Medine : 136
Medine-i Münevvere : 142
Mefhar-i hayrû'l - Umem : 120
Mehdî : 164
Mehdî-i Âl-i Resûl : 154
Melekül- Mevt : 114
Merve : 136
Mesih : 22
Mısır : 27, 35, 46, 90, 96, 98, 100, 114, 119, 143
Mînâ : 120
Muâz Er-Râzi'î Yahyâ : 48
Muhammed : 34, 35, 37, 48, 128, 138, 14 , 159, 160
Muhammed Es'ad Efendi : 138
Muhammed Mustafa : 21, 157
Murtazâ : 157, 158, 159, 160, 161
Mûsâ : 22, 72, 74, 120
Mustafa : 3, 121, 124, 128, 133, 143, 158, 160, 188
Müftü Bahri Efendi : 12
Münker Nekir: 15 -N-
Nemrut : 3, 21, 54, II7
Neriman : 44, 45, 60, 74, II7
Nevres : 145
Nuh Peygamber : 5, 6, 21, 54, II7
Nuşirevan : 86, 79 -R-
Rahmetenli'l - Âlemin : 74, 99
Ravza-ı Pâk : 120
Resûl : 63, 72, II0

- 197-

Resûl-i Kibriya : 110,147
Resûlû's- Sekaleyn : 76
Resûlullah : 5,77
Ruh'l-Emfn : 5,77
Rûm 0137
Rûz-1 Cezâ : 2
Rûz-1 Mahşer : 6,122,125
Rûstem: 8,45,74,103,106,121,145,147,152,165
Rûstem-1 Zal: 69

-S-

Safa : 136
Salih Baba : 157
Sarban : 142,143
Sedd-i İskender : 138
Siddîk-1 Ekber : 122
Sidre : 7
Sidre-1 Bâlâ: 25
Süleyman Peygamber : 8, 65,147,105, 151,165,167,114
Sakar: 83

-Ş-

Şâfi-1 Ümmet : 138
Şâh-1 Batha : 120
Şâh-1 Embâya : 138
Şâh-1 Kerbelâ: 152,159,160
Şâh-1 Risâlet: 138
Şerîh-1 Müznâdin : 127
Şâh-1 Resûl : 50
Şeytan : 3,14,121
Şimr : 77,161
Şirin : 101, 11°,186

-T-

Tâhân-1 Gark: 21
Tarfetü'l- Ayn® 86
Tevrat : 50
Tûr: 120

-V-

Vâmık : 39,186
Vefâ : 145

-Y-

Yakûb : 138, 35, 29, 24, 49, 59, 43, 91, 94, 100

Yâr-ı Gâr-ı Mustafa(Hz. Ebûbekir) : 2, 121

Yemen : 119

Yezid : 76, 147, 158, 159, 160, 161

Yozgat : 158, 170, 155

Yûsuf Peygamber : 7, 11, 17, 24, 27, 29, 49, 61, 66, 72, 73, 80, 84, 90

94, 96, 98, 112, 114, 118, 138, 139, 143, 147, 150, 155

-Z-

Zebîr : 50

Zehrâ : 123, 130, 159

Zile : 13

Zübeyde : 119

Züleyha : 7, 17, 49, 73, 155